

NÁŠ REGION – NÁŠ DOMOV

Dolský mlýn v Českém Švýcarsku

Fotografie: Archiv OHK Most

TEMA

technika | ekonomika | marketing | aktuality

OHK Most

4/2020

Čtvrtletník
Okresní
hospodářské
komory Most

ROČNÍK 15 / 82. VYDÁNÍ / PROSINEC

V Ústeckém kraji máme řadu lokálních extrémů

Hlavní rozhovor s předsedou KHK ÚK Jiřím Asterem
Str. 6–7

„KRUŠNOHORSKÁ NEJ 2019“

Kompletní výsledky od společenství SPO-NA
Str. 22–24

Třináct zastavení na Mostecku...

Od Václava Větvíčky
Str. 34–39

Ing. Jiří Aster

Na kole po Labské stezce za památkami

**Vyrazte po Labské stezce
za památkami do Litoměřic**

V tomto královském městě můžete využít speciálního turistického produktu - **Okruh po církevních památkách**. Za výhodný voucher můžete navštívit až 8 památek. **Součástí okruhu je třeba katedrála sv. Štěpána s vyhlídkovou věží, kostel Všech svatých nebo vyhlídka Kalich.**

A kde své bicykly zaparkovat? No přeci v **cyklověži u autobusového nádraží**. Více hledejte na www.stredohori.cz.

Brána do Čech
Krásu hledejte doma

www.branadocech.cz

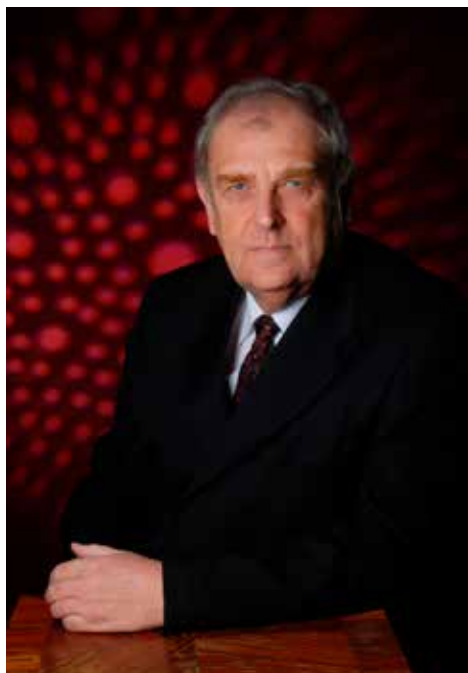
@branadocech

@branadocech

Motto:

*Nic není sladší než vlast a rodiče na světě širém,
i když máš v cizině statky a palác! Nejsi však doma!*
Homér

Vážený čtenáři, končící rok 2020 přinesl do našich domovů a celé společnosti něco, na co jsme nebyli zvyklí a zcela jistě koronavirus nás všechny citelně zasáhl. Je třeba ocenit všechny ty, kteří se navzdory omezení snažili i za neoddiskutovatelné pomoci státu, udržet společenský život, včetně firem v chodu. Snad největší dík a uznání patří zdravotníkům, které s vypětím všech sil zvládá zatím, a doufejme že napořád, tuto krizovou situaci.

Při plánování téma posledního vydání TEMA v letošním roce, jsme se chtěli zaměřit na pozitivní stránky našich domovů v širším slova smyslu, a to od rodiny až po stát, případně Evropu. Toto vše je náš domov. Jsem rád, že i přes obtíže dnešních dnů, jsme byli schopni sestavit a představit řadu témat, které se našeho regionu a domova týkají, i když původní představa byla trochu ambicióznější.

Je známo, že letošní podzim byl také ve znamení krajských a senátních voleb, ale také voleb do orgánů Krajské hospodářské komory Ústeckého kraje, a tak hlavní rozhovor nemohl být jinak, než v rámci stanoveného režimu rotací funkce s odcházejícím předsedou Ing. Jiřím Asterem. Největší prostor v tomto čísle jsme věnovali panu Václavu Větvíčkoví a jeho 13 zastavení je milým předvánočním čtením o našem, tedy spíše Mosteckém regionu. Naše domovy, jak občanské, tak firemní ovlivní transformace hospodářského potenciálu regionu od zpracování uhlí k jiným ekonomickým činnostem a jak to je doopravdy objasnil Ing. František Jochman, 1. místopředseda KHK ÚK. Prostor jsme také věnovali prezentaci nominovaných do soutěže „KRUŠNOHORSKÁ NEJ 2019“, kterou vyhlašuje společenství SPO-NA. Zajímavé je také ohlédnutí za některými oblastmi průmyslové výroby na Mostecku od Mgr. Michala Soukupa.

I v tomto čísle naleznete řadu našich pravidelných rubrik a našeho drzého smajlíka i tentokrát s rouškou naleznete také.

Přeji v rámci aktuálních možností pěkné Vánoce a lepší než ten letošní, rok 2021.

S úctou

Ing. Rudolf Jung
předseda OHK Most

JO-JO

Jedna otázka – jedna odpověď

Mgr. Kamila Bláhová

S dnešní všetečnou otázkou jsme oslovili paní starostku města Litvínov Kamilu Bláhovou na velmi ožehavé téma.

Paní starostko, vítám Vás poprvé na stránkách TEMA a před položením otázky mi dovoluňte několik úvodních slov. Náš region a jeho dílčí složky, kam patří také Litvínov, silně zasáhla „koronavirová“ krize a to navíc v době, kdy musíme i v regionu přemýšlet o transformaci hospodářství vlivem útlumu uhlíkové energetiky. To je nesporný fakt, stejně tak jako je faktem, že všechny a to i ty nejmenší složky státní a veřejné správy, by se měly svým přiměřeným podílem dnes na podpoře a „zítra“ na rozvoji, chcete-li na vyvolané změny struktury podnikatelského prostředí podílet.

„Jak se paní starostko Vaše město podílí, či hodlá podílet na podpoře místního podnikatelského potenciálu v krátkodobém, tedy „koronavirovém“ období a jakou má město v podpoře hospodářského potenciálu Litvínovska dlouhodobou strategii?“

Vedení města Litvínova se složitou situací, nejen v oblasti podnikání, způsobenou koronavirem, zabývalo začátkem roku. Rada města Litvínova v dubnu přijala opatření, kterými podpořila podnikatelské prostředí. V souvislosti s vyhlášením stavu nouze vládou ČR platného do 30. 4. 2020, zahrnujícího omezení pohybu osob a zákazů některých činností, jsme podnikatelům, kteří nemohli vykonávat svoji činnost a sídlí v objektech v majetku města, snížili v období od dubna do června nájemné.

Vnímáme přetrvávající problémy i v druhé vlně pandemie a podle dalšího vývoje situace budeme i nadále hledat cesty, jak podpořit podnikatelské prostředí.

Pokračování na straně 5

OBSAH

TEMA

technika | ekonomika | marketing | aktuality

vydává: Okresní hospodářská komora Most,
Višňová 666, 434 01 Most, tel.: 417 637 404,
email: imp@ohk-most.cz, www.ohk-most.cz
IČ: 48290661

Redakční rada:

vedoucí redakce: Petr Matoušek
předseda redakční rady: Ing. Jiřina Pečnerová
členové: Ing. Jiří Vích, MBA, Monika Rosová
sazba a tisk: TISKÁRNA K&B s. r. o., čtvrtletník
náklad: 2 500 výtisků, povolení MK ČR E 16676
Distribuci zajišťuje DIGITAL–ICT, spol. s r.o.
Neoznačené fotografie: úřad OHK Most

Celé znění redakčně zkrácených článků
naleznete na webových stránkách OHK Most
– www.ohk-most.cz

- Jung – Editorial 3
Bláhová – JO-JO 3
Paparega – JO-JO plus 4
Jung – Postskriptum 5
Aster – V Ústeckém kraji máme řadu lokálních extrémů 6-7
Traxmandl – ROTARY klub Most k tématu – Koronavirus a cestování 8
Bartoš – Stát nařídil rybě skákat po stromě a diví se, že jí to nejde 10-11
Jandejsek – Úrodnost půdy, životní prostředí a bezpečnost naší země v potravinách 12-13
Pimper – Nouzový stav aktivity Hospodářské a sociální rady neutlumil 14
Pillár – Komunitně vedený místní rozvoj v podání MAS Naděje o.p.s. 16-17
Forman – Nová naděje lesům na Krušných horách 18-19
KRUŠNOHORSKÁ NEJ 2019 22-24
J. Jochman – Most je domovem i pro firmy a podnikatele 26
Soukup – Factum est factum 27
Nedvěd – Poprvé v historii Mostecka se daří řešit problém sociálně vyloučených lokalit 30-32
Větvička – 13 zastavení na Mostecku 34-39
Soukup – Člověk a prostředí – věčný boj 40-42
F. Jochman – Co se děje se 40 miliardami pro uhelné regiony? 44-45
Drescher – Důsledky brexitu pro Českou republiku a Německo 46-47
Kružík – Domeček u jezera, sen s rizikem... 48-51
Drzý smajlík 52
Forman – Otázka jen tak mimochodem 53
Prouza – Otázka na závěr 54

OHK Most neručí za obsah článků. Pokud není příspěvek označen jako stanovisko OHK Most, vydaný článek není stanoviskem HK ČR.

JO-JO plus

Se stejnou otázkou, jakou jsme položili starostce Litvínova, jsme oslovili primátora města Mostu, Jana Paparegu.

Pane primátore, vítám Vás na stránkách TEMA a před položením otázky mi dovoďte také několik úvodních slov.

Náš region a jeho dílčí složky, kam patří také Most, silně zasáhla „koronavirová“ krize a to navíc v době, kdy musíme i v regionu přemýšlet o transformaci hospodářství vlivem útlumu uhlíkové energetiky. To je nesporný fakt, stejně tak jako je faktem, že všechny a to i ty nejmenší složky státní a veřejné správy, by se měly svým přiměřeným podílem dnes na podpoře a „zítra“ na rozvoji, chcete-li na vyvolané změny struktury podnikatelského prostředí podílet.

„Jak se pane primátore Vaše město podílí, či hodlá podílet na podpoře místního podnikatelského potenciálu v krátkodobém, tedy „koronavirovém“ období a jakou má město v podpoře hospodářského potenciálu Mostecka dlouhodobou strategii?“

Město Most se v těžké koronavirové době snaží pomáhat i místním podnikatelům. Ti mohli požádat o příspěvek na rozvoj svých živností. V programu na podporu drobného a malého podnikání v sektoru služeb podpořilo město Most deset projektů v celkové výši 683 tisíc Kč. Vybrány byly projekty např. na podporu provozu cukrárny, modernizaci psího salonu, obnovy měřicí techniky, rozšíření pánského holičství či opravy hudebních nástrojů a další. Město chce tento program opakovat i v příštím roce a vyčleněno na něj má 1 milion Kč. Dále pak podnikatelům, kteří podnikají v objektech

města, dáme nájemné za 1 Kč. Jde především o nebytové prostory v objektu magistrátu, tj. pasáž U Lva a nebytové prostory pod terasami či stánky na třídě Budovatelů. Jsme si vědomi obtížné situace, do které se dostala řada nájemců objektů ve správě města a snažíme se jim maximálně pomoci v této nelehké době.

Mgr. Jan Paparega
primátor
Statutární město Most

Redakční poznámka.
Pozorný čtenář si jistě všiml, že paní starostka a pan primátor v otázkách JO JO plně neodpověděli na druhou část otázky o dlouhodobé strategii svých měst v rámci zmíněné transformace hospodářského potenciálu regionu. Je to s pochopením složité, z hlediska vlivové úrovně měst také problematické, nicméně pro podnikatelské prostředí velmi zásadní téma, včetně zmíněné spolupráce se samosprávou. V příštím roce se k tomu v samostatném tématu TEMA zcela jistě vrátíme a věřím, že styčné body spolupráce nalezneme.

POSTSKRIPTUM...

K AKTUÁLNÍMU DĚNÍ S VELKOU, VELKOU, VELKOU NADSÁZKOU

Motto:

„Nejhorší chorobou, kterou trpí svět,
není síla špatných, ale slabost nejlepších.“

Romain Rolland

Veni, vidi, vici (Přišel jsem, viděl jsem, zvítězil jsem)

Vážený čtenáři, shora uvedený citát není uveden na našich stránkách poprvé, ale hodí se i dnes. Citát pronesl v roce 47 před naším letopočtem římský vojevůdce Gaius Julius Caesar, když velice rychle dovedl do úspěšného konce válku proti pontskému králi Farnakovi. S trochou fantazie by se toto dalo také připisat dnes až nepříjemně známému viru, který také přišel a přinesl nám celosvětovou pandemii nemoci COVID-19. Virus nás srazil na kolena a pokud se nám podaří jej odkázat do patřičných mezí, pak rok 2020 bude zcela jistě také zapsán do historie celosvětových katastrof. Virus vytačil na povrch společnosti nejen pojmy jako solidarita, disciplína, zodpovědnost, ale také odhalil ty temné stránky života dneška, které si, dle vlastních poznatků, každý jistě doplní sám. Známy citát se dá lehce pozměnit na Veni, vidi, vixi, tedy Přišel jsem, viděl jsem, užil jsem. Lze jen doufat, že nejlepší mozky světa najdou účinnou vakcínu a virus, který si dnes užívá dny své slávy odejde do zapomnění a my poučení, se na budoucí epidemie připravíme lépe.

Na písmeno V kolem kterého se dnes točím, začíná také fenomén letošního podzimu, a to volby. Pomineme-li volby nových orgánů naší okresní komory, kdy se prakticky téměř nic nezměnilo a volby proběhly i za ztížených podmínek bez problémů, pak ve společnosti dominovaly volby do zastupitelstev krajů a pro 81 senátorů veledůležité volby do třetiny Senátu, jako naší horní komory Parlamentu, kdy pro zajímavost, pojem Senát je historicky odvozen z latinského výrazu senex, tedy stařec (senátoři v junáckém věku mi prominou tuto, oproti jiným charakteristikám, jistě milou připomínku). Jakou váhu a důvěru přisuzují Senátu občané, se již prezentovalo mnohokrát, ale i v číslech účasti v těchto volbách spojených s krajskými, kdy voličská účast pro vítězných 27 senátorů z 12 politických stran a různých slepenců, byla 16,74%, hovoří celkem jasně. Ale každý, tedy i národ, nese svůj kříž a zřejmě v tomto případě i dál ponese, protože jak praví lidová moudrost „kapřící si svůj rybníček sami nevy pustí“.

U Senátu je celkem jasný pojem, také na „V“ a to vítězství v pravém slova smyslu, což se u dalších voleb, tedy krajských, říci rozhodně nedá. Krajské volby přinesly nutnost korekce pojmu vítězství, spíše Pyrrhovo vítězství, kdy vítěz je vlastně poražený. Víze, které pozdější vítěz nabízel před

volbami občanům jsou odsouzeny k troškaření v nezajímavých opozičních lavicích. Je to zvláštní, smutný a neefektivní systém – snad jednou dostaneme rozum. Je naopak poněkud úsměvné trochu pozměněné heslo v duchu, jehož jsme my starší vyrůstali, a to „Proletáři všech zemí spojte se“, na „Poražení všech stran spojte se“. A že těch poražených nebylo málo, svědčí i to, že krajských voleb se zúčastnilo v republice 85 různých stran, straniček a postraniček, včetně řady hnutí až pohnutí. Ovšem občanská účast 38 % také nic moc a opřeme-li se o naše mudrosloví, kdy „Každý svého štěstí strůjce“, pak stížnost prosím na lampárně. Jsme-li u všemožných voleb, pak i Senát vyvolil svého šéfa a pan RNDr. Miloš Vystrčil bude nadále druhým mužem ve státě, ovšem ne u pana prezidenta. V té souvislosti nemožno odolat znělému osobnímu zvolání: „Jsem Čech“, ale mě asi nikdo nezatlaská – co naplat.

S podzimem býval spojen další fenomén a tím byly a doufáme, že opět budou, různé veletrhy, výstavy (zase jsem u V) a konference, chcete-li fóra. Tyto svátky všech odborníků, a i jen laických obdivovatelů, vzaly bohužel za své v duchu úvodního hesla „Nikdo nepřišel, nikdo nic neviděl a nikdo neztřížil“. Je to škoda, ovšem na druhé straně možná pro naše sebevědomí je to svým způsobem dobře. Např. Čína, ale i další asijské země, již dávno nejsou jen kopírovači toho, co mozky ostatního a jak si sám říká, vyspělého světa, vymyslí, ale technologickými velmocemi, které jsou schopny v řadě oblastí samy určovat směry vývoje. Ovšem kam se na nás mnohdy hrabou v oblasti lidských práv, legislativy a třeba dnes populárního „Green deal“ na což „bruselská vrchnost“ zatím nehodlá zapomenout. I v souvislostech dnešní pandemie se vynořují i zvolání a také na V – vrátit výrobu z Číny. Tak o tom až někdy příště, až vystřízlívíme (opět to V) a zjistíme, že to tak jednoduché asi nebude. Takže reálné a realizovatelné víze dál v našem, tak evropském rozměru, budou zcela jistě velkými tématy nejen doby pokoronavirové.

Písmenko V, které tento text provází je také předzvěstí tradičních dnů Vánoc. Letos asi budou jiné, možná méně komerční, skromnější, v řadě rodin i smutné. V dávných dobách křesťané chodili do kostelů a přáli si veselé Vánoce, židé v této době chodili do synagogy přáli si veselou Chanuku, neznabozi se jen, jako i mnozí dnešní,

JO-JO

Jedna otázka – jedna odpověď

Pokračování ze 3. strany

Jednou z nepřímých, ale zásadních podpor jsou investice města Litvínova. Letos jsme žádnou nepozastavili a v příštím roce bychom mohli proinvestovat až 300 miliónů korun. Jedná se například o investice do škol, do vybudování nového mostu nad ulicí Mezibožskou, pokračovat bude výstavba dopravního terminálu, čeká nás nová plavecká hala, technické zázemí pro dobrovolné hasiče, počítáme s archívem Mozart orchestru, s obnovou komunikací, mimo jiné v Novém Záluží. Podnikatelé tak v Litvínově získají mnoho možností hlásit se do výběrových řízení a podle jejich úspěšnosti se též podílet na stavbách realizovaných městem.

V nouzovém stavu se snaží podnikatelům zjednodušit situaci také náš odbor – obecní živnostenský úřad. Po dobu trvajících omezení přijal doporučení Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a například zjednodušil výkon úřední činnosti, a to zejména při oznamování přerušování provozování živnosti a plnění dalších povinností podnikatele při oznamování změn údajů a dokladů týkajících se ohlášení živnosti. Podnikatelé jsou také na webových stránkách města průběžně informováni o legislativních změnách, novinkách z oblasti podnikatelského prostředí.

V neposlední řadě má vliv na výdaje obyvatel a podnikatelů také daň z nemovitých věcí.

Vzhledem k dění v souvislosti s koronavirem zatím nemáme v plánu v této oblasti zvyšovat daňové zatížení na území města a budeme se snažit tento trend zachovat. Situace je však, vzhledem k měnícímu se legislativnímu prostředí, složitá.

Mgr. Kamila Bláhová
starostka
Město Litvínov

opíjeli a možná si přáli „Pozor na ten sloup“. Takže pokusme se držet tradic a dovolte mi na závěr popřát všem klidné a pohodové Vánoce s úctou k domovu, když už s tou veselostí to letos nebude asi nic moc. Zcela na závěr, k zamyšlení a nepřání, by se hodil citát i v duchu hlavního tématu tohoto vydání:

„Vánoce jsou čas, kdy se vám stýská po domově,
dokonce i když jste doma.“

Carole Nelson Douglas
americká spisovatelka

S úctou a pardon
Ing. Rudolf Jung

V Ústeckém kraji máme řadu lokálních extrémů

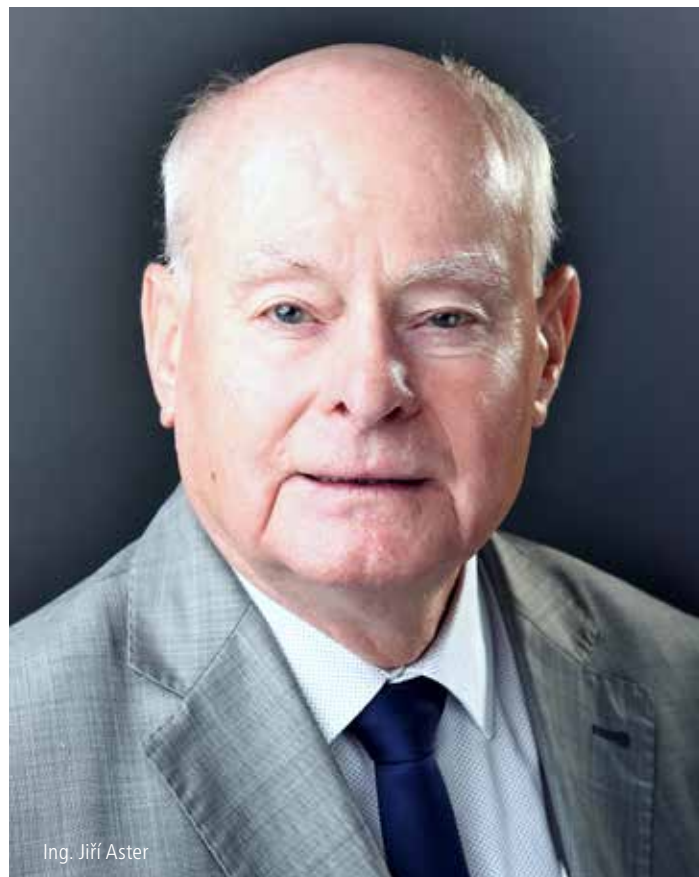
Motto:

„Domov – vždycky to budu opakovat – není prostor, ale proces. Tady se schovávám před deštěm a zimou, tady žiju, tady trávím svůj volný čas, tady se rodí moje rodina, tady ji tvořím léty, trpělivostí a tolerancí a vůbec řadou kladných principů. Domov je bytost.“

Miroslav Horníček

V prosinci letošního roku končí tříleté funkční období předsedy Krajské hospodářské komory Ústeckého kraje Ing. Jiřího Astera a tak se přímo nabízí možnost jakéhosi bilančního rozhovoru. Diskusním partnerem je tradičně předseda OHK Ing. Rudolf Jung.

Redakce TEMA

Ing. Jiří Aster

Jung:

Pane předsedo, tři roky není dlouhá doba a navíc Vaše funkční období končí v nelehké situaci světové pandemie, která se zcela jistě zapíše

Aster:

Co se týká tříletého období činnosti Krajské hospodářské komory ÚK, ve kterém jsem zastával funkci předsedy na základě kodifikovaného rotačního systému v tomto dobrovolném svazku sedmi Okresních hospodářských komor, pak bych ho rozdělil do části předkoronové a koronové. Jen ještě doufám, že se dožiji i doby pokoronové.

Doba relativního úspěšného ekonomického růstu byla vystřídaná restrikcemi danými rozšiřováním pandemie, která se brutálně dotkla zejména drobných podnikatelů. Mnoho z nich existenční boj přes snahu vlády poskytovat pomoc nepřežije.

Koordinace činnosti Krajské hospodářské komory Ústeckého kraje je ovlivňována dvojnásobným pohledem na tento region. Společné zájmy v podpoře podnikání v rovině nastavení pravidel pro jednotlivé podnikatelské subjekty, kde nebylo obtížné najít společnou řeč, trochu obtížnější je situace daná odlišností

i do historie nejen českého podnikání. Přesto bychom Vás rádi požádali o zhodnocení činnosti KHK ÚK v těch Vašich třech letech v jejím vedení. Jak složité je koordinovat společnou činnost členských OHK?

jednotlivých okresů našeho kraje. Každý si představí rozdílnost ekonomické úrovně dané specifikou daného území, stačí porovnat okres Litoměřice s jeho vynikající logistickou polohou s oblastmi, kde vlci dávají dobrou noc, jako je např. Šluknovský výběžek. Ne nadarmo se na Děčínsku této oblasti říká „Horní Karabach“. I přímo v strukturálně postiženém Ústeckém kraji máme řadu lokálních extrémů, kdy se na Mostecku nachází nejbohatší obec v republice s nejvyšším příjmem veřejných peněz na obyvatele (dle médií Malé Březno). Přesto jsem měl vždy pocit, že jsme dokázali s kolegy najít solidární přístup k problémům druhého, protože postižený je celý Ústecký kraj, k tomu si stačí vzít statistiku sociálně-patologických jevů, nebo výroční zprávu Evropské Unie o České republice, tzv. Country report, a tak nás to „nutí držet basu“. **Dlouhodobá ignorantská politika centrálních vlád k tomuto regionu nese bohužel svoje ovoce.**

Pokud byste měl vybrat několik kauz, které Vás potěšily a také roztrpčily, o čem by byla řeč?

Pozitivní hřejivý pocit mám z mého pohledu v rozhýbání tří přeshraničních projektů spočívajících obnovení či vylepšení dopravních spojení se sousedním Saskem, kde problém spočíval především na straně našeho souseda. Díky angažovanosti premiéra Babiše, Ministerstva dopravy ČR a jednání s předsedou saské vlády a ministrem saské vlády zodpovědným za dopravu, se podařilo rozjet přípravu obnovení železničního spojení Moldava – Holzhau na Mostecku, dále přípravu výstavby železničního spojení Seifhennersdorf – Rumburk na Šluknovsku a obnovu tradičního silničního spojení rovněž na Šluknovsku mezi Lobendavou a Neustadtem v Sasku. Roztrpčení jsem naopak cítil při nedůstojné debatě o zvyšování důchodů s argumentací, že okrádáme naše vnoučata. Mezigenerační

solidarita byla kdysi všeobecným standardem, bývalo samozřejmostí, že se děti postaraly o své rodiče. Dnes jde tato debata ze strany některých politiků někdy až za hranici humánního chápání základních principů mezilidských vztahů. Tím nechci popírat potřebu důchodové reformy, ze které se již pomalu stává jakási ikona, pod kterou si neumíme učinit ani její konkrétní podobu.

Pocit vzteku mne popadl při kritice těch politiků, kteří dnes vládu obviňují z unáhleného letního uvolňování restrikcí po první vlně a tím vyvolání podzimní eskalace této pandemie, když stejní chytrolíni v létě vládu kritizovali za to, že na základě pozitivního vývoje šíření pandemie neuvolňovala rychleji restriktivní opatření.

A v návaznosti na to mne mrzí, že se tak trochu dle mého názoru vytrácí objektivita zpravodajství veřejnoprávních sdělovacích prostředků, které by měly čelit záplavě neobjektivních informací šířených soukromými institucemi

a internetovými sítěmi s patřičnou dávkou demagogie včetně záplavy fake news.

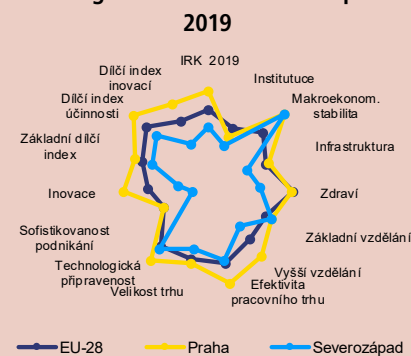
Jak byste zhodnotil hospodářský potenciál kraje, který musí řešit řadu problémů, které spojuje snad jediný společný jmenovatel

– dekarbonizace energetiky?

Úroveň „vyspělosti“ Ústeckého kraje je dána jeho pozicí, kde se dnes v rámci ČR nachází na posledním místě a v rámci EU je stagnujícím regionem bez znatelného nárůstu HDP/obyvatele a nachází se na úrovni balkánských států z pohledu tohoto ukazatele. Regiony na Balkáně ale vykazují rychlý ekonomický růst oproti našemu strukturálně nejvíce postiženému regionu ČR. Budoucí vývoj jistě silně ovlivní politika dekarbonizace, kde přístup českého státu bych kvalifikoval jako mírně řečeno neadekvátní.

Za chybný považují již samotný přístup vlády k řešení dekarbonizace, kdy jako příklad byly vzaty bohaté uhelné regiony západní části Německa,

Index regionální konkurenceschopnosti

Zdroj: Country report EU 2020

kteří měly před dekarbonizací špičkovou úroveň ve všech oblastech života v Evropě. Srovnávat s tím devastovaný region Severozápadu považuji jako špatný vtip. Když si uvědomím, že v budoucnu ubyde v regionu těžba uhlí a výroba elektrické energie a s ní se vytratí i značný potenciál oblužných aktivit a k tomu přihlédnou k dnes již popsanému tristnímu stavu regionu, pak mi jde mráz po zádech. Fond spravedlivé transformace konverzní problematiku do jisté míry řeší, ale v odstraňování zaostalosti infrastruktury kraje a zejména komunální úrovně, je dosavadní program RESTART z pohledu vyrovnávání s ostatními regiony naprosto nedostatečný.

Nezbytnou podmínkou udržitelného rozvoje je spolupráce podnikatelské organizace se státní správou a samosprávami. Jak vidíte

spolupráci s vedením kraje za uplynulé období?

Velmi pozitivně bych hodnotil spolupráci s obcemi, nakonec jedinečný úspěch senátora Linharta z mého okresu v senátních volbách dokazuje, že podnikatelská veřejnost má v starostech a primátorech přirozeného spojence. Senátor pochází právě z této oblasti společenského života a velmi dobře zná problematiku komunální politiky. Rozvoj zejména drobného a středního podnikání je bytostně závislý na prosperitě obcí z pohledu hospodářských komor jako obháje ekonomických aktivit.

Spolupráce se státní správou je charakterizována déle trvajícím nepochopením hloubky problematiky strukturálně postižených regionů a určitou nechutí se touto záležitostí podrobněji zabývat. Ceníme si úsilí těch, kteří pracují na programu RESTART, nicméně z hlediska přínosu ho hodnotím

jako podávání utišujících léků pacientovi, který potřebuje nutně operaci a vyjmutí zhoubného nádoru. Obrovský kus práce zde vykonala Hospodářská a sociální rada Ústeckého kraje.

S vedením kraje má Krajská hospodářská komora ÚK uzavřenu rámcovou dohodu o spolupráci, která se každoročně interpretuje v aktuálním dokumentu reflektujícím momentální potřeby. Vedení kraje, konkrétně sám pan hejtman nám pomohl při řešení některých logistických projektů se saskou stranou, ale spokojen jsem rozhodně nebyl s přílišnou holubičí politikou kraje vůči pražské vládě. Uvědomuji si ale, že vzhledem k politické konstelaci to vedení kraje nemělo právě lehké.

Kdybyste jako svůj odkaz budoucímu předsedovi KHK ÚK, kterého bude dle pravidel nominovat OHK Most, měl doporučit nějaké priority

a „hraběcí rady“, které by to byly?

Moje doporučení mému nástupci je v kooperaci s krajem záužit na pražské politiky, aby místo podávání utišujících léků začali konečně účinně chirurgicky léčit strukturálně nejpostiženější Ústecký kraj samozřejmě se současným využitím fondu spravedlivé transformace, který je ale zaměřen na sanaci po opuštění těžby uhlí. V našem kraji jsou kritické oblasti, které vykazují stejné nebo i horší parametry než pánevní okresy, kde se ale uhlí netěží. Proto je nutné využít i další možnosti čerpání peněz z evropských i národních

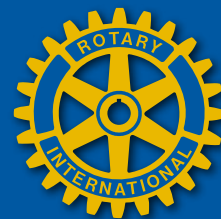
zdrojů pro sanaci těchto částí kraje. Předpoklady pro tvrdší postup jsou, nový hejtman je již ostřílený politik, jako poslanec sněmovny parlamentu se umí v Praze orientovat. Pro toto tažení je potřeba se vybavit patřičným argumentačním materiálem a zde bych doporučil využití naší ústecké univerzity, která dle mého názoru disponuje dostatečným potenciálem pro poskytnutí kvalitních podkladů pro jednání s vládou. A KHK ÚK tady může sehrát roli vhodného partnera při mapování situace v kraji.

Co říkáte na projekt TEMA? – Museli jsem se zeptat.

Časopis TEMA se vypracoval na velmi účinný prostředek boje za obranu zájmů regionu a podnikání v něm, kde je možno slyšet i nekonformní názory, které nekorespondují s některými oficiálními postuláty, které jsou často produktem populismu. Zároveň je i důstojným reprezentantem komorového hnutí v kraji, ale i v celém státě. Nestačí bojovat jen se současnou pandemií snad způsobenou pojidáním netopýrů, je třeba bojovat i se zelenou pandemií, která chce naše elektrárny nahradit ebonitovými tyčemi a liščími ocasy

v době, kdy nebude svítit slunce a foukat vítr. Umím si představit, že výpadky zásobování elektrickou energií mohou v delším časovém úseku způsobit stejné škody, jako dnešní koronavirová pandemie. Velice si cením práce redakce časopisu, zaslouží si všeobecné uznání a podporu.

ROTARY klub Most k tématu – Koronavirus a cestování

Vážení přátelé,

myslím, že k výše uvedenému není třeba dlouhých komentářů. Je to celosvětový problém a my, co často a rádi cestujeme, doufáme a věříme, že to brzy skončí. Bohužel, bráno v našich podmínkách, nám situaci ještě komplikuje naše nejvyšší politická garnitura svými, někdy nepochopitelnými výroky. Bezprecedentními byla pak vyjádření pana Prymuly včetně jeho závěrečného politického selhání. Ale to se mi rozhodně nechce rozebírat, všichni víme, o čem je řeč.

Jsem členem Rotary klubu Most, který se od sametové revoluce a pádu železné opony věnuje intenzivně – profesně cestování a všemu kolem tohoto oboru. Moje, tedy spíše naše firemní aktivita byla v převážné míře orientovaná na cestování za hranice, hlavně po Evropě. Později s vytvořením Evropské unie a obrovským rozvojem internetu jsme zjistili, že „Evropa je pro nás malá“. Tak jsme začali směřovat svou aktivitu směrem k jiným světadílům. A rozhodně to mělo pozitivní efekt. Jezdíme prakticky do celého světa (ještě nám chybí Antarktida). Pochopitelně od roku 1990 jsme zažili několik těžkých chvil, které nám cestování ztížily (celosvětová krize, umělé oslabení koruny vůči euru a dolaru, série atentátů islámských extrémistů po celém světě), ale největší „podpásovku“ nám zasadil koronavirus. Ale, jak se říká, i to zlé je k něčemu dobré. Po počáteční krizi, kdy se nikam daleko nesmělo, státy nepoužily cizince, letadla nelétala, jsme se rozhodli s přáteli a rodinou, že prozkoumáme konečně důkladně náš region a to z pohledu možností cestování a dalších aktivit. Chtěl bych předeslat, že to tu znám a mám to tady rád, protože tu žiji celý život. Ale řekli jsme si,

Výjezd RC Most na přehradu Kamenička v Krušných horách

že to tu prozkoumáme tak, jako bychom zde hodlali uspořádat program pro naše známé.

Ještě dodám, že naši poměrně významnou aktivitou (vedle cest do vzdálených destinací) je pořádání poznávacích a hlavně cyklistických a lyžařsky orientovaných výletů. A toto vše náš region v plné míře nabízí. Uvedu konkrétně.

Cyklistika. Samotné město Most nabízí ve svém okolí řadu kvalitních cyklotras pro rodiny s dětmi, pro silniční trasy i „bikery“. Kratší okruhy kolem jezera Most a nádrže Matylda, delší pak do Litvínova a do horských oblastí. Velice krásný je přejezd z Cínovce přes Dlouhou Louku, Klíny na Flájskou přehradu a dále na západ až na Klínovec a do Karlových Varů. A cestou není problém sehnat ubytování ve slušných horských penzionech. A návrat

je jednoduše vlakem i s koly. Žádný problém, sám jsem to absolvoval.

Obdobně krásný cyklovýlet je i do Žernosek na výborné víno a pak následně do Ústí nad Labem a Děčína. Opět se lze všude přepravit zpět vlakem. Vše, co jsem zde uvedl, lze ve zkrácené verzi absolvovat i pěšky. A mám pár přátel, kteří výše uvedené nemůžou absolvovat sportovně (ze zdravotních důvodů), takže to projeli autem či na motorce se zastávkami na těch nejhezčích místech. A byli nadšeni.

Ono obecně, náš region se velice pozvedl a Krušné hory jsou skutečně krásné. Prošly si martyriem exhalací v minulých letech, skladba porostů se vrátila k tomu, co zde původně rostlo a dnes můžeme říci, že jsou na tom mnohem lépe než kupříkladu Šumava nebo Krkonoše, kde kůrovec nemilosrdně likviduje stávající výsadbu smrkových porostů.

Rád bych ale ještě zmínil jednu velice významnou realizaci v regionu, která se v těchto dnech dokončuje a stane se zřejmě velkým tahákem. V obci Klíny, která je mimochodem rájem sportovních aktivit (cyklistika, pěší turistika, lyže, běžky, bobová dráha a další), bude k dispozici široké veřejnosti „Zipline“. Jedná se o přejezd na ocelovém laně přes Šumenské údolí v délce až 2,2 km a ve výšce až 150 m (samozřejmě je k dispozici i mírnější varianta). Je to nejdelší dráha svého druhu v ČR, 5. nejdelší v Evropě a 20. nejdelší na světě. A její provoz by měl být celoroční. Přátelé, jak je vidět, tedy pro toho, kdo chce vidět, náš region umí nabídnout vysoce kvalitní, aktivní a zážitkový pobyt pro každého zájemce. Závěrem snad jedině: ať jsme zdraví, a když to jen trochu půjde, procestujeme a poznejme toho co nejvíce. Prostě užijme si život.

Mějte se co nejlépe.

Ing. Luděk Traxmandl
Rotary klub Most

(autor je majitelem cestovní kanceláře)

Přehrada Kamenička v Krušných horách

JB Group 25 let
pojišťovací makléř

R RENOMIA
NETWORK

Správný pojišťovací makléř se pere za zájmy svého klienta jako lev!

Říká se, že praxe je nejlepší učitel a zkušenost neefektivnější ponaučení. Když se někdo věnuje pojištění 25 let, může s klidem v duši tvrdit, že je opravdovým expertem v oboru. Máte pocit, že by vaše pojistka potřebovala revizi a hledáte někoho, kdo by vám kvalitně pomohl? Nevíte si rady s komplikovanou pojistnou událostí, chcete snížit náklady na správu i pojištění samotné nebo sjednat pojištění nové? Věřte nám, že za 25 let umíme opravdu vše. Za ta léta jsme se totiž naučili přemýšlet o potřebách klientů jako by byli naše vlastní. Jedině tak můžeme poskytnout tu nejlepší službu

Kdo?

Když představujeme naši společnost lidem, kteří o nás nikdy neslyšeli, rádi používáme nacvičenou větu: „Společnost JB Group, největší pojišťovací makléř v Mostě a okolí.“ Ono to zní jako klisé nebo nudný marketingový slogan, ale skrývá se v ní vše podstatné. Jsme společnost, která má největší klientskou základnu na Mostecku. Díky našim věrným klientům a partnerům jsme mohli letos oslavit 25 leté výročí. A tím pádem je JB Group nejen největším, ale také nejstarším pojišťovacím makléřem se sídlem v Mostě. Být nejstarší nezní nejlíp, proto se hrdě označujeme spíše za nejzkušenější. Na Mostecku fungujeme nejdéle, byli jsme tu už tehdy, kdy pojem „pojišťovací makléř“ byl mnohdy neznámý i pro zaměstnance pojišťovny.

Co?

Co si představíte, když někdo řekne pojištění, pojišťovák nebo pojistka? Za těch 25 let jsme se setkali s různými názory, lidé často vnímají pojišťovny jako instituce, které je obírají o peníze. Pojišťovací makléř je pak člověk, kterého vyslala pojišťovna, aby z vás vytáhl další peníze. Pokud máte tuto zkušenost, musíme s politováním oznámit, že jste narazili na špatného pojišťovacího makléře. V čem tedy spočívá naše práce? Když to vezmeme pěkně od začátku – nejdříve se podíváme na zoubek vašim stávajícím pojistkám. Odborné oko našich kolegů z JB Group vždy najde nějaký nedostatek. Buď v pojistných podmínkách, nebo zjistí, že to jde levněji. Umíme tedy zkvalitnit vaše pojištění i ušetřit náklady. Přidanou hodnotu přinášíme i v těžkých životních situacích. Nabourali jste? Vykradli vám chatu nebo podnikový sklad? Zničily vám přívalové deště úrodu? Co kdyby tu byl někdo, kdo by tuto situaci vyřešil za vás, to zní dobře, že? Kouzelný proutek nemáme, ale tyto situace umíme řešit velmi dobře. Nebudete muset volat pojišťovně, řešit škodu a trápit se s papíry. Vše vyřešíme za vás tak, aby vám na účtu přistála taková suma, která škodu řádně uhradí. Ve zkratce – popereme se za vaše zájmy „jako lví“.

Kdy?

Pokud jste na odborné výrazy a technická, rozhodně si přečtěte nabídku našich služeb níže. Pro ty, kteří preferují lidskou řeč, to shrneme do pár vět: pojistíme cokoli od vaší domácnosti, vozidla, odpovědnosti, přes velký průmyslový podnik, až po nová kybernetická rizika, pomůžeme vám s pojištěním na život a další... A pokud máte opravdu specifický požadavek, nebojte se na nás obrátit. Za těch 25 let jsme se setkali s kde čím a víme, že i zdánlivě bezvýchodná situace má vždy své řešení.

Proč?

Pokud máte pocit, že vám můžeme pomoci a chcete navázat partnerství se stabilní a zkušenou společností, neváhejte se na nás obrátit. Veškeré podrobnosti a kontakty najdete na našich webových stránkách www.jbgroup.cz. Rádi vás uvidíme i osobně, klidně se za námi stavte na naší pobočce na adrese SNP č.p. 366, blok 7, Most. U společné kávy určitě vymyslíme, jak vaše pojištění vylepšit, protože život je příliš krátký na to, abyste se sami trápili s pojištěním, jeho cenou a řešením škod, tedy: „Starosti s pojištěním přenechte nám...“)

Na závěr bychom chtěli poděkovat našim klientům a partnerům za důvěru a všem přejeme klidné prožití Vánoc a mnoho zdraví a úspěchů do roku 2021.

Jiří Bureš a Rostislav Bureš

Tedy, obraťte se na nás, když:

PRO VAŠI FIRMU POTŘEBUJETE

- Pojištění majetku
- Pojištění přerušení provozu
- Pojištění odpovědnosti
- Pojištění odpovědnosti členů orgánů společnosti
- Pojištění technických rizik
- Stavebně-montážní pojištění
- Pojištění pohledávek
- Pojištění terorismu
- Pojištění hospodářských rizik
- Pojištění přepravy
- Pojištění letadel
- Pojištění vozidel
- a další...

PRO SEBE A ZAMĚSTNANCE POTŘEBUJETE:

- Pojištění vozidel
- Pojištění majetku a odpovědnosti občanů
- Pojištění denní dávky při pracovní neschopnosti
- Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli
- Cestovní pojištění
- a další...

Náčrtnuto... od Lucie Bartoš

Stát nařídil rybě skákat po stromě a diví se, že jí to nejde. Proč ženy zvládnou „černou labuť“ lépe?

„Mami, mě tlačí boty.“ Tak začínal titulěk jednoho z listopadových textů na webu CNN. Pár dní vzad by nás ani nenapadlo znejistět nad tím, zda naše děti budou mít co obout na zimní sezónu. Jsme ve 21. století, že... Že by někdo přikázal zavřít obchody ze dne na den, a třeba na měsíc, by se zdálo být jistojistým holým nesmyslem.

Ale teď jsme znejistěli. Vše se zdá nepředvídatelné jako „černá labuť“. A pochybnosti o sobě samých a o budoucnosti v covidové době, plné nečekaných restrikcí a příkazů z vládního politického epicentra, se na nás valí tak, že psychologové pořádají webináře na téma „Jak přežít v lockdownu“. Povzbudit či nejistotu rozptýlit nedokáže ani hlava státu, když v rozhovoru pro MF Dnes naopak živnostníkům, padlým na kolena, řekne:

„A když podnikatelé nedokážou úvěr využít a zkrachují, nu, tak se pročistí trh. Protože jejich firma, když tuto pomoc nedokázala využít, je zřejmě neschopná, nebo jsou přesněji řečeno **neschopní ti podnikatelé**.“ A pokud vás slova nejvyššího reprezentanta země pohoršila a hodláte jeho názor kriticky komentovat v on-line éteru, jste podle něj „internetový blbeček“.

STÁT NAŘÍDIL RYBĚ SKÁKAT A DIVÍ SE, ŽE JÍ TO NEJDE

Že je to ale stát, kdo nařídil rybě skákat po stromě a diví se, že jí to nejde, to asi hlavu státu nenapadlo. Určitě ne – když v době výše uvedeného bonmotu i Hrad žádal 215 milionů korun kvůli propadu příjmů z návštěvnosti v době koronavirové (kde v té chvíli skončil prezidentův prognostický talent a lehkost slov, těžko říct...).

Když nás pan prezident naučí jak rybařit bez rybníka, pak od nikoho nebudeme potřebovat rybu pro hladové, protože se dokážeme nasytit na celý život.

(Tot' parafráze známého přísloví „Dej člověku rybu a nasytíš jej jeden den; nauč jej rybařit a nasytíš jej na celý život“.)

Jenže pomyslné rybníky (naš dosavadní trh) mnohým z nás vypustili politici, pod pláštěm nouzového stavu; kde pak tedy rybu hledat...

Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) musejí být v tomto státě kouzelníky neomezených schopností, kteří – ať někteří vědomě, mnozí nevědomky – dennodenně i bez koronavirového pozadí praktikují Einsteinovo „představivost je důležitější než vědomosti, je nekonečná a je pravým důkazem inteligence“.

Prezident Zeman jistojistě nečetl blog psychologa D. Špoka, kde tento terapeut vyzýval politiky (už v březnu): „*Nacházíme se v závažné krizi, která bude brát životy. Polovina z vás se přitom stále chová, jako by to byla jen vynikající příležitost ke skvělé bulvarizaci, k podpoře našťvanosti na své politické protivníky, k hledání viníka, k možnosti konečně „mu to natřít“.* Uvědomujete si vůbec, komu to ve skutečnosti natíráte? (...) Nedokážete-li pozitivně přiložit ruku k dílu, prosím alespoň mlčte.“

POCHYBUJ, DCERO

Když už jsem zmínila psychologa... Moje patnáctiletá dcera zrovna řeší, čím být. Drželo ji téma dětské psychologie. V létě zažila nepříjemné prekolapsové stavy kvůli nízkému tlaku, a trochu ji to rozhodilo; nějak ztratila pocit pevné půdy pod nohama. Povídá mi, že pochybuje o tom, že by byla v dané profesi dobrá: „Jaká bych to byla psycholožka, když si neporadím sama se sebou?“ Reagovala jsem, že pochybování a přemítání nad tím, co dělat a jak, je přece správné. Jen hlupák je se vším hned hotov. Nadhodila jsem téma i u své 70leté kamarádky, přeci jen – nezúčastněný člověk může vidět mé dítě jinak. Ona dceři odpověděla: „Jestli jsi v tomhle věku schopná takovýchto pochybností, tak je to dobré znamení.“

Dumání nad chybami (pochybování) znamená, že člověk přemýšlí. Pro Descarta, kterého jistě znáte skrze jeho „Myslím, tedy jsem“, byl přemýšlivý člověk nezpochybnitelnou **jistotou**. (V předmluvě z roku 1765 se věta dokonce objevuje v podobě „Dubito, ergo cogito ergo sum“, kde přídavek „dubito“ znamená přímo pochybuji! Myšleno je překonání pochybností.)

Někteří lidé nechťejí slyšet, že krize jsou normální součástí vývoje. Že jsou příležitostí a šancí. Že jsou začátkem po čemsi, co vyhnívá pod pozlaceným povrchem a míří k apokalypse. Jako antický Řím. Chtějí i své děti před úkoly, krizemi, rozhodováním, prací chránit. A jak jsme s tou „moderní“ rodinou dopadli...

Setkávám se jako novinářka – nejen v této „pandemické době“ – s řadou lidí, kteří prožili pády nebo zažili velká utrpení. Je zvláštní, jak šťastní, veselí

a srdeční dokáží být ti, kdo prošli uranovými doly, koncentračním táborem, nebo se narodili v chudé rodině, do války, přišli o rodiče nebo o dolní končetiny. Jak solidární k severočeské krajině dokážou být rodáci, kteří odtud byli vyhnáni, ať němečtí ze Sudet, nebo čeští exulanti za komunismu. S jakým potěšením dokáží obdarovávat ti, kteří mají málo.

Za mnoha pokornými a úspěšnými osobnostmi je prožité neštěstí a rány osudu, které posilují, zeskomňují, zušlechťují a vedou je k pomoci druhým, namísto zášti (pokud popasování s krizí proběhlo „zdravě“).

/Hlavně příběhy těchto lidí mě přesvědčily o tom, že smutný život, který sama prožívám nebo jsem prožila, nebyl špatně./

PROČ ŽENY ZVLÁDNOU „ČERNOU LABUŤ“ LÉPE?

Mimochodem – ženy prý zvládají krize lépe. Přestože jsou na ně (zdánlivě?) hůře vybaveny: Ať jde o živelně pohromy, kde se pro nápravu více hodí mužská síla. Nebo o ekonomické recese, v nichž se o to víc projevuje nesoulad ve výších odměn dle pohlaví (mnohé ženy u nás stále pobírají o 22 procent nižší platy za stejné výkony a covidová doba to podle oficiální zprávy Ministerstva práce a sociálních věcí ještě zvýraznila; že mají opatření proti pandemii horší dopad na ženy, potvrdil ve své studii i Sociologický ústav).

Ve všech případech se také právě ony v naší společnosti starají o vyšší počet osob – kromě sebe ještě mají majoritně v péči děti a zabezpečují

zároveň prarodiče, někdy i prapra... To je opět znevýhodňuje i materiálně, když rodičovské příspěvky nebo příspěvky na invaliditu nedosahují důstojné úrovně, neřkuli – opět a zase i v tomto vydání – neustálé téma nevyzpytatelného výživného pro děti. Jsou více vystaveny nebezpečí, jak vlivem stresu a vyčerpání ze zmíněného, tak vlivem fyzického násilí ze strany svalnatějšího pohlaví. Přese všechno se dokonce dožívají vyššího věku (a bohužel si tím více „užijí“ vdovství – ztráty druhá, finanční tísně s tím spojené...).

Jak je to možné, že v těžkých časech mají ženy tužší kořínek?

Psychosomaticky a biologicky to vidím ve dvou věcech. Za prvé: Díky těhotenství a následnému porodu vědí, že po největší možné bolesti dostanete ten nejlepší dárek. **Není zázraku života bez porodních bolestí.** Podvědomě si tak bolest a rozkoš my matky v sobě neseme dál jako něco, co existuje vedle sebe, někdy přímo současně.

Dnes se v rámci nezdravě pochopené „rovnosti pohlaví“ objevují snahy popírat porod jako něco víc než jednorázovou záležitost, kterou je potřeba zrozením kojence zapomenout. Ne, je to nepřenositelná zkušenost, na kterou bychom naopak neměly/i zapomínat a stále z ní těžit.

Schopné ženy podnikatelky skoro aby skrývaly, že jsou také matkami a navenek o to svou image zcela obraly.

Pak se nedivme krizi mezilidských partnerských vztahů. Krizi manželství a rodiny. Krize mezi lidmi je mimo jiné situací, kdy se rozhodujete, zda se svým partnerem budete bojovat o pozici ve vztahu (vítězství pohlaví, v představě, že jeden musí být vždy dominantní), nebo se dokážete jeden s druhým podělit o to nejlepší ze sebe navzájem – nejen v krizi – a jednou do sebe mentálně zapadnout jako dva puzzleky.

Za druhé: Ženám se etapy střídají, a to zcela přirozeně a často. Ženy jsou zvyklé na měsíční cyklus, který není záležitostí jen biologickou: během něj se jim v křivkách prolínají fáze zvýšené kreativity, fyzické energie, mentální meditace a relaxu. A zažívají v životě mimořádné události, kterým nelze určit datum – den otěhotnění, den porodu...

(Tahle nevědomost něčeho, o čem ale víme, že může přijít, je podobná nevědomosti o našem konci. O tom, kdy přijde smrt – něco, co si v moderní době často nechceme připustit a kdy na skon blízkého reagujeme, jako by zároveň skončil i život náš.)

I tohle nás moderní svět nutí nelogicky popírat, místo aby z toho nechal – i mužům – těžit. Kdybychom nebrali přirozenost jako něco zaostalého, dokázali bychom zcela automaticky porcovat energii a intuitivně ji prolínat nějakým tím „zen“. Jsou to právě ženy, které v poslední době znovuzkřísily tradice ženských kruhů (sesterských setkání), přechodových rituálů – pro muže i ženy, nebo symbolické, rituální či relaxační kreslení a šití kruhových mandal či zendal. – Je to dnes odvaha prosadit si zpátky křivolakost životních rytmtů, když nás západní svět přesvědčuje, že neexistuje žádné mužství a ženství a přirozené cykly (v přírodě či u člověka). Že pohlaví máme na výběr z devětašedesáti variant, můžete být i bezpohlavní, a navrch k tomu se vlastně rodíte jako „to“ a pohlaví si můžete vybrat. Těhle dezinformační člověčí krizi bychom měli čelit společně jak muži, tak ženy (bez ohledu na to, co děláme po setmění v ložnici a s kým...)

Podle studie mezinárodního týmu vědců vedených Jamesem Vaupelem z Duke University prý ženám nadřazuje příroda, která je vybavila odolnějším organismem. Zmínění vědci porovnávali mimo jiné oblasti, kde lidé umírali na hladomor během války, nebo na epidemie, tropické nemoci, otroctví

a podobně. Označení žen za „slabší pohlaví“ je prý zavádějící. Roli prý hrají hormonální poměry v organismu (například ženské hormony estrogenery zvyšují odolnost k infekcím).

TOHLE VÁM PŘED NEBESKÝM SOUDEM NEPROJDE

A co s tou obuví? Každý rodič ví, že právě teď se kupovaly boty na zimní sezónu. Rostoucí noha prostě nepočká, a do loňských bot se nevejde. Jde o zboží, které nelze kupovat předem, a do zásoby. A po Vánocích už bude v regálech pro změnu vystavené nanic. Co by asi řekl prezident?

Možná jsme jen jako zákazníci pořádně natvrdlí, když jsme si zavčas neudělali ve svých „králíkárnách“ místečko pro veškerou veteš, včetně obuvi po předcích ve všech velikostech, které po osmnáct či více let pro své ratolesti průběžně potřebujeme.

Možná jsme jen neschopní, že nedokážeme předvídat uzavření obchodů ze dne na den. Jenže všichni nejsme (bývalí) prognostici jako hlava státu.

Mě bude zajímat, kolik zdravotní pojišťovny vyplatí za vady, způsobené u dětí nesprávným nošením malých bot... Podle autora teorie černých labutí N. N. Taleba totiž covidová „pandemie“ mezi černé labutě vůbec nepatří a podobné „nepředvídatelnosti“ – způsobené mocnostmi vůči obyvatelům – se vůbec neměly dí!

Lucie Bartoš, publicistka, vydavatelství MEDIA POWER, s.r.o.

Slovo KLID možná v roce 2020 při pohledu na prázdné ulice a zavřené obchody dostalo nový význam... Kromě pravého klidu v duši a ve svých domovech Vám všem do adventního času i do nového roku přeji LÁSKU – ta zůstává nejdůležitější, ať je na ulici chaos nebo liduprázdno.

Lucie Bartoš

Úrodnost půdy, životní prostředí a bezpečnost naší země v potravinách

Ing. Zdeněk Jandajsek, CSc.

Často diskutujeme o úrodnosti půdy, která je důležitá nejen pro ty, kteří na půdě pracují, ale pro obyvatelstvo naší země. Půdní podmínky pro výrobu základních potravin máme velmi dobré, ale je nezbytné, aby motivace státu vedla naše hospodáře na půdě k vyváženému hospodaření, které právě úrodnost půdy udržuje a zvyšuje.

OKRESNÍ AGRÁRNÍ KOMORA

Most

informační centrum pro rozvoj zemědělství a venkova ÚK

Není možné, aby o úrodnosti půdy poučovali lidé, kteří na poli a ve stáji byli pouze přítomností u obrazovek a záměrně lhali veřejnosti, že úrodnost půdy se snižuje, pokud se na ni hospodaří, jak o tom mluví například teoretik docent Doucha, či europoslanec Niedermayer či další, kteří nemají ani potuchy o tom, co zemědělská výroba představuje. Jejich mystifikace slouží těm, kteří chtějí trh s potravinami dát k dispozici všem, jen ne našim podnikatelům, nahrávají zahraničním firmám, které potřebují u nás trh ovládnout, nevím, proč tito lidé škodí vlastnímu národu a upřednostňují zahraniční kapitál.

Úrodnost půdy se zvyšuje tehdy, pokud se na půdě hospodaří a vyváženě fungují rostlinná a živočišná výroba. Právě živočišná výroba je zdrojem organické hmoty a rozhoduje o udržení dostatečného množství humusu v půdě.

Pokud je organická hmota do půdy dodávána, má půda drobtovitou strukturu a funguje kapilární systém v půdě, kde se drží voda, která je jedním z atributů existence lidstva. Pokud máme lehkou půdu bez organické hmoty, voda proteče lehce ornici a chybí rostlinám. U těžkých půd, kde se neorá a je pouze zaset travní porost, který je 20 až 30 let bez obnovy, je půda utužená, voda se nezasakuje a ztéká do vodotečí.

Pokud se na půdě hospodaří a půda produkuje, je schopna udržet obrovské množství vody. Jedna dánská studie uvádí, že v Dánsku je půda schopná udržet více vody, než je ve všech řekách, jezerech a přehradách v Dánsku.

Mluvíme u nás často o tom, jak zadržet vodu v přehradách, dalších rybnících, mokřadech a podobně, ale největší zásobárnou vody, kterou je půda, nevyužíváme dobře. Motivace našich hospodářů nesměruje k tomu, aby zvyšovali stavy všech hospodářských zvířat a posilovali dodávky organické hmoty do půdy a tím udržovali či zvyšovali jejich úrodnost. Je tomu právě naopak, většina starých zemí EU od roku 1990 nejenže nesnížila stavy hospodářských zvířat, ale navýšila je a dnes za přispění několikanásobně vyšších národních dotací než u nás, systematicky likviduje náš trh se zemědělskými komoditami. Můžeme se podívat na srovnání výroby vybraných komodit v ČR, SRN a Holandsku na 100 ha zemědělské půdy v níže uvedených grafech.

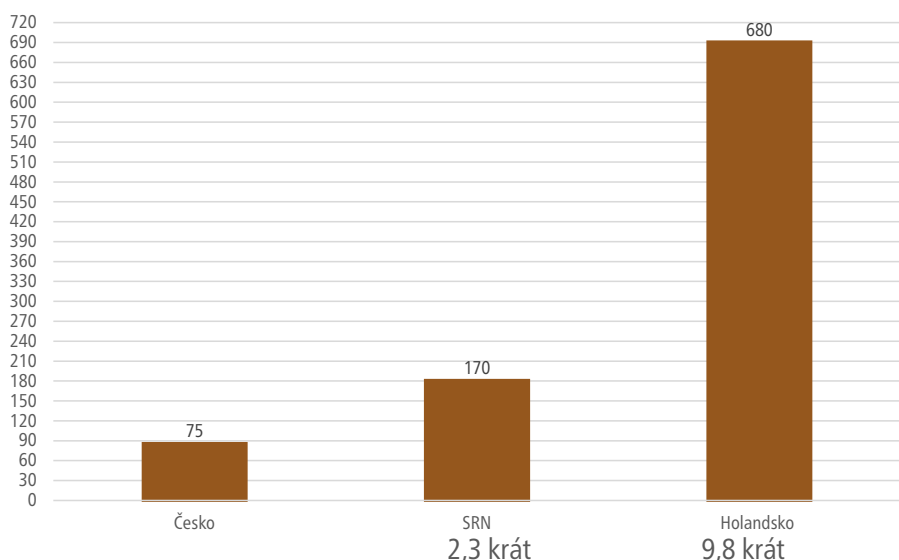
Pokud bychom zvýšili

- stavy skotu o 20%,
- stavy prasat o 80% a
- stavy drůbeže o 40% ve vztahu k současným stavům,

produkovali bychom ročně chlévské mrvy cca o 18 mil. tun více, za 20 roků, kdy stavy zvířat jsou přibližně na současné úrovni, jsme ochudili naší zemědělskou půdu o 360 mil. tun chlévské mrvy. A kde je spálená organická hmota ze slámených granulí?

Péče o půdu má rozhodující vliv na zajištění vzduchu v půdě. Pokud není vzduch v půdě, chybí rostlinám, ale chybí i půdním živočichům, jako jsou brouci, žížaly, larvy a dalším mikroorganizmům. Bez života v půdě nemá kdo rozkládat organickou hmotu, současně bez hmyzu chybí potrava pro ptactvo a další živočichy a tím je narušen celý potravní řetězec. Je nutné respektovat pravidla hospodaření na půdě našich předků a hospodařit vyváženě. Pokud nefunguje dlouhodobě trvalý přísun organické hmoty do půdy, klesá její úrodnost a následně i výnosy rostlinných komodit. O tom, že jsme zanedbávali dlouhodobý přísun organické hmoty do půdy, svědčí vývoj stavů hospodářských zvířat:

Výroba mléka na 100 ha zemědělské půdy v tis. litrů

Dojnice rok 1989 = 1 247 000 kusů

– dnes 362 000 kusů, to je 29 %

Prasnice rok 1989 = 312 000 kusů

– dnes 87 700 kusů, to je 28,1 %

Nosnice rok 1989 = 15 699 000 kusů

– dnes 5 260 000 kusů, to je 33,5 %

Tento obrovský pokles v živočišné výrobě (pokles stavů hospodářských zvířat) nemá obdoby v jiných zemích EU, snad jen na Slovensku.

Co nám tento vývoj přinesl?

Oproti plné soběstačnosti v základních potravinách v roce 1990:

- jsme soběstační v mléce a mléčných výrobcích včetně jejich spotřeby v cukrárenském a pekárenském odvětví na 90 %
- jsme soběstační ve vepřovém mase na cca 39 %
- jsme soběstační v drůbežím mase na cca 57 %
- jsme soběstační ve spotřebě vajec na cca 56 %
- jsme soběstační v hovězím mase na 100 % (ale spotřeba masa je v průměru 7,8 kg/obyvatel/rok oproti 23,5 kg/obyvatel/rok v roce 1990).

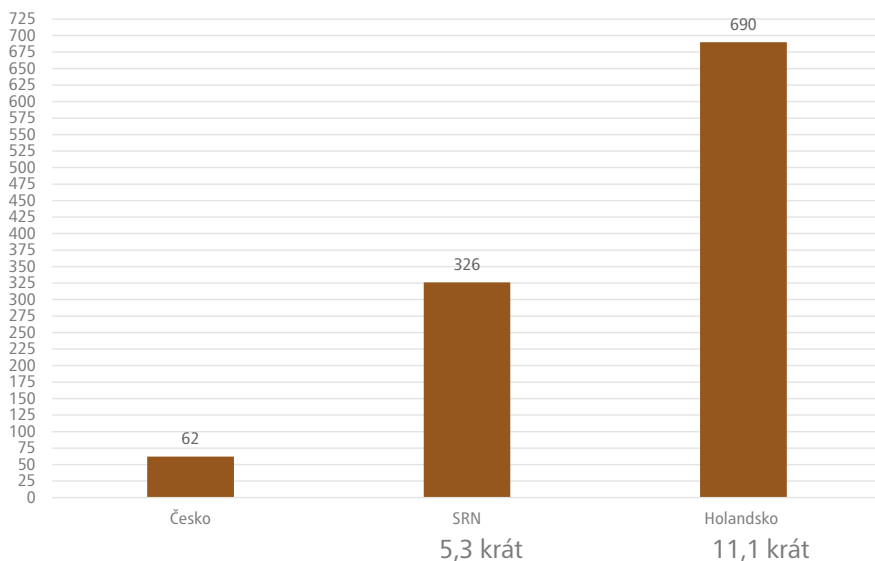
Oproti plné soběstačnosti v základních potravinách v roce 1990:

- jsme soběstační v zelenině na cca 27 %
- jsme soběstační v ovoci na cca 30 %
- jsme soběstační v bramborách na cca 40 % (jedná se o brambory ve slupce, ve všech výrobcích z brambor a v ostatních výrobcích).

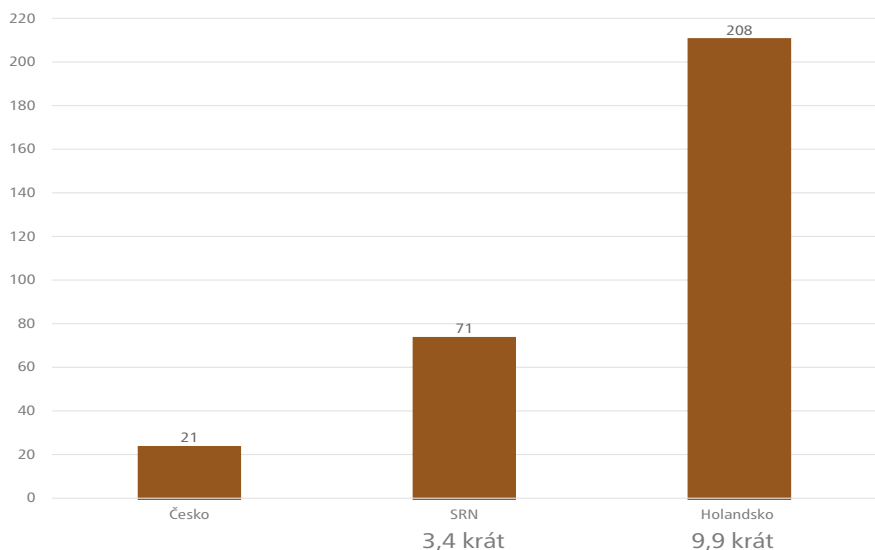
Průměrná soběstačnost se odhaduje v současné době na cca 58 % až 59 %. Je tato soběstačnost pro naši zemi bezpečná? Určitě není.

Ing. Zdeněk Jandejsek, CSc.
člen představenstva Agrární komory ČR

Výroba vepřového masa na 100 ha zemědělské půdy v kilogramech

Výroba hovězího masa na 100 ha zemědělské půdy v kilogramech

Vinice na Mostecku pod kopcem Špičák
autor fotografie: Ing. Stanislav Štýs, DrSc.

Nouzový stav aktivity Hospodářské a sociální rady neutlumil

HSRM

Hospodářská a sociální rada Mostecka (HSRM) pracuje naplno i v době nouzového stavu, přestože se od prázdnin mohla sejít v klasickém složení pouze jednou.

V září se zástupci regionální tripartity sešli ještě v plné síle, i když v rouškách a s rozestupy. Říjnové i listopadové jednání už se opět přesunulo do virtuálního prostoru a členové HSRM obdrželi materiály k jednání v dostatečném předstihu elektronickou poštou, aby si je mohli prostudovat a stejným způsobem k nim pak vyjádřit své stanovisko.

Jedním z hlavních témat ještě „klasického“ zářijového jednání Hospodářské a sociální rady Mostecka byla prezentace Podkrušnohorského technického muzea. U jeho vzniku v roce 2003 stála právě HSRM a zástupci regionální tripartity doposud v orgánech této obecně prospěšné společnosti působí. Na návštěvnosti jedné z nejpobulárnějších turistických atrakcí v regionu se podepsala jarní opatření v souvislosti s pandemií Covid-19. Do muzea sice po jarních restrikcích mířili turisté, ale bohužel už nikoli školní výlety nebo příměstské tábory, muzeum bylo nuceno zrušit i tradiční oblíbený Dětský den. Přitom v září ještě zástupci Podkrušnohorského technického muzea netušili, že zanedlouho budou muset zavřít brány pro návštěvníky opět. Ani tyto překážky je ale neodradily od plánů na rozšiřování a doplňování expozic.

Už na jaře sem přibýly dvě vyřazené tramvaje mosteckého dopravního podniku, jedna z nich jako exponát, druhá poslouží jako bufet pro občerstvení návštěvníků. V plánu je i dokončení zcela nové expozice elektrospotřebičů nazvaná Retro

elektro. Významnou akcí je rozšíření expozice hlubinného dobývání o maketu štoly, která bude vybavena stroji a technikou, které muzeum získalo od Severní energetické po skončení hlubinné těžby ve svazích lomu ČSA. Muzeum také spolupracuje s mosteckými školami na projektu virtuální prohlídky. Na projektu 3D prohlídek hornických památek ze seznamu UNESCO na české i saské straně hranice spolupracuje Podkrušnohorské technické muzeum v rámci Euroregionu Krušnohoří.

Současné i plánované aktivity představil v září zástupcům HSRM předseda představenstva MAS Naděje. O úspěšnosti této místní akční skupiny svědčí i fakt, že bude nově definovat území, na kterém působí, protože od příštího roku se k ní připojí další čtveřice obcí z Mostecka a Teplicka.

V říjnu už se s ohledem na vládní opatření zástupci regionální tripartity sejít nemohli, Hospodářská a sociální rada Mostecka se proto opět vrátila k modelu, který si vyzkoušela už během první vlny koronavirové pandemie. Členové i tentokrát dostali veškeré materiály elektronicky v dostatečném předstihu, aby si je stihli prostudovat. Do stanoveného termínu mělo předsednictvo možnost se k nim vyjádřit a hlasovat a navržených usneseníh.

Podstatnou část říjnové agendy HSRM tvořily informace z oblasti cestovního ruchu. Jednalo se například o nejnovější aktivity kolem Moldavské dráhy.

HSRM se už v minulosti připojila ke dvěma výzvám, které zájmové skupiny Moldavská dráha a Freiberská dráha formulovaly a zaslaly odpovědným úřadům. První se týkala snahy znovu spojit historickou železniční trať přes česko-saskou hranici, druhá apelovala na urychlené vypracování studie proveditelnosti, aby bylo možné čerpat prostředky ze zdrojů EU.

Dalším z materiálů byla zpráva o činnosti Destinační agentury Krušné hory, jejich plánech na rok 2021 a také výsledky soutěže Krušnohorská NEJ, kam měla veřejnost možnost nominovat deset novinek roku 2019, které si podle návštěvníků zasloužily ocenění a jsou nejzajímavější destinací Krušných hor. Nejvíce hlasů získal FUNpark Most. Soutěž vypisovalo sdružení SPO-NA, které vzniklo při OHK Most a sdružuje všechny organizace a instituce, které se zabývají problematikou cestovního ruchu v regionu. Patří mezi ně i Odborná komise pro cestovní ruch při HSRM.

Členové HSRM se mimo jiné dozvěděli, že do čela Okresní hospodářské komory byl na další funkční období zvolen Rudolf Jung, který bude podnikatelem i nadále zastupovat v předsednictvu HSRM. A neméně důležitou informací bylo také ocenění předsedkyně HSRM Heleny Veverkové medailí hejtmana Ústeckého kraje za její aktivní činnost, kterou přispěla k rozvoji a propagaci Ústeckého kraje. Také listopadové jednání HSRM se muselo konat elektronicky, tentokrát byla většina materiálů ekonomického charakteru. Z podkladů Finanční komise při HSRM se zástupci regionální tripartity mohli seznámit s výsledky hospodaření, ale také návrhem rozpočtu a finančního řádu na příští rok. Předsednictvo HSRM tyto dokumenty doporučilo ke schválení, definitivní rozhodnutí o podobě rozpočtu a dalších stěžejních dokumentů ale musí učinit sněm, který se každoročně koná v prosinci. Jeho příprava byla rovněž součástí materiálů, které v listopadu zástupci HSRM obdrželi. Na programu sněmu by mělo být mimo jiné také schválení nosných témat, kterými se bude regionální tripartita v nadcházejícím roce zabývat. Zda se ale sněm Hospodářské a sociální rady Mostecka uskuteční 14. prosince na obvyklém místě na mosteckém Benediktu, zatím zůstává otázkou. Pokud by to nebylo možné, má už regionální tripartita vyzkoušené způsoby, jak situaci řešit.

Bc. Jan Pimper

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Úřad práce ČR

Název projektu: Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II (POVEZ II)
Doba realizace: 1. 12. 2015 – 30. 11. 2020
Reg. č. projektu: CZ.03.1.52/0.0/0.0/15_021/0000053
Forma financování: Projekt financován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

Jaký problém projekt řeší?

Projekt Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II (dále jen POVEZ II) se zabývá problematikou adaptability pracovní síly v podnicích na neustále se měnící situaci na trhu. Pro zvýšení konkurenceschopnosti a rozšíření činnosti musí zaměstnavatelé disponovat kvalifikovanou pracovní silou. Projekt POVEZ II, proto řeší jednak problém nesouladu mezi dovednostmi a kvalifikačními předpoklady nabízenými a požadovanými, tedy nedostatečnou flexibilitu pracovní síly (včetně flexibility profesní), a dále problém neochoty zaměstnavatelů investovat do vzdělávání vlastních zaměstnanců.

Z monitoringu ÚP ČR přitom vyplývá, že zaměstnavatelé často nejsou spokojeni s kvalifikací nových zaměstnanců a nezřídka je přeškolují. S oživením ekonomiky a vyšší poptávkou po pracovní síle lze tedy při strnulém systému počátečního vzdělávání očekávat prohloubení tohoto problému, který pomáhá řešit právě předkládaný projekt.

Pro koho je projekt určen?

Cílovou skupinou projektu jsou zaměstnavatelé ve smyslu § 7 Zákoníku práce, a to prostřednictvím svých zaměstnanců či potenciálně nových zaměstnanců. Cílovou skupinou jsou rovněž fyzické osoby – OSVČ a nestátní neziskové organizace.

Jaké jsou formy podpory?

Zaměstnavatelům bude umožněno získat příspěvek na vzdělávání svých zaměstnanců a refundaci jejich mezd po dobu školení.

Kam se obrátit pro informace?

Pro více informací se obraťte na Vaši nejbližší pobočku Úřadu práce ČR. Své dotazy k metodice projektu můžete posílat na povez@uradprace.cz

Příjem žádostí

Příjem žádostí probíhá prostřednictvím elektronického formuláře na webových stránkách <http://povez.uradprace.cz>.

Komunitně vedený místní rozvoj v podání MAS Naděje o.p.s.

Bc. Petr Pillár

Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) je, ačkoliv se to nezdá, fenoménem dnešní doby. Čím dál víc měst a obcí zavádí komunitní přístup, tedy zapojení širokého spektra veřejnosti a neziskových subjektů, do stále se rozšiřující škály oblastí. Příkladem jsou participativní rozpočty měst a obcí, kdy samosprávy vyčleňují část rozpočtových prostředků k rozdělení komunitám na základě jejich vlastních priorit a potřeb. Není to nic nového. Tato metoda je uplatňována například v rámci rozdělování unijních dotačních prostředků již od doby, kdy Česká republika začala mít aktivní zkušenosti s jejich čerpáním a distribucí. V odborné terminologii je to někdy nazýváno jako

metoda LEADER. Mezi základní principy metody LEADER patří přístup „zdola nahoru“, partnerství veřejných a soukromých subjektů, tvorba místní rozvojové strategie, snaha o inovativnost v řešení problémů venkovských regionů, síťování a výměna zkušeností. Přeloženo do srozumitelného jazyka se jedná o soubor aktivit propojujících a rozvíjejících místní, zejména venkovskou ekonomiku a to prostřednictvím „komunitně vedeného místního rozvoje“ (CLLD). Důležité je také zmínit, že tato metoda je vedle Integrovaných územních investic (ITI) a Integrovaných plánů rozvoje území (IPRÚ), dalším relevantním nástrojem sloužícím k rozvoji území. Jakkoliv nositeli nástrojů ITI a IPRÚ jsou města a kraje, nositelem CLLD jsou Místní akční skupiny.

Realizátorem komunitně vedeného místního rozvoje na území okresu Most a z části na území okresu Teplice je, Ministerstvem pro místní rozvoj ČR standardizovaná, Místní akční skupina Naděje o.p.s., IČ 22801073 se sídlem v Lišnici. Jejími zakladateli jsou město Osek a obce Obrnice a Lišnice. Partnerská základna se samozřejmě v čase mění a kolísá okolo čísla 30–35. Partneři tvoří města a obce, podnikatelské subjekty, neziskové organizace, ale například i školy a domy dětí a mládeže. V regionu působí MAS Naděje o.p.s. již od roku 2012, ale teprve od roku 2016 má k dispozici vlastní Strategii komunitně vedeného místního rozvoje na období 2014–2020. Partnerství princip je patrný ve všech rozhodovacích procesech napříč všemi orgány MAS Naděje o.p.s.,

kde je kladen důraz na poměrné zastoupení veřejného a soukromého sektoru s důrazem i na tzv. zájmové skupiny. Žádný ze sektorů ani zájmových skupin nesmí mít více než 49 % hlasovacích, respektive rozhodovacích práv.

„Na základě socioekonomické analýzy území byla stanovena stěžejní vize a navržen soubor strategických cílů a specifických opatření, jejichž prostřednictvím mohly být od roku 2018 realizovány/vyhlašovány konkrétní výzvy do území, určené pro koncové žadatele.“

Operační program	Opatření	Počet vyhlášených výzev	Počet přijatých projektů	Finanční objem podpory projektů ze strany MAS v mil. Kč	Celkem v mil. Kč
Integrovaný regionální operační program (IROP)	Podpora sociálních služeb a komunitních center – investice	2	2	5,4	30,4
	Podpora sociálního podnikání – investice	4	3	0	
	Bezpečně autem, na kole, pěšky i veřejnou dopravou	5	5	15,4	
	Odolnost jednotek SDH II. a III. stupně	3	5	0,6	
	Kvalitní školy pro všechny	4	6	9,0	
Operační program Zaměstnanost (OPZ)	Podpora lokální zaměstnanosti	1	1	2,2	25,2
	Prorodinná opatření pro zvýšení lokální zaměstnanosti	5	5	5,0	
	Podpora sociálního podnikání–provoz	4	4	4,5	
	Podpora sociálních služeb a komunitních center – investice	3	7	13,5	
Program rozvoje venkova (PRV)	Podpora zemědělského podnikání	3	12	2,9	6,7
	Podpora zpracování zemědělských produktů		2	0,5	
	Podpora rozvoje nezemědělské činnosti		4	3,3	
	Předávání znalostí a zkušeností		0	0	
Operační program životní prostředí (OPŽP)	Výsadba dřevin	4	0	0	1,9
	Revitalizace sídelní zeleně	2	0	1,9	

Protože uvedené programové období pomalu končí, je dobré se trochu ohlédnout a připomenout si cestu, jakou MAS Naděje za uplynulou dobu při realizaci Strategie komunitně vedeného místního rozvoje prošla a jak se jí dařilo.

Svou územní působnost MAS Naděje vydefinovala již v roce 2014–2015. Zahrnula do ní území 22 měst a obcí. Jednalo se až na výjimky (Volevčice, Horní Jiřetín, Nová ves v Horách, Hora sv. Kateřiny a Brandov) o všechny sídelní celky okresu Most a tři sídelní celky okresu Teplice. Území města Mostu a Litvínova nemohla být do CLLD zahrnuta, protože počtem obyvatel neodpovídala definici venkovského prostoru. Na přípravě Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Naděje o.p.s. pracoval v roce 2015 a 2016 realizační tým, složený ze zástupců obcí, podnikatelského a neziskového sektoru. Velice aktivně k přípravě strategie přispěli i starostové všech zastoupených obcí. K získání zpětné vazby sloužily i odborné pracovní skupiny složené např. ze zástupců Úřadu práce v Mostě, Agrární komory apod. Na základě socioekonomické analýzy území byla stanovena stěžejní vize a navržen soubor strategických cílů a specifických opatření, jejichž prostřednictvím mohly být od roku 2018 realizovány/vyhlášovány konkrétní výzvy do území, určené pro koncové žadatele.

O samotné realizaci Strategie komunitně vedeného místního rozvoje nejlépe vypovídá tabulka realizovaných výzev a podpořených žadatelů od roku 2018 doposud.

programové období 2021–2027 rozšiřuje MAS Naděje o.p.s. územní působnost zejména o města Litvínov a Horní Jiřetín a dále o obce Volevčice a Jeníkov. U města Litvínov je to, oproti roku

„Mezi nejvýznamnější podpořené projekty patří projekt města Meziboří řešící výstavbu chodníku propojujícího Meziboří a Litvínov. Projekty Oblastní charity Most a Obrnického centra sociálních služeb naopak zvýšily pokrytí území dostupnými sociálními službami.“

Částka 64,2 mil. Kč představuje zhruba 2/3 z celkově alokovaných prostředků. Je však nutné zmínit, že z některých opatření budou výzvy vyhlášovány ještě v roce 2021. Mezi nejvýznamnější podpořené projekty patří projekt města Meziboří řešící výstavbu chodníku propojujícího Meziboří a Litvínov. Projekty Oblastní charity Most a Obrnického centra sociálních služeb naopak zvýšily pokrytí území dostupnými sociálními službami. Na tomto místě je určitě ještě vhodné nastínit fungování MAS Naděje o.p.s. v dalším období. S potěšením lze konstatovat, že pro nové

2014, umožněno tím, že počet obyvatel poklesl pod 25 000, což dle metodiky vyhovuje definici venkovského území. Samotný proces tvorby nové Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Naděje o.p.s. na další plánovací období je pak na další samostatný článek, který v případě zájmu vydavatele samozřejmě rádi připravíme. O dalších aktivitách MAS Naděje o.p.s. se dozvíte více na webových stránkách www.masnadeje.cz.

Bc. Petr Pillár
předseda Správní rady MAS Naděje o.p.s.

inzerce

FSI

Fakulta strojího inženýrství

UJEP

Univerzity J. E. Purkyně

Studijní programy

Den otevřených dveří - 27. 1. 2021

V rámci studia můžeš vycestovat na studijní pobyt nebo praktickou stáž v programu Erasmus+.

Široké portfolio firem kam se při praxi podíváš a kde po dostudování můžeš nastartovat svoji kariéru v technice.

- Řízení výroby (Bc.); Produktové inženýrství (Ing.)**
- Materiály a technologie v dopravě (Bc.; Ing.)**
- Konstrukce strojů a zařízení (Bc.)**
- Materiálové vědy (Bc.; Ing.)**
- Energetika (Bc.; Ing.)**

Více informací najdeš na našich stránkách a facebooku.

fsi.ujep.cz

fb.com/fsi.ujep

Nová naděje lesům na Krušných horách

K domovům, tedy i našemu, nesporně patří také příroda, která má řadu funkcí a i když jejich váha důležitosti je součástí mentality každého zvláště, přesto velké krajinné celky jsou zejména pro náš region a žítí v něm zásadní. K velkému celku patří bezesporu naše Krušné hory a jejich lesy. O nich se v poslední době mnoho hovoří, názory, za co může člověk, za co příroda sama se různí. O názor a krátkou rekapitulaci jsme požádali člena představenstva Krajské hospodářské komory ÚK pana Ing. Luděka Formana, který je pro oblast životního prostředí odborným gestorem.

Redakce

Vážené dámy a pánové, dovolte, abychom si připomenuli nejrozsáhlejší ekologickou katastrofu v dějinách Evropy způsobenou člověkem.

Ano, jedná se prakticky o téměř celoplošné zlikvidování lesů Krušných hor v 70. letech minulého století. V důsledku nezodpovědného neekologického budování dolů, těžkého a energetického průmyslu za éry komunistů bez ohledu na dopady na životní prostředí došlo mj. k plošnému odumření téměř všech zdejších krušnohorských lesů. Jejich obnova v tehdejších silně emisně zatíženém prostředí si tehdy vyžádala okamžitý dovoz 50 mil. sazenic a semen smrků pichlavých z Kanady. A dále také dalších 50 mil. dřevin, především listnáčů. Ty se dovezly nejen ze všech domácích pěstíren, ale i z různých částí světa. V onu dobu se situace, vyžadující tak obrovské dovozy sazenic stromů či jejich semen, řešila často i s tím, že se vědělo, že tyto náhradní dřeviny v takto agresivním prostředí nebudou mít dlouhou životnost. Prioritou byla jejich schopnost na alespoň dočasné přežití.

Tento nepříznivý předpoklad dočasnosti se definitivně potvrdil v průběhu 90. let minulého

století. Od té doby začínají tyto místně nevhodné genotypy dřevin hromadně usychat, hnit a podléhat chorobám, se kterými se nedokážou vyrovnat. Značný akcelerační vliv na rozvoj těchto chorob, především kloubnatky, měly poslední zimy-nezimy v devadesátých letech. Přeneseno do reality to znamenalo celou poškozenou plochu znovu zrekonstruovat. To znamenalo vymýcení stávajících nevhodných porostů (cca 70 mil. stromů), úprava zemních poměrů a vysázení typově vhodných dřevin.

Tento rozsáhlý úkol je popsán ve výzkumném úkolu „Šetření stavu porostů v Krušných horách“. Šetření VÚ lesnického Jablonce n. N. probíhalo několik let a podrobně zmapovalo situaci v lesích Krušných hor. Výsledkem je detailní popis z roku 2008 stavu lesů všech druhů a způsobů vlastnictví na ploše poškození o exaktní výměře 38.022 ha se závěry nutnými pro jejich obnovu. Pro příznivce fotbalu to znamená rozsah poškozených lesů na ploše téměř 80 tisíc fotbalových hřišť! Množství síry, kterým bylo emisemi zamořeno toto území, je takové, že představuje na každé jednotlivé výše uvedené fotbalové hřiště vysypání dvou plně naložených kamionů síry.

Ing. Luděk Forman

Ke všemu tomuto množství síry je třeba připočítat i trvalé výluhy z kyselého podloží Krušných hor do zdejší půdy.

V závěrech Výzkumného úkolu se velmi detailně popisují metody, postupy a časové termíny

obnovy lesních porostů. A to s platností i pro dnešek. Veškeré činnosti jsou zde rozloženy do několika etap. Tento konkrétní výstup stanoví detailní terénní návrhy lesotechnických opatření. Tedy rekonstrukce, prosázení, ochranu a výchovu náhradních i cílových dřevin. Nebo předčasnou obnovu porostů. Dále stanoví návrh nezbytných opatření proti škodám působených černou a především vysokou zvěří. A též samozřejmě rozpočty za oblast dle činností a jednotlivých let realizace. A to na etapy v roce 2009, dále v letech 2010 až 2013 a poslední etapu v letech 2014 až 2038. Celkové náklady na komplexní obnovu lesa v tomto rozsahu a v tomto časovém horizontu v dané oblasti jsou orientačně stanoveny v cenách roku 2007 ve výši 5,5 mld. Kč. Po započtení inflační křivky se tak celkové náklady vyšplhají až k 9 mld. Kč.

Pro ilustraci současného stavu je nutno dodat toto: z předpokládané každoroční investice do obnovy lesů, tzn. 350 mil. Kč/rok bylo doposud skutečně ročně investováno max. kolem 100 mil. Kč. Tuto částku představují z cca 90 % investice firmy Lesy ČR. A to proto, že jedině tato firma dokáže reinvestovat vytvořený zisk. Tento zisk LČR je ovšem tvořen v lesích mimo oblast lesů Krušných hor. Zdejší podmínky tvorbu zisku téměř neumožňují.

Toto ale platilo do loňského roku, do roku, kdy vrcholí expanze kůrovce a celá firma LČR se tímto dostala do ztráty. Z tohoto důvodu je třeba centrálního zásahu, tedy vlády ČR. Bohužel ale ani ten nejlepší výstup z perfektně zpracovaného výzkumu nezajistí sám o sobě financování celé záležitosti. Z toho důvodu se nám, orgánu KHK ÚK podařilo – díky aktivní účasti i v Hospodářské a sociální radě Ústeckého kraje navrhnout a prosadit přijetí návrhu a následně rozhodnutí vlády ČR, kterým byl vytvořen fond na Obnovu lesů Krušných hor a to ve výši 4,5 mld. Kč. Tento fond je možné od r. 2018 čerpat po dobu až 30 let.

S ohledem na výše popsané je nezbytně nutné také provádět speciální hnojení – optimálně za použití hnojiv s přísadami kamenného základu. Tato operace musí zajistit dlouhodobě vhodné optimální podmínky pro další vývoj rostlin na daném stanovišti. Dále respektovat místní specifické vodní poměry. Tedy oblast jako zásobárnu pitné vody. Tato oblast je ale zároveň umístěná v rašelinném prostředí, z čehož plynou také určitá negativa hodná zvýšené ostražitosti.

Jako jedno z hlavních a zásadních opatření je ale potřeba vytvořit nové společenské prostředí a myšlení. Prostředí, které pochopí, že je hned zpočátku bezpodmínečně nutné přijmout taková opatření, která zajistí postupně, ale poměrně razantní a trvalé snížení stavu lesní zvěře, především vysoké. Finanční a dotační nástroje mohou být v tomto těžkém boji s myslivci jako působící faktor jeden z nejučinnějších. Protože pokud

se tak nestane, pak je lepší, levnější a společensky efektivnější kupovat za dané peníze řepu, seno a další krmiva a vozit je vysoké zvěři rovnou na hory. Bez těchto predikátů totiž nová výsadba zůstane jen velmi drahým, luxusním a zbytečným krmivem vysoké a černé zvěře.

V současné době se jeví vhodné použít na spolufinancování této celospolečensky vysoce potřebné záležitosti peníze z fondů EU, z operačních programů MŽP, MZe a zůstatku na účtu 15 ekologických miliard. Jsou i peníze, pro které se hledá někdy dost těžko a kostrbatě uplatnění. Bylo by také vhodné vytvořit silný koordinační orgán, který by kontroloval účelnost vynaložených peněz. To znamená nejen přímo určených k výrobě sadby a k výsadbě, ale souvztažně bude kontrolovat a uvolňovat finance pouze při plnění důsledné následné péče po dobu min. 7 let po výsadbě.

Před třemi lety jsem inicioval v Zemědělské komisi KÚ ÚK přijetí zásady, podle které se nebude dotovat při financování výsadby lesů nákup sazenic, ale pouze a jen oplůtků. Tato zásada byla poté úspěšně uplatňována, takže doufám, že i nové vedení Kraje a Zemědělské komise přijme tuto zásadu za svou, neboť pouze důsledně budovanými oplůtky se zabezpečí nerušený růst nové výsadby.

Při hledání dalších vhodných finančních zdrojů na obnovu zdejších lesů doporučuji pokračovat v jednání s představiteli podobně postižených příhraničních oblastí v bývalé NDR. Cílem by mělo být získat při přeshraniční spolupráci lepší možnosti přístupů k bruselským fondům.

Rozvíjení dalších fází revitalizace může pozitivně působit v několika zásadních rovinách:

1. Rozšíří se stávající revitalizace lesů Krušných hor.
2. Aktivita přinese nová pracovní místa, kdy není třeba pro určité pracovní profese vyšší kvalifikace. Tedy pro značnou část populace bez pracovního uplatnění s nízkou vzdělaností v našem kraji:
 - a/ přímo při rekonstrukční činnosti,
 - b/ při pěstební činnosti v lesnických školkách,
 - c/ při následných výchovných činnostech (minimálně po dobu 7 let po výsadbě),
 - d/ při těžbě a zpracování dřevního odpadu na štěpku a dalších prací v navazujících oblastech.

Toto téma se jeví jako vhodné pro určité skupiny lidí s nižším stupněm tělesného poškození nebo invalidní důchodce stupně 1. Bohužel tomuto směru je ze strany vlády v posledních 5 letech věnována velmi nízká pozornost. A tak dochází již 5. rokem k tomu, že ačkoliv se rok od roku zvyšuje tlak na zvyšování mezd a minimální mzdy, tak relativně

k tomu se snižují příspěvky zaměstnavatelům zaměstnávajících lidi se ztíženým uplatněním na trhu práce. Jsou tak postiženi ti nejslabší z nejslabších v naší společnosti. Jsme proto svědky toho, kdy tito zaměstnavatelé jsou nuceni část takových zaměstnanců propouštět a převádět je na dotace od ÚP.

3. a/ Možnosti bezproblémového dočerpání dotačních fondů z EU.
b/ S tím úzce související možnost efektivního uplatnění soustředěných finančních toků z KÚ Ústeckého a Karlovarského kraje, sponzorů atd. a to pod odborným vedením skupiny specializovaných osvědčených odborníků.
4. Větší otevření přeshraniční spolupráce se všemi výhodami a povinnostmi směrem k EU.
5. Postupně výrazné zlepšení úrovně zdejšího životního prostředí, včetně zachování i obnovení vodního přírodního rezervoáru.
6. Zachování historického dědictví a jeho předání dalším generacím.

Vážení přátelé,

věřím, že tato exkurze do doby největší ekologické katastrofy v dějinách Evropy způsobené člověkem je nástinem a návodem k řešení a odjde vašeho sluchu i pochopení. Děkuji všem za pozornost a podporu zelených plíc našeho kraje jménem nejen našich lesů, ale i obyvatel a všeho živého v tomto kraji.

Ing. Luděk Forman
člen představenstva KHK ÚK
s gescí za oblast životního prostředí

Biotechnologický systém pro čištění důlních vod z jámy MR1

PALIVOVÝ KOMBINÁT ÚSTÍ, s. p.

Čerpání a čištění důlních vod na dole Kohinoor

Palivový kombinát Ústí, státní podnik zajišťuje čerpání a čištění důlních vod na lokalitě bývalého hnědohorného dolu Kohinoor od roku 2004, pomocí čerpadel v jámě MR1 od roku 2010, z důvodu nezbytného odvodňování centrální části Mostecké pánve ve vazbě na dosud probíhající lomový provoz.

Tyto důlní vody se vyznačují zvýšenou koncentrací kovů (především železa, manganu a hliníku), amoniakálního dusíku a síranů. Důlní vody proto byly čerpány přes retenční nádrž, kde docházelo k částečnému čištění aerobní cestou s oxidací a následnou sedimentací vysrážených kovů, zejména železa, a poté byly vypouštěny do Mračného potoka. Omezená kapacita retenční nádrže však vyvolala nutnost stabilního řešení čištění důlních vod.

Výstavba Biotechnologického systému pro čištění důlních vod z jámy MR1

Z tohoto důvodu byla v říjnu roku 2018 zahájena výstavba nové unikátní biotechnologické čistírny nedaleko obce Mariánské Radčice v Ústeckém kraji. Jedná se o soustavu mokřadů, jejíž cílem je zajistit stabilní nízkonákladový způsob čištění důlních vod s využitím fyzikálně-chemických a biologických procesů, které se běžně vyskytují v přírodních mokřadních ekosystémech. Soustava

Vyústění čerpaných důlních vod do retenční nádrže

je proto navržena tak, aby její provoz vyžadoval minimální obsluhu a údržbu, a umožňoval tak výraznou finanční úsporu v dlouhodobém měřítku. Stavba měla být dokončena k 31. 12. 2019, avšak na základě výsledků magnetometrického měření lokality byl Archeologickým ústavem akademie věd ČR nařízen archeologický výzkum, což odsunulo plánované započítání stavebních prací. Stavba byla nakonec kompletně dokončena v červnu 2020. Od té doby probíhá roční zkušební provoz, na základě kterého by měla být ověřena funkce systému čištění za běžných i limitních podmínek provozu.

Údaje o stavbě

Stavba se skládá z provzdušňovacího (přívodního) objektu a 7 nádrží o celkové rozloze přesahující 2,5 ha – šesti usazovacích a čistících ve dvou liniích, které jsou zaústěny do sedmé (stabilizační a dočišťovací) nádrže, ze které jsou následně důlní

vody vypouštěny odtokovým potrubím do Radčického potoka nebo případně po dokončení zkušebního provozu do jezera Most. Součástí stavby je i 1 300 m² velké vegetační kalové pole pro odvodnění kalu odtěženého pomocí sacího bagru či jiného technického zařízení z prostorů usazovacích nádrží. Odvodnění kalu bude probíhat zejména evapotranspirací mokřadními rostlinami a odpařováním vody ze sedimentu. Stavba je z důvodu celkové optimalizace soustavy (využití pro podporované pasivní provzdušnění a gravitační odtok vody) členěna do čtyř výškových úrovní.

Letecký pohled (květen 2020)

Rozměry jednotlivých nádrží

Název	Plocha (účinná plocha) [m ²]	Účinný objem [m ³]	Hloubka [m]
A	2 × 2 500 (2 × 2 250)	1 × 2 500; 1 × 10 200	A.1 = do 1,5; A.2 = 4,5
B	2 × 3 100 (2 × 2 820)	2 × 5 000	0,5–2
C	2 × 2 700 (2 × 2 270)	2 × 6 800	3,0
D	8 700 (7 800)	8 000	1,5
VKP	1 300 (1 100)	2 300	2,5

Základní informace o jednotlivých nádržích

Nádrže A.1 a A.2

Nádrže A.1 a A.2 navazují na přírodní objekt. Hlavním účelem těchto prvních nádrží je snížit obsah železa o více než 60 % a umožnit jeho usazení v nerozpustných formách. Tyto dvě nádrže nejsou shodné, liší se ve svém návrhu, a tím i v procesu redukce železa.

Nádrže B.1 a B.2

Nádrže B.1 a B.2 navazují na nádrže A.1 a A.2 snižující obsah železa. Hlavním účelem nádrží B je snížit koncentraci železa pod stanovené limity (dočištění) a redukovat koncentraci dalších sledovaných prvků (amoniakální dusík, nerozpuštěné látky, sírany, kovy). Obě tyto nádrže jsou identické, shodné v konstrukčním i funkčním řešení.

Nádrže C.1 a C.2

Nádrže C.1 a C.2 navazují na nádrže B.1 a B.2. Účelem nádrží C je snížit koncentraci amoniakálního dusíku pod 1 mg/l. Konstrukčně i funkčně jsou nádrže C totožné.

Nádrž D

Nádrž D navazuje na nádrže C.1 a C.2. Účelem nádrže D je celkové dočištění důlní vody a stabilizace odtokových parametrů před jejím vypuštěním do Radčického potoka. Jedná se zejména o snížení

celkového obsahu dusíku a usazení posledních případných zbytkových částic hydroxidů železa a manganu. Je důležité, aby došlo k celkovému promísení vody a stabilizaci všech odtokových parametrů, které se mohou v rámci předchozích nádrží mírně lišit, proto je nádrž D pouze jedna.

Další informace

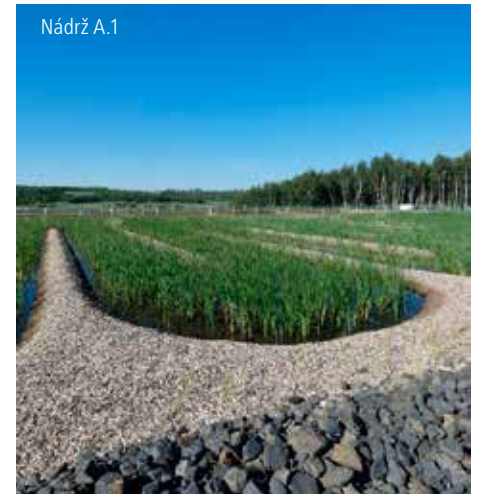
Stavba byla hrazena z Programu určeného na odstraňování starých ekologických škod vzniklých před privatizací hnědouhelných těžebních společností v Ústeckém a Karlovarském kraji (tzv. 15 ekomiliard).

Údaje o průtocích

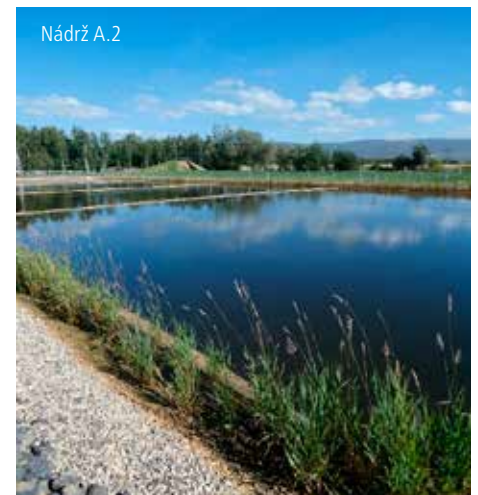
- minimální průtok
 $Q_{min} = 0 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$ (při zastavení čerpání)
- běžný – návrhový průtok
 $Q_{běžné} = 60 - 120 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$
(zapnuto 1 nebo 2 čerpadla)
- maximální průtok
 $Q_{max} = 180 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$ (zapnuta 3 čerpadla)

Druhy mokřadních rostlin vhodné pro osázení čistírny tohoto typu

- Rákos obecný
- Chrastice rákosovitá
- Orobinec úzkolistý
- Zblochan vodní

Nádrž A.1

Nádrž B

Nádrž C

Nádrž D

KRUŠNOHORSKÁ NEJ 2019

SPO-NA podporuje novinky v cestovním ruchu

Ty nejlepší novinky v cestovním ruchu v oblasti východních Krušných hor už druhý rok po sobě vybírala veřejnost v rámci soutěže KRUŠNOHORSKÁ NEJ. Nultý ročník soutěže vyhlásila SPO-NA už v roce 2019. „Naším záměrem bylo především přiblížit novinky v cestovním ruchu široké veřejnosti. Tak, aby se nejen turisté z jiných lokalit, ale také místní lidé dozvěděli, co nového a zajímavého je v jejich regionu k vidění či k prožití. Často se totiž stává, že se sice povede vymyslet a zrealizovat akci či zážitek, ale na propagaci už nezbyvají síly či finanční prostředky. Díky soutěži měli všichni, kteří s nějakou novinkou v daném roce přišli, možnost představit ji veřejnosti. To byl hlavní důvod, proč jsme se soutěží v minulém roce začínali,“ vysvětluje mluvčí SPO-NA Eva Maříková. V roce 2019 měla veřejnost možnost volit to nejlepší ze dvanácti novinek. Zvítězilo velmi těsně teplické Thermalium. V letošním roce soutěž pokračovala prvním ročníkem. „V roce 2019 jsme si chtěli nultým ročníkem ověřit, že má soutěž smysl, a že o ni má veřejnost

zájem. Překvapilo nás, kolik lidí hlasovalo, aby podpořilo tu svou vybranou novinku. A tak jsme se rozhodli udělat z KRUŠNOHORSKÉ NEJ tradiční záležitost, která se bude každý rok opakovat. Letos sice celý průběh soutěže, tedy jak nominační období, tak i samotné hlasování, poznamenala opatření související s koronavirem, ale nakonec se vše vydařilo i tentokrát,“ uvádí dále Eva Maříková. Do prvního ročníku, tedy o nejlepší novinku loňského roku, se nominovalo sedm soutěžících. FUNpark do poslední chvíle soupeřil o prvenství s Penzionem Studánka z Klínů. Cenu ale nakonec fandové lanového centra poslali do Mostu. „O vítězi rozhoduje hlasování veřejnosti, protože právě to je pro každou atrakci nejlepším doporučením. A nám jde především o to, aby soutěžící co nejrychleji vešli do širokého povědomí. I když musím konstatovat, že v nultém i prvním ročníku jsou vítězové kromě veřejnosti rovněž velmi ceněni odborníky v cestovním ruchu,“ doplňuje Eva Maříková. Oba ročníky se konaly pod záštitou hejtmána Ústeckého kraje.

Druhý ročník plánuje SPO-NA společně s partnery ze sousedního Saska posunout i za hranice. Společně se tak budou propagovat novinky u nás i na německé straně Krušných hor. V rámci projektu se o novinkách dozví nejen turisté, ale při odborném workshopu také pracovníci informačních turistických center, kteří je dále mohou doporučovat českým i německým turistům. Do soutěže KRUŠNOHORSKÁ NEJ mohou lidé nominovat jakoukoliv novinku v cestovním ruchu. Může jí být například jednodenní akce, zážitek, sportovní areál, hotel, restaurace, turistický materiál a podobně.

SPO-NA je spojením čtyř subjektů, které spolupracují na propagaci a rozvoji cestovního ruchu v oblasti východních Krušných hor a Mostecka. Na deklaraci o společném postupu v cestovním ruchu se shodly Destinační agentura Krušné hory, Okresní hospodářská komora Most, Hospodářská a sociální rada Mostecka a Euroregion Krušnohoří.

KRUŠNOHORSKÁ NEJ za rok 2019

FUNpark Most – vítěz 1. ročníku

Až nad koruny stromů se dostanete na 26 metrů vysoké vyhlídkové věži, která od června 2019

zdobí park Šibeník nacházející se nedaleko centra města Mostu. Výhled na město, okolní kopce, jezero Most a nedaleké Krušné hory stojí za 113

vyšlapaných schodů. Ve FUNparku, jak se areál uprostřed města nazývá, na vás čekají i další lákadla. Především je to 3D lanové bludiště, v němž malí i velcí, všichni, kdo se nebojí výšek a trochy dobrodružství a pohybu, najdou 25 rozmanitých a spleťtých lávek, lanových překážek a 19 přestupových domečků umístěných ve dvou až třech patrech nad sebou. Bludiště je přístupné od tří let. Součástí areálu je také dětské hřiště a zázemí, kde lze zakoupit drobné občerstvení jako chlazené nápoje, různé balené potraviny a nějakou tu sladkost. Více na www.facebook.com/funpark-most

Parní vlak do Vejprt

Jednodenní akce „Parní vlak do Vejprt, 25 let spolku LOKO-MOTIV“, která se uskutečnila v sobotu 26. 10. 2019.

FUNpark Most

Parní vlak do Vejprt

Penzion Studánka

V roce 2019 se podařilo zahájit provoz rodinného penzionu s poměrně unikátním konceptem důvěry v hosty a jejich komfort s využitím moderní techniky. Znamená to nonstop přístup pro hosty díky systému automatického zámku–příjezd hostů možný 24 hodin denně, self-service bar otevřený 24 hodin / 7 dní v týdnu, hosté si sami používají bar, zapisují spotřebu a platí na konci pobytu, dálkové ovládání chytré elektroinstalace pomocí systému xComfort, smart ovládání osvětlení a jiných spotřebičů v objektu, on-line systém rezervace – hosté přesně vidí aktuální volnou kapacitu a mohou si sami na internetových stránkách penzionstudanka.cz rezervovat místo. Hosté mají k dispozici nově velkou profesionální kuchyň s vybavením pro jejich využití. Více na www.penzionstudanka.cz

Penzion Studánka

Lanové centrum v Teplicích

Největší lanový park v Ústeckém kraji s více než 20 překážkami. Unikátní místo s možností parkování, 3 velké atrakce v rámci jednoho parku. Pro děti již od 3 let. Zázemí s terasou a občerstvením. Park se skládá ze tří celků: Dětská trasa, Rodinná trasa a Lanovka. Více na www.fontanafitness.cz/lanovy-park-1/

Lanové centrum v Teplicích

Informační tabule obcí Chomutovska

Ojedinelý soubor informačních tabulí Svazku obcí Chomutovska. Všechny obce svazku jsou na tabulích prezentovány fotografiemi v tzv. „filmovém pásu“. Každá tabule je zvláštní pro konkrétní obec, věnuje se největším zajímavostem v obci, přírodním památkám, kulturním památkám anebo dalším, jako jsou sportovní zařízení apod. Společnou jednotící linku na všech tabulích však představuje otázka vztahující se k určité figuře ze znaku obce. Na stejné tabuli se ale návštěvník dozví další zajímavosti a na mapě může vyhledat všechny obce, kde jsou tabule z projektu umístěny, a vyzkoušet tak své znalosti o Chomutovsku. Více na www.dso-chomutovsko.cz

Informační tabule obcí Chomutovska

Hornický region Erzgebirge / Krušnohoří

Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří zapsaný na seznam památek UNESCO se skládá z 22 komponent (součástí), z nichž 17 se nachází na německé a pět na české straně, které společně reprezentují historicky vytvořenou krušnohorskou kulturní krajinu. Vybrané komponenty se svými charakteristickými hornickými objekty dokumentují význam regionu z globálního hlediska,

nejvýznamnější oblasti těžby rud a nejdůležitější těžební období na obou stranách hranice. Každá komponenta obsahuje dílčí objekty související s hornictvím, jichž je zhruba 400 na saské straně a přes 60 na české straně. Komponenty zahrnují

nadzemní i podzemní hornické památky, historická horní města a charakteristické krajinné prvky, jako jsou například pinkové a haldové tahy, povrchové dobovyky, ústí štol a šachet nebo vodní příkopy a nádrže. Více na www.krusnehory.eu.

Erzgebirge / Krušnohoří – hrad Krupka

Oblastní muzeum a galerie v Mostě – otevření stálé expozice Ulrika von Levetzow

Kreativní Lom

Informační centrum Fláje

Oblastní muzeum a galerie v Mostě – otevření stálé expozice Ulrika von Levetzow

Expozice je věnována stručné biografii baronky Ulriky von Levetzow, její nejbližší rodině, zámku v Třebívlicích a osudům její pozůstalosti. Baronka Ulrika světově proslula jako poslední láska a múza Johanna Wolfganga Goetha. Expozice nahrazuje předchozí instalaci, proti níž je obohacena zejména o moderní a multimediální výstavní prvky a jazykové mutace. Vystavené exponáty pocházejí z rozsáhlé pozůstalosti Ulriky von Levetzow, která je součástí sbírek mosteckého muzea již od roku 1900. Více na www.muzeummost.cz

Kreativní Lom

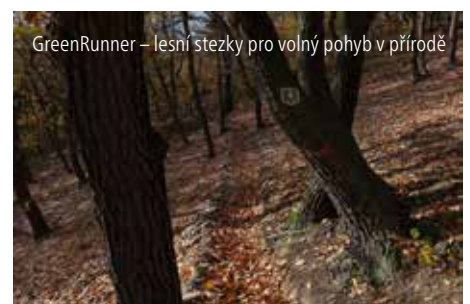
V Kulturním domě v Lomu se 9. listopadu 2019 uskutečnil za velké účasti místních i obyvatel z okolních měst a obcí 1. ročník výstavy Kreativní Lom. V rámci projektu lomských šikovných rukou město zorganizovalo ojedinělou akci, která představuje „Lomáky“ s výtvarným cítěním, kteří se stávají ve svém volném čase keramiky, řezbáři, výrobci mýdla, bytových dekorací a perníkových chaloupek, nebo třeba malíři. Na akci vystavovalo 27 šikovných obyvatel a o jejich výtvořích byl velký zájem. V rámci projektu se již od ledna 2019 na stránkách novin Lomská radnice postupně představují šikovní Lomáci a kdo by měl zájem o jejich výrobky, nemusí čekat na další ročník výstavy, ale může si v nově upraveném lomském infocentru některé věci dle vlastního výběru zakoupit. Více na www.mesto-lom.cz

Informační centrum Fláje

Informační centrum obsahuje tři části, vlastní budovu Informačního centra Fláje, Informační centrum na vodním díle Rauschenbach v sousedním Sasku, turistickou stezku s informačními tabulemi. Více na www.poh.cz/ic-flaje/

GreenRunner – lesní stezky pro volný pohyb v přírodě

Práce na okružní lesní stezce pro běh, nordic walking a jízdu na kole s názvem GreenRunner probíhaly 3 roky (od roku 2016 do konce roku 2018) formou dobrovolnických akcí, při kterých bylo dobrovolníky zprovozněno 7,5 km stezky. Od roku 2019 probíhaly práce převážně formou brigádnických akcí studentů financovaných z dotačních prostředků Ústeckého kraje. V září 2019 byly dílčí úseky trasy propojeny, do konce roku probíhaly opravy nedodělků a v prosinci byla stezka dokončena. Na stezce bylo osazeno kilometrové značení ve formě čedičových patníků. Více na www.greenrunner.cz

GreenRunner – lesní stezky pro volný pohyb v přírodě

Světový unikát míří do hornického muzea ze Severní energetické

Hornické zařízení a vybavení hlubinného dolu v bočních stěnách lomu ČSA bude sloužit i po ukončení hlubinné těžby. Rozšíří expozici hlubinného dobývání hnědého uhlí v Podkrušnohorském technickém muzeu.

Těžební společnost Severní energetická ze skupiny Sev.en Energy darovala Podkrušnohorskému technickému muzeu vybavení za bezmála 1,5 milionu korun. Další části stěnové technologie muzeu zapůjčí. „Chceme dále rozšiřovat expozici hlubinného dobývání hnědého uhlí. Pro návštěvníky vystavíme v maketě dolu zhruba 300 metrů dlouhý úsek, ve kterém plánujeme postavit a provozovat trať s drážkovými kolejnicemi a závěsnými vozíky a důlní lokomotivou. V této expozici chceme také v dalších třech úsecích návštěvníkům přiblížit soudobou moderní těžbu uhlí s využitím razicího kombajnu PK3R. Návštěvníci této expozice si také prohlédnou další pracoviště, která jsou v hlubinných dolech běžná, jako je pomocná dílna nebo rovnačka na železo,“ uvedl ředitel Podkrušnohorského technického muzea Zbyněk Jakš.

Do muzea ze Severní energetické kromě důlního vlaku s drážkovými kolejemi a závěsnými vozíky, razicího kombajnu a náhradních dílů, ze kterých se dá sestavit dobývací kombajn, putovalo také další důlní vybavení, jako jsou důlní telefony, sebezáchranné přístroje, důlní lampy, důlní osvětlení a další nezbytnosti, bez kterých by expozice nebyla autentická. „Podkrušnohorské technické muzeum podporujeme dlouhodobě, a to jak finančními dary, tak i zapůjčením či darováním nevyužívané technologie. Od svého vzniku se Podkrušnohorské technické muzeum stále rozvíjí a rozšiřuje. Dnes nabízí návštěvníkům atraktivní expozice, které přibližují nejen

Závěsná lokomotiva

historické dobývání rud a uhlí, ale také soudobé moderní způsoby těžby. Díky systému závěsných důlních vozíků a drážkové lokomotivě získává Podkrušnohorské technické muzeum dokonce jeden unikát. Je jediným muzeem na světě, které může návštěvníky na tomto typu důlního vlaku svězt. I do budoucna se může Podkrušnohorské technické muzeum na příjezdy našich těžebních společností spolehnout,“ uvedla k daru mluvčí Severní energetické Eva Maříková.

S výstavbou makety hlubinného dolu začali v Podkrušnohorském technickém muzeu okamžitě. „Tlačí nás čas, chceme mít vše připravené a zprovozněné už při zahájení sezóny v příštím roce. Nebude to nijak jednoduchá práce. Se samotnou výstavbou třístametrového úseku chodby nám bude pomáhat razicí kombajn. Nová část expozice hlubinného dobývání uhlí naváže na tu stávající. Severní energetické patří velké poděkování za to, že nám umožní takto atraktivním způsobem návštěvníkům dobývání uhlí v hlubinných dolech přiblížit,“ doplnil Zbyněk Jakš. V minulosti už těžební společnost Sev.en Energy darovaly Podkrušnohorskému technickému muzeu například vybavení z uzavřeného hlubinného dolu Centrum, důlní lokomotivy, koleje, povrchovou důlní mechanizaci a další.

Expozice Podkrušnohorského technického muzea ukazují zvyky, obyčeje a tradice spojené s hornickým životem a obnovou krajiny narušené důlní činností. Velmi autenticky působí expozice právě díky tomu, že jsou umístěny v prostorách bývalého hlubinného dolu Julius III v Mostě–Kopistech. Vystavené historické exponáty dávají návštěvníkům například možnost „fárání“ do uměle vytvořené štoly nebo prohlídky expozice užití uhlí pro chemické zpracování. V areálu muzea je výstavní galerie i ojedinělá výstava těžebních velkstrojů.

Razicí kombajn

Téma „TEMA“ podle Jochmana

Most je domovem i pro firmy a podnikatele

Jak se podniká v Mostě a jeho okolí?

a aktuálně řeší prodej nebo přechod do druhé generace vlastníků. Není to jednoduchá situace zejména ve firmách zaměřených na průmyslová odvětví, kde je plánován útlum těžby nebo výroby. Navíc existuje stále nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců, a tak často nezbyvá podnikatelům nic jiného než přejít od kvantity ke kvalitě. Zavedené firmy snižují stavy zaměstnanců a omezují své podnikání na služby a výrobky s vyšší přidanou hodnotou.

„Obchodníci, kteří získali své obchody v malé privatizaci nebo pronajímali prostory na podnikání od města nebo nových majitelů obchodních středisek brzy zjistili, že se velkým řetězcům prostě konkurovat nedá.“

Obchodníci, kteří získali své obchody v malé privatizaci nebo pronajímali prostory na podnikání od města nebo nových majitelů obchodních středisek brzy zjistili, že se velkým řetězcům prostě konkurovat nedá. Ty nejstatečnější musí navíc odolat následkům opatření proti pandemii, která je ničí od počátku tohoto roku a jejíž konec je v nedohlednu.

„Otázkou však je, zda odborné školství po mnoha reformách dokáže vyprodukovat nejen majitele maturitních vysvědčení, ale také odborníky ve svém oboru ochotné pracovat nebo samostatně podnikat?“

Řemeslníci jsou stále žádaní a jejich podnikání hodně napomohla privatizace domů a bytů. Mnoho nových majitelů byty a domy renovuje, mnoho nových domů se staví v Mostě a okolí, a tak lze doufat, že bude i nadále platit, že řemeslo má zlaté dno. Otázkou však je, zda odborné školství po mnoha reformách dokáže vyprodukovat nejen majitele maturitních vysvědčení, ale také odborníky ve svém oboru ochotné pracovat nebo samostatně podnikat?

Mnohé školy zaměřené hlavně na podnikání a management příliš úspěšných podnikatelů nevyprodukovalo, a tak nezbyvá doufat, že rodiče dětí konečně pochopí, že každý podnikatel musí být nejprve odborníkem ve svém oboru a pak teprve zdatným manažerem.

Zcela samostatným případem jsou průmyslové zóny, které vznikly v minulých letech v okolí Mostu za účelem přilákání nových investorů. Bylo by zajímavé vyhodnotit jejich přínos pro rozvoj podnikání v Mostě a jeho okolí. Určitě se díky jim snížila nezaměstnanost v našem regionu, ale je velmi pravděpodobné, že se zastavil rozvoj stávajících a vznik nových firem, protože nadnárodním firmám se konkurovat nedá. Pokud zaměstnance potřebují, tak je mají z čeho zaplatit. Prudký růst mezd musely kopírovat i zavedené malé a střední firmy a je otázkou, jaký to budeme mít dopad na jejich hospodaření v letošním a příštím roce.

Doporučuji všem vyhodnotit vývoj přidané hodnoty v porovnání s vývojem osobních nákladů. Pokud máte zájem, daří se nám úspěšně z těchto a z dalších grafů věštit budoucnost firem na několik let dopředu.

RNDr. Jaroslav Jochman

Startovací podmínky pro podnikání v Mostě a jeho okolí po roce 1990 byly velmi specifické. Na jedné straně obrovské průmyslové firmy (doly, elektrárny, teplárny) a na druhé straně několik málo obchodů převážně v centru města o které se strhla dražební bitva. Prostory pro výrobu a služby malých a středních firem téměř neexistovaly a pokud ano, tak stále patřily velkým firmám nebo státním institucím a podnikatelům je nikdo nebyl ochoten ani pronajmout nebo prodat, protože nikdo netušil, co bude zítra. Kuponová privatizace slibovala všem blahobyt, ale obyvatelům Mostu se slibované bohatství z kuponové privatizace asi vyhnulo velkým obloukem. Restituce majetku probíhaly pomalu a v Mostě neměly na start podnikání prakticky žádný dopad.

Ve velkých firmách ale pracovalo mnoho odborníků se zkušenostmi z provozu, z údržby a z vývoje a výzkumu. Byli zde i zkušení obchodníci, kteří měli osobní kontakty na dodavatele a odběratele. Tak jak noví majitelé a manažeři velkých firem snižovali stavy zaměstnanců a nahrazovali je externími dodavateli, vznikaly nové firmy zaměřené na obchod, servis a v pozdějších letech dokázaly tyto firmy i samy vyrábět. Zejména firmy zaměřené na servis a výrobu musely mnoho let investovat většinu zisku do dopravních prostředků, strojů a nových výrobních technologií a ty nejméně úspěšnější i do nemovitostí a pozemků spojených s podnikáním. Mnoho těchto firem podniká až do současnosti

Fractum est factum

CO SE STALO, TO SE STALO

V posledních měsících je jen velmi obtížné se oprosit od myšlenek na nouzový stav a s ním související opatření. Mezitím proběhly například volby do krajských zastupitelstev, svět je plný dynamických změn, ale vše neomylně bledne před koronavirem. Obyčejný člověk dychtivě očekává nové informace o zlepšení situace a věří, že bude moci prožít období adventu zbaven obav.

Tu se však do mysli opakovaně vkrádá otázka, zda je všechno tak, jak se říká. V demokratickém systému vlády podvědomě očekáváme, že do klíčových pozic ve státě prostřednictvím svobodných voleb dosazujeme ty nejlepší z nás. Podobně věříme, že ti nejlepší z nás učí naše děti moudrosti, ti nejlepší z nás jsou povoláni léčit anebo, že ti nejlepší z nás vědecky zkoumají svět, aby všem usnadnili život atd.

Dobu ovšem ovládají především média – ta se stala „strážci“ a zároveň hlásnou troubou domnělé pravdy. Bohužel, už jen po zběžném prostudování každodenního obsahu, je především zjevné, že média jsou jen zájmovou skupinou, bohatě rozčleněnou na mnoho zájmových klubů, často navzájem znepřátelených. To ovšem není podstatné pro naši úvahu. To podstatné je, že média dávají prostor těm „nejlepším z nás“, aby nám tu pravdu říkali...

Naši nejlepší lékaři a biologové nám tedy jejich prostřednictvím vyprávějí o koronaviru a předhánějí se mimo jiné v odhalování příčin či viníků

a v prognózách dalšího vývoje. A tak se dozvíme, že koronavirus do Vánoc odezní a že je to jen bouře ve sklenici vody, zároveň se dozvíme pravý opak a k tomu ještě pravý opak pravého opaku. Pak si poslechneme prognózu o dalších tisících obětech a ještě si vedle toho přečteme, že se některé orgány vícekrát spletly v interpretaci čísel. Dozvíme se, že nemocnice jsou přetížené a vzápětí si přečteme, že naopak zdaleka nemají naplněné kapacity. Jeden odborník se cítí jako Jan Hus, druhý žádá omluvu za to, že se svou prognózou před několika měsíci v jednom ukazateli trefil do černého, ale nikdo ho neposlouchal, proto by chtěl, aby se mu někdo omluvil. Další odborník se omlouvá sám, že se spletl, a po prodělaném koronaviru si sype plné džbery popela na hlavu. A tak by bylo možné pokračovat ještě dlouho.

A tak se sám sebe ptám – jsou tohle opravdu „ti nejlepší z nás“? Deset specialistů na imunitu a epidemie se nedokáže shodnout. Ale místo toho, aby přiznali, že zatím nevědí dost, snaží se vystupovat jako suveréni.

Vím, že ta situace není jednoduchá, ale jak jim máme cokoli věřit, když se jen handrkují mezi sebou o to, kdo z nich je chytřejší a ještě se přitom nechají natočit do televize nebo zaznamenat do novin. Zatímco pak slyším od známého praktického lékaře, že má vysoký nadstav ohrožených pacientů a denně několik hodin

přeslouchuje. Proto dělá, co může a v zájmu zachování duševního zdraví raději už ani nekouká na televizi a nečte noviny. Nicméně pravidelně telefonuje kolegům z velkých nemocnic, kterým důvěřuje a konzultuje s nimi nejtěžší případy, takže zůstává v obraze. A to je i hlavní poznatek z dnešní krize – ti nejlepší z nás mlčky a s pokorou stojí v první linii i pod hrozbou nákazy a vyčerpání. Měli bychom si to uvědomit – toto jsou naši praví hrdinové a ne jen slepě věřit mnohým z médií.

S přáním všeho dobrého

Mgr. Michal Soukup

ředitel Oblastního muzea a galerie v Mostě

Hlubinné úložiště a jeho přínosy pro region

Hlubinné úložiště představuje významnou investiční akci, která bude mít po mnoho let řadu především ekonomických přínosů pro zapojené obce a region.

Klíčové přínosy výstavby a budoucího provozu hlubinného úložiště lze rozdělit do následujících oblastí:

- **podpora zaměstnanosti v regionu;**
- **zlepšení dopravní infrastruktury a obslužnosti;**
- **zkvalitnění služeb;**
- **posílení obecních rozpočtů.**

Zkvalitnění služeb

Spolu s výstavbou a provozem hlubinného úložiště bude potřeba zajistit služby pro osoby, které zde budou pracovat. Dojde tak k rozšíření a zkvalitnění služeb. Změny by se měly dotknout například školství, zdravotnictví, zajištění dopravní obslužnosti atd. Dojít by mělo i ke zvýšení bezpečnosti v mikroregionu díky posílení přítomnosti policie, posílení Integrovaného záchranného systému včetně zřízení nového hasičského záchranného sboru.

Zaměstnanost

Příprava, výstavba a samotný provoz úložiště přinesou do regionu významnou poptávku po pracovních silách a přispějí tak ke snížení nezaměstnanosti, a to v řádu minimálně desítek let. Potřeba pracovních sil se bude odvíjet od životního cyklu úložiště. Lze očekávat postupné zvyšování počtu pracovních míst od průzkumné fáze, budování podzemní laboratoře na finální lokalitě přes výstavbu úložiště až po maximum v době zhruba 90 let předpokládaného plného provozu úložiště. V počátečních fázích se počítá s využitím lokálních pracovníků na úrovni zhruba 20 % celkového počtu zaměstnanců, ale po zahájení provozu úložiště to může být až 80 %. To znamená, že by

úložiště v dané lokalitě mohlo v průběhu výstavby poskytnout zaměstnání až 200 místních lidí a při plném provozu by dokonce mohlo zaměstnat až 300 lidí z okolí!

Vedle primární zaměstnanosti přímo na úložišti (hornická činnost, obsluha a údržba provozovaných zařízení, technické a administrativní činnosti, ostraha objektu apod.) přitom bude podpořena i takzvaná sekundární zaměstnanost, například v segmentech stravovacích a ubytovacích služeb, školství či v oblasti výstavby a správy nových bytů.

Infrastruktura

V souvislosti s budováním hlubinného úložiště dojde také k renovaci a výstavbě přístupové infrastruktury (silnice, chodníky, veřejné osvětlení), především k modernizaci dopravních cest včetně případných obchvatů obcí atd. Tím dojde ke zlepšení dopravní obslužnosti místa (např. pravidelné autobusové linky) a prioritou bude rovněž dokonalé pokrytí mobilním signálem nejvyšší kvality. V souvislosti s povrchovým areálem bude možné rozšířit kapacity infrastruktury včetně vedení zemního plynu, kanalizace či rozvodů pitné vody apod. V některých lokalitách lze uvažovat i o napojení na dopravní železniční tratě pro osobní přepravu, vzhledem k tomu, že do povrchového areálu HÚ bude zavedena také železniční vlečka.

Vývoj cen nemovitostí v okolí HÚ

Ze zkušeností z provozů dalších jaderných zařízení v ČR (Jaderná elektrárna Dukovany, Jaderná elektrárna Temelín) nelze předpokládat, že by v budoucnu měla výstavba a následný provoz hlubinného úložiště negativní vliv na cenu nemovitostí v okolí nebo na odliv současných obyvatel. Naopak, vzhledem k počtu pracovních míst a také přidružených dodavatelských služeb a s tím spojené potřebné infrastruktury lze předpokládat, že v okolí vzroste zájem o možnosti ubytovacích kapacit a případných stavebních pozemků. Velmi podobná je v současnosti například situace ve Finsku, kde nedaleko jaderné elektrárny Olkiluoto a připravovaného hlubinného úložiště Onkalo leží zhruba desetitisícové město Eurajoki.

Finanční příspěvky obecním rozpočtům

Příspěvky při procesu hledání vhodné lokality pro hlubinné úložiště patří podle zákona obcím, na jejichž katastru je stanoveno tzv. průzkumné území nebo chráněné území. V tomto případě mají obce ze zákona nárok na finanční příspěvky, jejichž výše je přesně definována legislativou:

Průzkumné území

Příspěvek pro každou dotčenou obec je stanoven ve výši 600 000 Kč ročně a dále příspěvek ve výši 0,40 Kč ročně za každý čtvereční metr katastrálního území obce, na němž je stanoveno průzkumné území (v řádu se jedná o vyšší či nižší jednotky milionů korun pro každou dotčenou obec ročně po celou dobu stanovení průzkumného území).

Chráněné území

Na finální lokalitě bude stanoveno tzv. chráněné území, s čímž jsou spojeny 2 druhy příspěvku. Jednorázový příspěvek a pravidelný příspěvek. Po stanovení chráněného území každá dotčená obec dostane jednorázový příspěvek 50 milionů Kč. A každý druhý a následující rok po stanovení chráněného území každá dotčená obec bude dostávat každý rok až do doby zahájení provozu hlubinného úložiště (celkově cca po dobu 40 let) příspěvek ve výši 600 000 Kč ročně a dále příspěvek ve výši 0,60 Kč ročně za každý čtvereční metr katastrálního území obce, na němž je chráněné území stanoveno. Dle stávající legislativy to může znamenat pro každou dotčenou obec příspěvek v řádu jednotek stovek milionů korun na svůj rozvoj. Po zahájení provozu hlubinného úložiště bude dále poskytován obci, na jejímž katastrálním území bude úložiště vybudováno, příspěvek z jaderného účtu.

Po zahájení provozu hlubinného úložiště

Kalkulace příspěvků obcím v době provozu hlubinného úložiště vychází z objemů ukládaného vyhořelého jaderného paliva a vysokoaktivních odpadů. Výše příspěvků z jaderného účtu pro obec, na jejímž katastrálním území je povoleno provozování úložiště radioaktivního odpadu, činí dle současné legislativní úpravy 4 000 000 Kč ročně. Dále obdrží tato obec příspěvek ve výši 10 000 Kč za každý kubík uloženého radioaktivního odpadu v daném kalendářním roce, přičemž tento příspěvek obdrží v 1. pololetí roku následujícího.

Poprvé v historii Mostecka se daří řešit problém sociálně vyloučených lokalit

Ing. Bc. Jiří Nedvěď

Město Most se dlouhodobě potýká s problémem negativních sociálních jevů. Několikrát se tu byli podívat zástupci vlády ČR a obou komor Parlamentu České republiky, nicméně přístup státu je stále stejný. Podpora obchodníků ve věci přemísťování sociálně slabých občanů především z Prahy, Kladna, Moravskoslezského kraje a východního Slovenska do Mostu, Litvínova a do dalších již přesycených lokalit na území Ústeckého kraje, dosáhla neuvěřitelných rozměrů. Proto chce město Most zásadně změnit stále se zhoršující situaci na svém území. Hledá nové cesty, pomocí kterých ochrání pracující a slušně žijící občany před obtěžováním.

Řešení možná našel „Výbor pro mapování a eliminaci negativních sociálních jevů“ (dále jen „výbor“) Zastupitelstva města Mostu. Výbor má za cíl zvrátit úpadek problematických městských částí a zlepšit v nich celkovou kvalitu života.

VÝSLEDEK:

V ulici M.G. Dobnera byly takto přeměřovány dávky již od 9 nájemníků, kteří lokalitu postupně opustili. Ostatní dlužníci nejsou vedeni v evidenci Úřadu práce ČR.

sociálně negativním jevům. U všech pronajímáných bytů je také pravidelně prováděna kontrola finančního úřadu, zda jsou odváděny z pronajatých bytů daně z příjmu.

VÝSLEDEK:

Vytipováno 26 problémových bytových jednotek. Konkrétně

- Blok 383 – 3 problémové jednotky
- Blok 384 – 9 problémových jednotek
- Blok 385 – 4 problémové jednotky
- Blok 386 – 10 problémových jednotek

Dobnerovka pod ochranou města

Pro realizaci pilotního projektu „Pod ochranou města“ připraveného výborem byla vybrána ulice M. G. Dobnera v samém středu města, která je považována za lokalitu se sociálně nežádoucími jevy. Ve čtyřech bytových domech je celkem 312 bytů. Z toho je vytipovaných 26 bytů, v nichž bydlí problémoví nájemníci.

Projekt pod ochranou města v sobě skrývá sedm opatření, která již mají své výsledky. Od začátku projektu máme za sebou neskutečné množství času stráveného nad zákony, vymyšlení spousty opatření, vytváření systému a vysvětlování všem dotčeným, jak a proč spolupracovat. Současná krize kolem Covid-19 nám také příliš nepomohla, ale i tak máme dnes opravdu nadějně výsledky. Opatření jsou následující:

1. Přímá úhrada

V případě, že nájemník pobírající sociální dávky a bydlí v bytě, který má dluh vůči společenství vlastníků jednotek (dále jen „SVJ“), tak SVJ podá dle zákona č. 111/2006 Sb. a zákona č. 117/1995 Sb. podnět ke kontrole účelu sociální dávky na Úřad práce ČR, který zašle část ze sociálních dávek přímo na účet SVJ. Tomu se tak dále neprohlubují dluhy a sociální dávky jsou účelně vynakládány.

2. Mapování lokality

Ve spolupráci s Policií ČR, Městskou Policií Most, zástupci SBD Krušnohor a domovních výborů bylo vytipováno celkem 26 bytů, kde dochází k rušení ostatních obyvatel, nepořádku, zápachu, opakujícím se výtržnostem a dalším

Dobnerova ulice

3. Neodmítnutelná prostupná práce

Toto opatření má za cíl snížit v lokalitě počet dlouhodobě nezaměstnaných obyvatel vedených v evidenci úřadu práce. Celý systém je postavený na dvou fázích.

FÁZE 1 PROSTUPNÁ PRÁCE – pomocná ruka

- pro dlouhodobě nezaměstnané (déle než 1 rok)
- postupné získání pracovních návyků ve spolupráci s neziskovým sektorem
- pomoc řešení aktuální situace (dluhy, bydlení atd.)
- nástup do zaměstnání na zkoušku (chování, disciplína, návyky)
- probíhá při intenzivní pracovní asistenci

FÁZE 2 NEODMÍTNUTELNÁ PRÁCE – natvrdo do práce

- nástup do sociálního podniku a podpis pracovní smlouvy
- šanci pracovat získá i jedinec, kterého nikde jinde zaměstnat nechtějí
- práce, která nevyžaduje kvalifikaci
- probíhá mírná pracovní asistence

V případě, že se ukáže, že i přes veškerou snahu se dotyčný nechce zapojit do pracovního procesu, nemá tak nárok ani na dávky v hmotné nouzi a přechází se do fáze Nespolutpráce.

NESPOLUPRÁCE – vyvození důsledků

- při bezdůvodném odmítnutí následuje vyřazení z evidence úřadu práce!
- přichází o dávky a příspěvek na živobytí (ø 3 200,-) a doplatek na bydlení (ø 4 000,-)
- nová nabídka práce po opětovném přihlášení na ÚP v Mostě (6 měsíců)

VÝSLEDEK

Celkem bylo v ulici M.G. Dobnera evidováno 38 dlouhodobě nezaměstnaných, kteří jsou schopni práce.

Možnost prostupné práce využilo 11 lidí.

Do zaměstnání na pracovní poměr se povedlo umístit 9 lidí.

A asi nejdůležitější číslo, 16 lidí bylo vyřazeno z evidence úřadu práce a z toho 3 se odstěhovali z města úplně.

4. Poplatek z pobytu

Výbor také využívá nově vzniklých zákonů, které vznikly za účelem boje proti krátkodobému pronajímání bytů v Praze, i když s naší problematikou nemají na první pohled nic společného. Cílem tohoto opatření je donutit reagovat na výzvy majitele bytů, kteří dlouhodobě veškerou spolupráci ignorují.

ZÁKON č.565/1990 Sb.

- Zákon, kterým se zpoplatňuje krátkodobý pobyt (méně než 60 dní).
- Každý pronajímatel má povinnost na základě výzvy dokázat, že tento poplatek platí, nebo se jej netýká.

Dobnerova ulice

K ČEMU NÁM JE TO DOBRÉ?

- Všem pronajímatelům bytů v dané lokalitě bude zaslána výzva, aby dokázali, že se jich poplatků netýká.
- V některých případech se stává, že majitelé bytů ignorují komunikaci města. V tomto případě to ale bude znamenat, že se na ně bude nahlížet jako na plátce poplatku, který jim bude následně vyměřen.
- V případě, že i to bude majitel bytu ignorovat, může město zvýšit sazbu poplatku až trojnásobně a v případě neuhrazení, bude nuceno vést vymáhání či krajně až exekuční řízení s majitelem bytu.

5. Memorandum o spolupráci s majiteli bytů

Asi nejdůležitější opatření ze všech, která řeší problémy přímo. Ne vždy je dobré jít pouze cestou biče a v této problematice se to ukazuje dvojnásob. Je potřeba s majiteli bytů spolupracovat, a proto vzniklo memorandum o spolupráci s majiteli bytů.

1) PODPIS MEMORANDA

Podpis kdykoliv vypověditelného memoranda mezi vlastníkem bytu a městem.

2) UKONČENÍ NÁJMU

Na základě memoranda město doporučuje ukončení nájmu problémových nájemníků, nebo sjednání okamžité nápravy.

3) BEZPEČNÝ PŘÍJEM

Po dobu hledání vhodného nájemníka si město pronajímá byt za cenu nájmu ve výši nákladů na užívání bytu, aby vlastníkovu nevznikla ztráta.

4) VHODNÝ NÁJEMNÍK

Město bude na svém realitním serveru www.mestskebytymost.cz hledat vhodného nájemníka dle pravidel (např. s vlastními příjmy).

5) POD OCHRANOU MĚSTA

Lokalita bude i nadále kontrolována. V případě, kdy se nový nájemník neosvědčí (problémové chování, narušování klidného soužití s ostatními obyvateli, porušování domovního řádu či právního řádu ČR apod.), bude Vám doporučeno, abyste s tímto nájemníkem ukončil nájemní smlouvu.

VÝSLEDEK

Zde nás výsledky doslova šokují, jelikož se ukázalo, že o spolupráci mají zájem téměř všichni majitelé problémových bytů, raději než se s někým dohadovat, rádi přijmou pomocnou ruku a jsou sami aktivní ve zlepšení situace. Ostatně zlepšením lokality roste i hodnota jejich nemovitosti.

Z 26 bytů projevilo zájem spolupracovat 24 bytů! V 10 bytech došlo již k vystěhování, nebo se vystěhování nájemníků řeší.

Ve zbytku bytů bylo domluveno, že v případě pokračování problémů bude doporučeno vystěhování i těchto nájemníků.

Od lidí z domu již máme zprávy o výrazném zklidnění situace, někteří dříve problémoví obyvatelé se zatím opravdu polepšili a uvidí se tedy co s nimi bude dál. Nicméně se ukazuje, že jít cestou spolupráce, je nejen efektivnější, ale také mnohem rychlejší.

6. Memorandum o spolupráci s OOP (opatření obecné povahy)

Toto opatření zatím zavedeno nebylo, protože je opravdu náročné na přípravu. Nicméně má hned několik výhod. Opatření obecné povahy je rozhodnutí svého druhu, které vydává obec.

1) OOP – BEZDOPLATKOVÁ ZÓNA

Město most má tzv. bezdoplatkové zóny v lokalitách se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů, kde noví nájemníci nemohou čerpat tuto dávku, tj. doplatek na bydlení.

2) PODPIS MEMORANDA

Podpis kdykoliv vypověditelného memoranda mezi vlastníkem bytu a městem.

3) ZÍSKÁNÍ VÝJIMKY

Nájemník spolupracujícího majitele má možnost získat doplatek na bydlení (ø 4 000,-Kč).

4) PROBLÉMOVÝ NÁJEMNÍK

Problémovému nájemníkovi bude zaslána výzva, aby napravit své chování, v případě že se tak nestane, bude majiteli doporučeno vypovědět s ním nájemní smlouvu.

5) NESPOLUPRÁCE

V případě, že majitel nezajistí nápravu závažného chování svého nájemníka (nebo s ním neukončí NS), bude memorandum vypovězeno a zanikne tak nárok na výjimku z doplatku na bydlení.

„V některých případech to opravdu nejde jinak a je nutné přitlačit. Naštěstí se nám ukazuje, že těch, kteří se staví na zadní i přes veškerou pomoc města, je opravdu minimum. O to více sil máme na případné soudní spory.“

7. Nespoupráce majitelů

V některých případech to opravdu nejde jinak a je nutné přitlačit. Naštěstí se nám ukazuje, že těch, kteří se staví na zadní i přes veškerou pomoc města, je opravdu minimum. O to více sil máme na případné soudní spory.

PRAVIDELNÉ KONTROLY

U bytů problémových nájemníků mohou být pravidelně podávány podněty ke kontrolám ze strany Krajské hygienické stanice, Policie ČR, městské police, úřadu práce a samozřejmě ze strany správce domu, za účelem, zda nedochází k sebemenšímu porušení pravidel, kdy jednotlivá porušení pravidel budou tvrdě sankcionovaná.

„U bytů problémových nájemníků mohou být pravidelně podávány podněty ke kontrolám ze strany Krajské hygienické stanice, Policie ČR, městské police, úřadu práce a samozřejmě ze strany správce domu, za účelem, zda nedochází k sebemenšímu porušení pravidel, kdy jednotlivá porušení pravidel budou tvrdě sankcionovaná.“

ŽALOBA NA NÁHRADU ŠKODY

V případě, že majitel bytu odmítne spolupracovat s městem a nadále budou jeho nájemníci porušovat domovní řád, základy slušného chování, zákony a vyhlášky města, mohou být na něj podány:

a) žaloby na náhradu škody (ze strany ostatních vlastníků bytových jednotek), která vznikla nuceným snížením výše nájemného, a to v důsledku chování problémových nájemníků v domě, jelikož svým chováním snížili životní úroveň v celém domě,

A SOUČASNĚ

b) žaloba na sjednání nápravy (ze strany SVJ) – závažného chování a porušování domovního řádu.

„Myslím, že se nám tu rodí jedinečné řešení pro sociálně vyloučené lokality. Ty měsíce tvrdé práce se konečně začínají úročit a já mockrát děkuji všem zúčastněným. Po letech se ukazuje, že tento problém se možná bude dát řešit i bez pomoci státu. Ano, bude nás to stát peníze, hromadu individuální a až puntičkářské práce, ale výsledek se dostaví.“

VÝSLEDEK

Zatím pouze dva majitelé bytů neprojevili zájem spolupracovat. V jednom případě se čeká, zda se problémy budou vyskytovat i nadále. Majitel měl údajně nájemníky napomenout. Ve druhém případě, ale opravdu není jiná cesta než řešit nezajem majitele soudní cestou.

Spolupráci rozhodně přispělo i rozeslání 15 výzev od SBD Krušnohor, kde byli majitelé upozorněni na problémy v jejich nemovitosti a upozorněni na případné další kroky.

ZÁVĚR

Myslím, že se nám tu rodí jedinečné řešení pro sociálně vyloučené lokality. Ty měsíce tvrdé práce se konečně začínají úročit a já mockrát děkuji všem zúčastněným. Po letech se ukazuje, že tento problém se možná bude dát řešit i bez pomoci státu. Ano, bude nás to stát peníze, hromadu individuální a až puntičkářské práce, ale výsledek se dostaví.

Ing. Bc. Jiří Nedvěd
předseda Výboru pro mapování a eliminaci negativních sociálních jevů
zastupitel a radní Statutárního města Most
www.jirinedved.cz

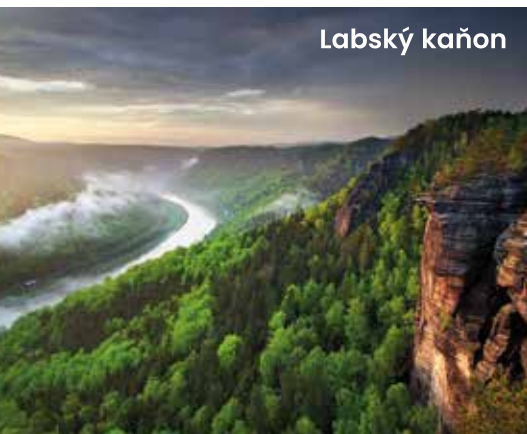
Více informací o celém projektu najdete na www.neprizpusobenici.cz

NA OPATŘENÍCH SPOLUPRACUJÍ:

VPM	Výbor pro mapování a eliminaci negativních sociálních jevů
TSM	Technické služby Statutárního města Most
PČR	Policie České republiky Ústeckého kraje – Územní odbor Most
MP	Městská policie Most
MB	Městská akciová společnost Mostecká bytová a.s.
OSČ	Odbor správních činností Statutárního města Most
ÚP	Úřad práce – Kontaktní pracoviště Most
OSV	Odbor sociálních věcí Statutárního města Most
SVJ	Společenství vlastníků jednotek
AK	Advokátní kancelář Statutárního města Most
NNO	nevládní neziskové organizace

LABSKÁ STEZKA V ÚSTECKÉM KRAJI

Kam na cyklovýlet?

Labský kaňon

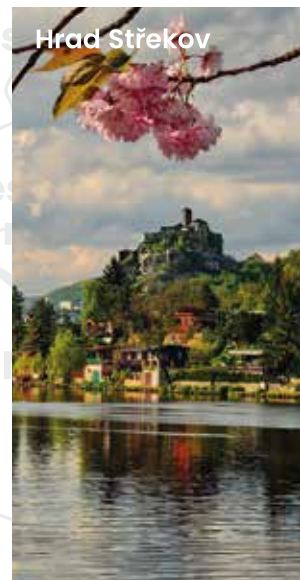
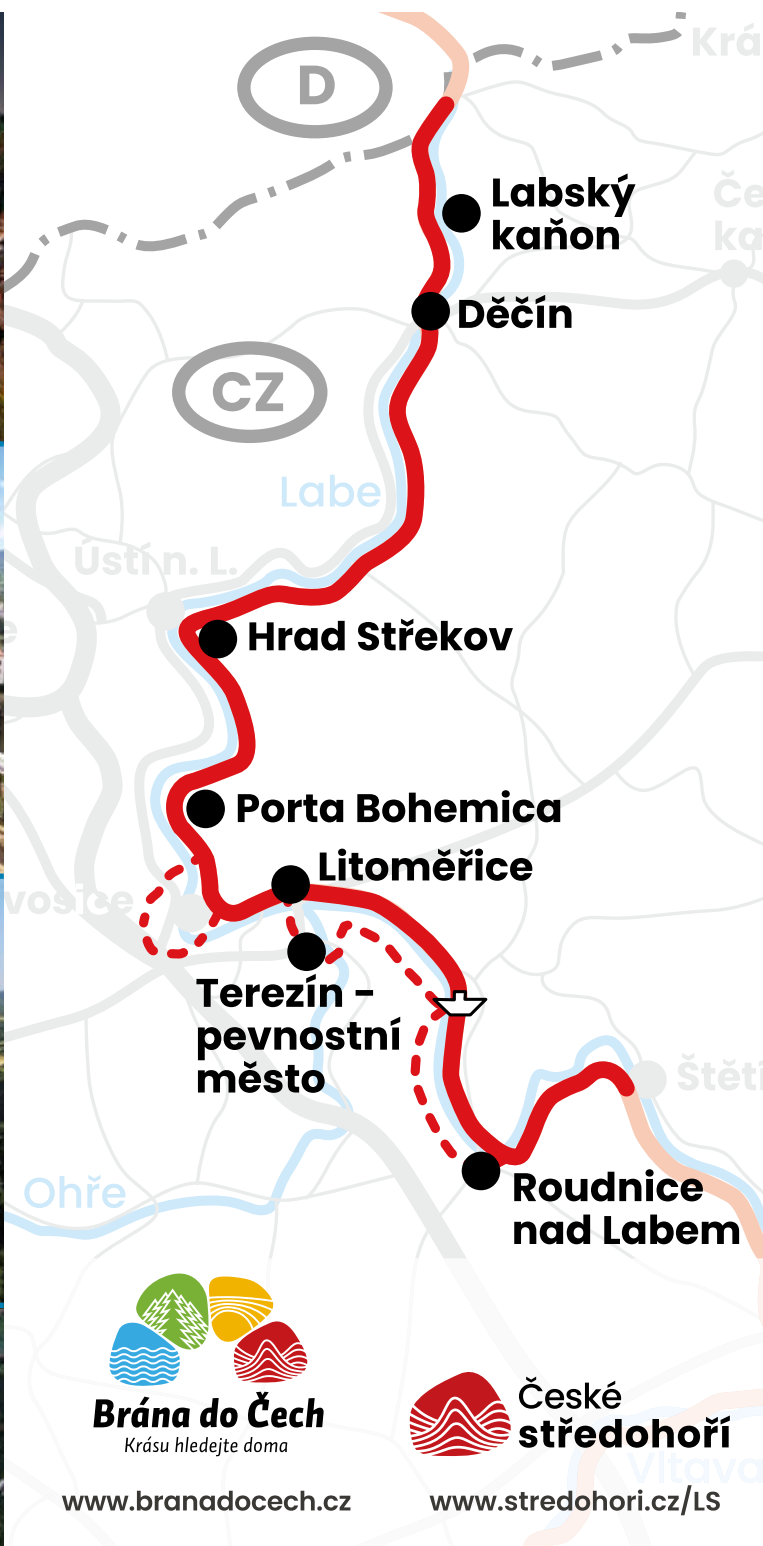
Děčín

Porta Bohemica

Pevnostní město Terezín

Hrad Štěrkov

Litoměřice

Roudnice n. L. -
Lobkoviczký zámek

Brána do Čech
Krásu hledejte doma

www.branadocech.cz

České středohoří

www.stredohori.cz/LS

@labskastezkaUK

@labskastezkaUK

13 zastavení Václava Větvičky na Mostecku

V roce 2006 v souvislosti s přípravou zatím odloženého projektu Mosteckého arboreta u Jezera Most, navštívil nikoliv poprvé a ne naposledy, náš region pan Václav Větvička, jehož není nutné nějak zvlášť představovat. Své dojmy a obdivuhodné znalosti poté prezentoval v Českém rozhlase v rámci nedělních dobrých jiter, a protože moudrých a milých slov je dnes jako šafránu, požádal jsem ho o svolení přepisu jeho slov do trvalejší a dostupnější formy a následně o zveřejnění v našem časopise, který se v tomto čísle právě věnuje i mosteckému regionu, jako našemu domovu.

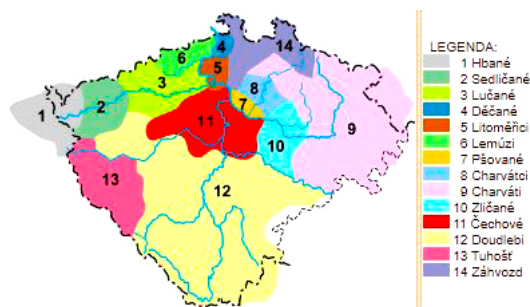
Souhlas jsem, jak vidno, obdržel a věřím, že v dnešní těžké době moudrá a milá slova o minulosti a přítomnosti našeho regionu přijdou, zejména v předvánočním čase vhod a že byla vyřčena v roce 2006 snad nevdává – naopak můžeme sami srovnávat. Ing. Rudolf Jung

Zleva Ing. Rudolf Jung, RNDr. Václav Větvička v roce 2006 na hradě Hněvín.

Zastavení první – Krajem Lučanů a Lemúzů

Náhoda tomu chtěla a ke svému dlouhodobému záměru – zavítat do kraje Lučanů a Lemúzů – jsem se dostal dřív, než jsem myslel. Který že to je kraj, asi nejprve osvětlil profesor Jindřich Matiegka, vynikající český antropolog a profesor Karlovy univerzity v Praze. O osídlení Čech slovanskými kmeny napsal: „...nepřicházely do liduprázdných krajin. Samy už byly plemenně pomíšené... Nedá se také dokázat, že by některý ze zemědělských kmenů, zde předtím trvale usídlený se odstěhoval jinam. Možno souditi, že někteří kmenové, ač se od sebe kulturou lišili, žili nějakou dobu vedle sebe, pokud nebyl jeden druhým asimilován anebo že příšedší kmen opanoval starší obyvatelstvo a dal se jím živiti... Střední část země po levém břehu středního Labe a po obou stranách dolní Vltavy a od Ohře až přes Berounku měli obsazenu Čechové... Východní část země náležela Zličanům (Slavnikovcům), jižní pak Netolicům, Dúdlebům a Domažilicům. Severně od Čechů seděli Lutomirci, kteří se vyvinuli na podobném podkladě kulturním jako oni: ale jejich území bylo mimo to zabráno lužickou kulturou lidu světlého typu. Dále, v poříčí Bělé (= Bíliny) bydlili Lemúzi. Na pravém břehu Labe (v dnešním Mělnicku) měli svá sídla Pšované, nejseverněji pak Děčané. Severozápadně od Čechů na střední Ohři, kam některé přechodní kultury již nepronikly, seděli Lučané, kteří snad také zalidnili hornaté Mežsko (= Střibsko)...“

Předpokládaná česká kmenová území

Autor: www.moraviamagna.cz

Letos uplyne rovných 934 let od vydání zakládací listiny pražského biskupství (1086). Ta je jediným písemným dokladem o existenci kmene Lemúzů, sídlícího v prostoru severozápadních Čech mezi Lučany a Děčany. Jméno kmene bylo brzy zapomenuto, právě když se od něho podle nových sídel/hradů oddělili Děčané a Lutomirci. Zůstalo jen na nejzápadnější části kraje v okolí dnešní Bíliny, osady, jejíž jméno někdejší Lemúzi přejali. Osada se ovšem připomíná už dříve, v roce 1043 a bílinský kraj ještě dříve, v roce 993 jako *provincia Belinensis*.

Sídlili v krajině spanilé, chráněné před západními větry hradbou Krušných hor. Někdy až moc chráněné, protože masiv Krušných hor vyždímal z mraků všechnu vodu a Lemúzi i jejich sousedé Lučané marně obraceli oči k nebi a čekali na každou kapku. Ne nadarmo se sousednímu kraji říká *suchý ostrov žatecký*. Přesto Lemúzi sídlili v úrodné krajině, jejíž osou byla řeka Bělá, pozdější Bílina. Voda druhdy čistá, bílá. Ne stoka, na kterou byla v předchozím století povýšena či spíš ponížena.

Zastavení druhé – Fluvius nomine Belina

Osou kraje Lemúzů byla řeka. Řeka bílá, Bělá, čistá. Nebyla totiž zabarvena huminovými kyseliny jako vody, vytékající z vrchovišť a rašelinišť. Ani o takové nebylo na Krušných horách nouze a jedno, to Novodomské, leží sotva 5 km od pramene Bíliny – ale voda z něj odtéká jinam. Bílinu jako už podhorskou řeku připomínal kronikář Kosmas k roku 1119, když se zmiňuje o *fluvius nomine Belina*. Původní jméno znělo asi *Bielina* a vzniklo přidáním zpodstatňující přípony *-ina* k přídavnému jménu *biel*, bílý. Tedy podobně, jako jiný přítok Labe, *Cidlina*, jejíž jméno se odvozuje z indoevropského *skeid* s významem čistý, scezený, cedit. I Cidlina byla řeka s čistou, průzračnou vodou, na rozdíl od své sestry *Mrliny*, vody *mrlé*, mrtvé, snad až nehybné. Bílina bývala ovšem voda hybná, někdy až moc, zvláště ve své panenské, svobodné fázi v lůnu Krušných hor, v Klínovecké hornatině. Její pramínek najdete snadno na jihovýchodních svazích Kamenné hůrky, sotva 3 km od německých hranic, na samém rozvodí, kousek od tzv. Slepíčí stepi, u samé Novodomské cesty nad Černým rybníkem. Spíš rybníčkem. Tři, čtyři kilometry jihozápadně se její sestra Chomutovka začíná zařezávat do hlubokého kaňonu Bezručova údolí. Kamenná hůrka je plochá kuželovitá vyvýšenina s kapličkou svatě Anny, vysoká 878 metrů; pramínek Bíliny leží ve výšce 785 m, tedy asi 100 m od vrcholu Kamenné hůrky.

Bílina ve Stadicích. Autor: Ondřej Žváček, CC BY 2.5, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=3651113>

Z hor stéká rychle, jako správný horský potok, a dokonce si vyhloubila i svůj kaňon. Spíš kaňonek, Telšské údolí. Na strmém kopci po jejím pravém břehu byl kdysi vybudován hrad. Najštejn nebo Nanštejn. I tady uberu, spíš hrádek s nedlouhým životem. Je zmiňován v roce 1363 a připisuje se Jetřichu z Alamsdorfu. V roce 1381 přechází do rukou řádu německých rytířů z Chomutova a ti jej, ještě před přelomem letopočtu, opustili. Pustý je víc jak 600 let. Zato dál pod skálou, na níž stával, je od roku 1965 kamenitá, 55 m vysoká hráz Jirkovské vodárenské nádrže.

Pod Jirkovem vpadla bystronohá Bílina do roviny, málem nížiny Mostecké pánve a začal její zralý věk – a tok.

Zastavení třetí – Střední a dolní Bílina

Pro bystrý horský potok to muselo být pořádné překvapení, když se začal prodírat pod Krušnohorským zlomem nánosy a sedimenty Mostecké pánve. Bílina se nevydala, jako její sestra Chomutovka, k Ohři, ale souběžně s krušnohorským masivem se pustila k severovýchodu, až vtekla na území Českého středohoří, ale jen po jeho okrajovou část. Na samé hranici Mostecké pánve pak protéká až ke svému ústí v Ústí. V Ústí nad Labem, které se ovšem jmenuje Ústí právě podle soutoku s Bílinou. Při jejím ústí do Labe vznikla osada Ústí.

Nevím, zda mají řeky paměť. Asi ne, vždyť jsou živlem jaksepatri nestalým. Stačí pořádně zapršet a hned je koryto o kousek dál, to zvlášť a právě v pánvích a nížinách. I Bílina si takhle dováděla, od poledové nepaměti. Krajina při jejich březích byla jako stvořená k osídlení a ani dlouho neodolávala. Na úrodných náplavech se to oralo i s hákem, dávno před Veverkovíc ruchtulem!

Kousíček před ústím v Ústí, ještě před Trmicemi obdělával podle pověsti pole – hned za humny Stadice – jistý Přemysl. Zajímalo by mne, zda to byl Lemúz nebo už Děčan nebo Lutomiřic. Lučan určitě ne, to by se přece Neklan (v zastoupení vojevůdcem Čestmírem) s Vlastislavem v Lucké válce neseprali.

Čistá Bílina meandrovala jen kousek rovinou Mostecké pánve; ale už za Mostem, pod Špičákem se začala prodírat západními výspami Českého středohoří až někam k podivuhodnému Bořeni. A mlejnu a jezů, co se na ní za staletí nastavělo. Nehleďte je, ani na mapě ne. Z Bíliny je místy kanál. Rovný, jako Korintský průliv, občas překládáný, to, jak si ti hnědouhelni krtkové vyhrabávali své krtiny. Abych byl spravedlivý, připouštím, že nejen ve svůj prospěch. I já si každý večer rozsvítím; louče jsou k dostání čím dál míň.

Nevím, jaké jméno by Bílině přisoudili naši předkové, kdyby byli našimi současníky. Koncem 20. století byla Bílina největším reprezentantem IV. stupně znečištění. Ten zní: velmi silně znečištěná. Už to nebyla řeka, ani kanál, v onom plavebním slova smyslu, ale stoka. A určitě ne Zlatá, jako ta Třeboňská.

Tedy je na tom o chloupěk líp, ale zatím opravdu jen o ten chloupěk.

Zastavení čtvrté – Červený Hrádek

Na úpatí Krušných hor, spíš na hraně jejich zlomu stojí kousek nad Jirkovem Červený Hrádek. Rotten Haus. Ve starších místopisech se o něm dočtete jako o Borku, do novější historie vstoupil nechvalně. V roce 2020 tomu je 82 let, co v barokním zámku Červený Hrádek došlo k malé, spíš cvičné mnichovské dohodě; Lord Runciman zde jednal s Konradem Henleinem 28. srpna 1938. To mně bylo 7 měsíců a ještě jsme všichni žili.

Borek se uváděl jako zámek a město, přičemž zámek sám byl i dříve označován jako Červený Hrádek. Založení města se připisuje pánům z Bergova a po Německu se takové město jmenovalo Görkau, počestně Jirkov. Takže, aby bylo jasno: Jirkov, Görkau a Borek jsou jedno a totéž, a pyšní se barokním zámkem, Červeným Hrádkem. Tomu se pro změnu říká Červený Hrádek u Chomutova. Proč ne, vidí na sebe. Jako Borek se označoval i zdejší středověký hrad. Byl založen ve 14. století a nesl další jméno, německé, Neu Seeberg. Tedy něco jako Nové Jezeří.

Jak je u nás zvykem, nemovitosti se v jedné ruce dlouho neudrží. Lobkovický Vysoký Chlumec byl čestnou výjimkou. I Červený Hrádek alias Borek šel z ruky do ruky. Chvilí byl i v držení císařském, ale Rudolf II. jej brzy prodal. Celé století jej drželi Hrzáni z Harasova, po nich dokonce i Lichtensteinové. Za Hrzánů, koncem 17. století, působil 2 roky na Červeném Hrádku barokní sochař Jan Brokoff.

Krátce před tím byl u zámku založen zámecký park, také v barokním slohu tj. s osovými dispozicemi. S novými majiteli, Auerspergy, dochází k novým zahradním úpravám v romantickém duchu, včetně drobné zahradní architektury (pavilony, rondel). Největšího rozkvětu dosáhl Červenohrádecký park za lesmistra Ehrenwertha a zahradníků Nestlera a Mittelbacha, kteří se orientovali na pěstování severoamerických dřevin. V roce 1785 je odtud zaznamenáno 177 druhů a odrůd, mezi jinými i libanonský cedr. Z pozdějšího soupisu za hraběnky Gabriely Marie Buquoyové (to už se v parku uplatňují i přírodně krajinářské prvky) se inventář dále rozšířil (v roce 1863 je zde jako na prvním místě v našich zemích vysazen cypřišek nutkajský ze Severní Ameriky). Příznačné pro zdejší rozsáhlý park bylo, že nebyl oplocen, procházely jím veřejné cesty a sám volně přecházel do okolní krajiny.

Jméno zámku a parku nese zde vypěstovaná nepravidelně až sloupovitě rostoucí odrůda smrku ztepilého, nazvaná 'Rottenhausii'.

Červený hrádek. Autor: Salim2 – Vlastní dílo, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=21556420>

Zastavení páté – Putovní chrám

V naší zemi máme nejeden poutní chrám. Nebo alespoň kostelík, nemusí to být hned Svatá hora nebo Svatý kopeček. U Příbrami nebo u Oloouce. Nebo dokonce Velehrad.

Jestliže poutních míst je víc než dost, téměř opačný případ je jedinečný. Unikátní. Vedle mnoha poutních chrámů máme i jeden putující. Ne sice z dálky nebo daleko, ale přesto. Jistě jste o něm slyšeli: O gotickém kostele Nanebevzetí Panny Marie v Mostě. A o jeho skoro kilometrové cestě. Přesně 841 metrů a 10 cm byla jeho pouť dlouhá. Trvala 646 hodin a kostel putoval rychlostí 2,16 cm za minutu. Skoro metr třicet

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostě. Autor: Archiv OHK Most

za hodinu. Nesnažte se to přepočítávat, nešel tu štreku najednou, chvílemi odpočíval. Nedivte se, je to kolos o hmotnosti 10 tisíc tun, je dlouhý 60 m, široký skoro třicet a vysoký něco přes 31 metrů. Kvůli tomu samozřejmě neodpočíval. Občas byl zastaven, aby se mohly přeložit „kolejnice“, po nichž byl převážen. Ty nebyly položeny v celé délce trasy, ale postupně se z „odjetých“ míst přenášely na místa, na něž kostel vjížděl. Nechtějte po mně další detaily. Je o tom sepsána celá brožurka, která i tak pro mne byla technicky nesrozumitelná. A což teprve, kdybych viděl ty stohy projektů, zpráv, zkoušek, oponentur a expertis. Přesouvají si celý postup dokonce „nanečisto“ vyzkoušeli, a to jsem měl možnost sledovat. V trase strakonické silnice kousek od zahrady, v níž jsem pracoval, stál domek. Patrová vilka. Ten by byl býval zbořen, aby ustoupil silnici. Jenže stojí dodnes, protože posloužil jako modelový a potvrdil projektantům, že jejich řešení je správné. Stojí u autobusové zastávky v Klínci, právě u strakonické silnice číslo 4, mezi Jílovištěm a Řitkou.

Nějak nám ten čas uniká, ale v roce 2020 tomu je už 45 let, kdy 15. září 1975 byl kostel „naložen“, 16. se vydalo a 27. října 1975 v 8 hodin a 52 minut byl kostel uložen na nové základy. Je krásný, stojí i za váš obdiv a patří k „nejpřednějším památkám u nás“. Jen nevím, zda se mám víc sklánět nad uměním jeho stavitelů, nebo těch, kteří jej přemístili. Blíží ke kopci Špičák, z jehož kamene byl kdysi, tj. v letech 1517 až 1594, vystavěn. Chrám Nanebevzetí a Nakolavzetí.

Ještě k přesunu chrámu

Královské město Most patří k nejstarším u nás. Tedy patřil či patřilo. Starý Most, obtékáný Bělou alias Bílinou, řekou, která se městu dostala i do znaku, spolu s mostem o třech klenutích. Královské město, protože mezi věžemi nad mostem stojí Český lev. Jako osada se připomíná už roku 1040, a známý zakladatel královských měst, Přemysl Otakar II. dal Mostu v roce 1273 první městské svobody a výsady. První kostel P. Marie byl vystavěn před rokem 1258, ale i on byl poznamenán velkým požárem v roce 1515, jemuž podlehl celé město. Při archeologickém průzkumu, který předcházel přesunu kostela, byly objeveny zbytky původního chrámu, včetně jeho půdorysu a základového zdiva. Stavitelé nového, pozdně gotického chrámu pozůstatky respektovali a staré zdivo obestavěli novým pláštěm, dokonce nová stavba navázala i na základní rytmus opěrného systému. Ten je jednou z výrazných zajímavostí kostela: na rozdíl od předchozích tradic, kdy opěrný systém vysoké chrámové lodi je zřetelně viditelný, vnější (jen si vybavte chrám sv. Víta!), tady je z venku neviditelný, jeho meziprostory jsou vyzděny a původně trojlovní chrám tak dostal ještě další vnitřní prostory, jakousi čtvrtou a pátou loď, v nichž byly situovány kaple. Důvodů pro záchranu tak cenné architektonické památky bylo tedy mnoho. Na celé akci se podílela řada institucí, od technických a průmyslových firem po vysoké školy. A také různé organizace uměleckých řemesel.

Zastavení šesté – Jaká byla původní krajina?

Před rozsáhlými krajinářskými úpravami jižních Čech a zejména Třeboňska tam byla krajina téměř neobyvatelná, plná bažin, blan a mlák. Pak přišli Rožmberkové a jejich technici, rybníkáři a měřičkové. A regenti. Mikuláš, Štěpánek a Krčín. Krajina, do níž míří tisíce návštěvníků a obdivují ji, chráněná krajinná oblast a biosférická rezervace UNESCO.

Možná, že také bude třeba dalších čtyř nebo pěti set let, než bude i nové Mostecko takovou obdivovanou oblastí. Ani Třeboňsko nevzniklo naráz. I tady trpělivou mravenčí prací zakládají celé týmy novou tvář krajiny.

Pan Ing. Stanislav Štýs, spolutvůrce zeleného přerodu a jeho dokumentarista, zachycuje rok za rokem, takový přerod. Vytvořil putovní výstavu fotografií, pořizovaných vždy ze stejného místa, třeba v rozmezí 30 let. Už ji viděla i řada míst s podobným osudem v zahraničí, a „navštívila“ i Pražský hrad.

Postřehnutelný je ale i časový úsek mnohem kratší.

Byl jsem na Mostecko pozván jako dendrolog v raných začátcích reaktivací. Svezli, spíš slétli mně tehdy Moravou, to byla vylepšená Pětačtyřicítka Aero, dvoumotorové letadélko pro čtyři osoby. A viděl jsem krajinu, která v obecné povědomí vstoupila jako měsíční. V té době byly děti z Mostecka vyváženy mimo oblast, aby se alespoň týden nadýchaly vzduchu. Ani neřikám čistého, jen vzduchu. Ale už tehdy jsem viděl první výsypky, osazené topoly, olšemi a jinými skromnými dřevinami. A první svahy, přeměňované na vinohrady.

Pak jsem, záhy po převratu, byl přizván téměř za stejným účelem nad velkolom ČSA, na strmé svahy úpatí Krušných hor v okolí zámku a někdejšího parku Jezeří. Nevěřil jsem, že by se takový zásah do krajiny dal brzy zahojit, pokud by to šlo vůbec.

To, co jsem viděl v roce 2006 koncem července, mě přesvědčilo o opaku. I když...

Povídal jsem si tehdy o tom s pracovníci mosteckého muzea. Sídli v poslední zachovalé stavbě na úpatí Hněvína. Za ní už byla těžební jáma a kdysi tu stál i starý Most. Ta paní můj optimismus trochu přibrzdila, když řekla: Ve Štýsově seriálu, ale chybí ještě nejméně jedna fotografie. Ukazuje dnešní, zelený stav a haldy a měsíční krajinu před 30 lety. Měly by tu být, ale i záběry stejných míst pořízených ještě dávno předtím, v původní krajině...

Jenže: co tu bylo původní?

Pohled z Hněvína před rokem 1880. Autor: Sběrka Oblastního muzea a galerie v Mostě, příspěvková organizace

Staré Mostecko bylo zemědělskou krajinou, zejména východním směrem. Všude byla pole, která využívala kvalitní hnědozemě. Naopak směrem na západ bylo klíčovým krajinným prvkem Komořanské jezero, obklopené od středověku vesnicemi, které se zabývaly do značné míry jeho využíváním – zvláště rybolovem a následným prodejem ryb. Autor: Sběrka Oblastního muzea a galerie v Mostě, příspěvková organizace, Inventární číslo UG-04152

Zastavení sedmé – Tři nebo víc tváří?

Mostecko je krajina tří tváří. Možná čtyř. Nebo víc? Jednou jsou přilehlé Krušné hory, spíš jen jejich část na severozápadě. Na jihovýchodě, už v kraji Lučanů to je krajina ryze zemědělská – kdyby nebylo Počeradské elektrárny. Od východu do Mostecka zasahují západní výběžky Českého středohoří. A mezi tím je obrovská pánev: Nejdřív po miliony let tvořená a ukládaná, pak erodovaná a odnášená, a nakonec osídlená. A vytěžená.

Nejdřív zbařená lesů a přetvořená v kulturní step, pak rozbrázděná a zjizvená jen a jen proto, aby zbytek země měl čím svítit a topit a teď znovu modelovaná. Ne dost jsme za takovou obětí Mostecku zaplatili.

Jakou fotografii byste si, milá paní z mosteckého muzea, přála na začátku?

Díky hornické činnosti a otevřeným profilům je možné zdejší krajinu sledovat snad po celých posledních 350 milionů let. Nebo alespoň 300 milionů, protože tak se nějak datuje horotvorný

proces, při němž před koncem prvohor vznikly základy Krušných hor, složených převážně z rul. Celé zdejší krystalinikum je součástí Českého masivu a v oblasti podkrušnohorské pánve je zakryto mladšími usazeninami, splavovanými z vyšších poloh. Krajina to byla bažinatá a v proláklínách měla mělká jezera. Pak patrně následovalo dlouhé období sucha prokládané odplavováním starších hornin. Sucho trvalo miliony let, desítky milionů, a trvalo až kamsi do spodní křídly, tj. až téměř ke konci druhohor. 100 milionů let byly z krajiny odplavovány staré horniny a celý ráz krajiny se vyrovnával, zplošťoval.

Před 130 miliony let, ke konci křídového období došlo k prudkému poklesu, který patrně vyvolalo karpatsko-alpské vrásnění a celé území se ocitlo na čas (opět měřitelný v milionech let!) pod mořskou hladinou. I druhohorní moře ustoupilo a opět se na dlouho ustálila souš, v níž se vymodelovala mírně zvlněná krajina. Asi před 40 miliony let se v oblasti dnešní pánve terén ještě víc snížil a vznikla zde velká, ale mělká jezera. A bylo teplo, subtropické až tropické teplo. Před 25 miliony lety, při dalším karpatsko-alpském horotvorném pohybu, došlo k výraznému zdvíhu ker a propukla intenzivní vulkanická činnost, jejíž výsledky či následky lze dodnes vidět v Doupovských horách a v Českém středohoří. Ryzel či Ressel, Široký vrch i Hněvín v samotném Mostě dodnes na sebe prozrazují, že jsou sopečného původu.

Asi tak před 20 miliony lety se v celé oblasti začala vytvářet pánevní sníženina, bohatá na mělká jezera a byly položeny základy tvorby uhlonosných vrstev. Díky tisovcům i dalším stromům, jejichž těla se rozkládala a těla v někdejších bažinách, jsme měli po celé 20. století, a ještě máme čím svítit a topit. A to přesto, že nám stromy ve svých zuhelnatělých tělech odkázaly mnohem víc než jen zachycenou dávnou sluneční energii. Jen kdybychom to bývali dokázali včas využít...

Dost možná, že bychom jim měli za to postavit pomník. Samozřejmě, že ne nějaký kamenný, sochaný – ale co třeba živý? Představte si, že by třeba místo zasypané vytěžené jámy bylo založené arboretum.

Zastavení osmé – Osídlení člověkem, Písečný vrch

Dávno před Lemuzí a Lučany (ať již jsou doloženi či nikoliv) byl tento kraj osídlován člověkem. Dokonce, jako velmi příhodný k usídlení, byl mezi prvními u nás. Položíte-li si na mapu pravítko, tak na spojnici mezi Mostem a Louny, asi tak v poloviční vzdálenosti, leží nevysoký kopec *Písečný vrch*. Ten je považován za vůbec nejstarší archeologické naleziště v Čechách. Nejstarší naleziště, ne místo nejstaršího osídlení, třebaže kousek od skalního převisu na Písečném vrchu byly nalezeny zbytky osídlení, které lze datovat do doby před 700 tisíci lety!

A ještě jedno *nej* – má Písečný vrch. Je tam stejně tak nejstarší křemencový lom v Evropě. Zdejší křemence jsou jemnozrnné a bělavé, a sloužily paleolitickému člověku, tedy ve starší době kamenné k výrobě ostrých nástrojů a později, to když se lidé usadili a poláčili, i k drčení obilí. Ještě ne mletí, k drčení. Vyráběly se tu dokonce kamenné nože s dlouhými až třiceticentimetrovými čepelemi, které byly předmětem exportu do daleka, za Krušné hory i do českého vnitrozemí.

Od paleolitu, starší doby kamenné, bylo Mostecko nepřetržitě osídleno a ovlivňováno lidskou činností. Krajina byla úrodná, půda sprašovitá, ideální nadmořská výška kolem 300–350 m n.m., a byl tu i dostatek vody a vodních zdrojů. V 6. tisíciletí před n.l. byla krajina už zemědělsky využívána, byl chován dobytek, a zvířata byla používána k tahu jednoduchých pluhů, tehdy ještě háků. Usedlý (a osedlý) člověk odlesňoval jednu plochu za druhou: Bečov, Komořany, Kamenná Voda, Záluží, Souš, Most, Patokryje, Čepirohy, Dřínov, Jiřetín, Konobřez, Libkovice, Březno, Slatinice, Skršín, Stránce, Kopisty, Vršany... to jsou někdejší hlavní archeologická naleziště na Mostecku od paleolitu až po raný středověk, tj. do mladší doby hradištní, zhruba do 12. století. A co takových míst zůstalo neodhaleno.... Osídleny byly i mostecké „městské“ vrchy, Hněvín a Široký Vrch, a to už od 18. století před n.l.

Měl by tedy srovnávací snímek do série Ing. Štýse ukázat zdejší krajinu v některém z těchto časových úseků?

Písečný vrch při pohledu od obce Milá

Autor: Autor: CeSt – Canon G12, CC BY 3.0,

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=15549797>

Zastavení deváté – Komořanské jezero

Zvláštním fenoménem Podkrušnohoří bylo Komořanské jezero, patrně největší vodní plocha, jaká kdy byla na našem území v poledové době. Jeho někdejší rozloha se současníkům určuje velmi obtížně, ale přesto se o to geodeti i archeologové pokusili. Archeologové proto, že v nejmladších sedimentech pobřežních rašelinišť, slatin a tzv. gytje se vrstevnatě usazovaly zbytky rostlin a jejich pylu, které umožnily poměrně přesné datování a stejně tak pozůstatky lidské činnosti, od jednoduchých kamenných nástrojů přes keramiku až po rybářské čluny, monoxyly, dlabané z jediného kmene. Komořanské jezero bylo centrem osídlení celého kraje.

Osou jezera byla řeka Bělá alias Bílina, ale k vyznačení jeho rozlohy byste potřebovali starší mapu, ještě bez zásahů důlní činnosti. Jezero se rozkládalo mezi obcemi Dřínov, Ervénice, Komořany, Souš a Dolní Jiřetín a zvláštním zálivem zasahovalo téměř až k Mostu. Vodou bylo zásobováno nejen řekou Bílinou, ale i mnoha, posléze zaniklými potoky. Jeho hladina se pohybovala průměrně ve výšce 226 m n.m. včetně okrajových bažin a slatin. Začátek postupného zániku Komořanského jezera se datuje zhruba do 16. století, kdy se začalo s intenzivní těžbou dřeva v Krušných horách. Ty vlivem odlesnění byly silně erodovány, a splachovaná půda přispívala k zanášení jezera. Za začátek úplného zániku se považuje rok 1831, kdy začalo být jezero uměle odvodňováno, a definitivním koncem jsou 90. léta 20. století, spojená s odtěžením posledních uloženin. Naříkají nad tím zejména archeologové, protože jen na málo místech – jestli vůbec – na světě bylo možné sledovat jezerní usazeniny v území, trvale osídleném od starší doby kamenné dodnes.

Zastavení desáté – Rostliny a lidé, po ledových dobách

Koncem padesátých let byly prozřetelně odebrány série vzorků z usazenin Komořanského jezera, které pak po létech zpracovala má milá kolegyně Vlasta Jankovská, brněnská palynoložka. Té se dokonce na základě pylových analys podařilo zrekonstruovat vývoj vegetačního krytu na Mostecku, kde před 12–14 tisíci lety převládaly jen chudé mokřady a ani Krušné hory nebyly zalesněné a rostla tam rozptýlená tundrová vegetace. Jak také ne, bylo chladno, průměrná teplota činila sotva 4 °C.

Zámek Jezeří v roce 1882 s Komořanským jezerem v pozadí.

Autor: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=12680>. Na Commons

přenesl z cs.wikipedia uživatel Sevela.p pomocí nástroje CommonsHelper.,

Volné dílo <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=4904519>

Asi v 8. tisíciletí se oteplilo a kytkám začalo být hej. Objevily se lesní porosty s dominantní borovicí a na horách se rozvíjela tzv. parková tundra. Po dalším oteplení, to už na Mostecku byla průměrná teplota kolem 10 °C, tu rostly duby, lípy, jilmy a jasaný a na hory začal pronikat smrk. Nejtepleji bylo ve 3. tisíciletí př.n.l., až 12 °C, a Mostecko, zejména svažité terény, byly porostlé dubohabrovými háji a smíšenými doubravami. V této době také dosáhlo zalesnění krajiny největšího rozsahu – a od té doby už jen ustupovalo. Pět tisíc let. Pak, přes mírné ochlazení se začíná uplatňovat vliv člověka, přibývá nálezů pylu obilí, plevelů a rumištních rostlin. Jezero začíná zarůstat rákosem, vrbinami a olšinami.

Příznivé klima, voda a úrodná půda umožnily intenzivní osídlení zdejší krajiny. Po předchozích kulturách, datovaných od 18. století př.n.l., dorazili do zdejších končin v 8. a 9. století Slované, snad dnes už tolikrát zmiňovaní Lemuzi a jejich sousedé Lučané. Osídlili i vrch Hněvín, kde patrně v 10. století už stálo opevněné hradiště a v podhradí řada zemědělských osad. Tyto osady se staly důležitými body na obchodních stezkách z Čech do Saska. Ostatně, obchodní stezky tudy vedly již v časech Kelťů. Protože výběžky Komořanského jezera zasahovaly téměř až do těchto míst, bylo třeba průchod bažinami upravit tak, aby karavany mezků mohly volně přecházet. Tak vznikly haťované cesty, brody a posléze most přes řeku Bělou alias Bílinu, která se možná ještě ani tak nejmenovala. Most a jeho hrad se stával nejen obchodním uzlem, ale i hraniční tvrzí.

Zastavení jedenácté – Zlatý věk doby bronzové a železné

Krajina mezi Krušnými horami a Českým středohořím se kdysi ukázala být ideální pro osídlení člověka a ten toho také využil. Blízkost Krušných hor, zvaných také Rudohoří umožnila někdejší obyvatelům poznat – řečeno učeně – metalurgické procesy. Nacházet, zpracovávat a využívat hojnost rud, jejichž produkty mohly nahradit kamenné nástroje. Od 2. tisíciletí př.n.l. i na Mostecku začala doba bronzová a po ní i doba železná. Přibližně kolem roku 800 př.n.l. začíná (alespoň v mých očích) na našem území zlatý věk. Zlatý věk nezaložený na zlatu. Do našich končin přichází keltská civilizace, civilizace s vysokým stupněm zemědělství i tehdejších řemesel. Na dnešním Mostecku její nejvýraznější éra trvala od 4. do 2. století př.n.l. a jedním z center bylo sídliště pod dramaticky vyhlížejícím Bořenem, v tzv. Želenické soutěsce. Jak dopadl střet rozvinuté keltské civilizace s nastupujícími germánskými kmeny je dostatečně známo a já to mám z první ruky, protože bydlím nedaleko někdejšího oppida nad Závistí u Prahy. Začátek 1. tisíciletí n.l. je ve znamení přílivu germánského živlu, a v jeho druhé polovině, zhruba už od 6. století, přivítalo „Mostecko“ první Slované a po čase i jistého Hněvu, zakladatele Mostu.

Mostecko, spíš říkejme krajina mezi Krušnými horami a Českým středohořím, nebyla nikdy liduprázdná. Ryze zemědělskou ale zůstala jen do konce středověku. Vidina užitku i zisku z Krušnohorských či Rudohorských rud vedla nejen prospektory, ale i horníky nejprve do nitra hor a posléze i do nitra země Podkrušnohorské pánve. Do hor se vydávali za rudou, do pánve za uhlím. Nejdříve kupodivu hlubinným těžením, posléze snazším povrchovým. Svádí mne to i k myšlence, že praotci zdejší povrchové těžby byli jedinci, podnikající těžbu zvanou divoká. Na některých místech totiž uhlé sloje byly tak blízko pod povrchem, že k těžbě stačil jen krumpáč a lopata, nevelká „díra“ – a pytel, ve kterém se uhlí doneslo až k plotně. Z někdejších zemědělců se postupně stali krtkové. Nedělali to ale jen pro svůj prospěch a obživu (vždyť si svými krtinami ničili vlastní louku), ale i ve prospěch ostatních obyvatel České kotliny.

Zastavení dvanácté – In memoriam

Jezeří 1949, Souš 1960, Ervěnice 1961, Střimice 1963, Dolní Litvínov a Lipětín 1964, Růžodol 1964, Pařidla 1969, Pláň 1969, Slatinice 1971, Čepirohy 1971, Velebudice 1971, Záluží 1975, Židovice 1975, Stránce 1975, Kamenná Voda 1975, Dřínov 1976, Skyčice 1976, Bylany 1978, Vršany 1978, Kopisty 1979, Třebušice 1979, Most – stará část města 1975-1979, Holešice 1979, Konobřez 1980, Hořany 1981, Albrechtice 1983, Dolní Jiřetín 1984, Čtrnáct Dvorců 1984, Komořany 1985, Libkovic 1992... Názvy těchto obcí najdete jen na starých mapách, obce samé už ne.

Padly, abychom my svítili, taková parafráze mne napadá.

Rostly, sem tam vyhořely, ale žily po staletí. Zmizely během 30 let. Taková proměna kraje a krajiny nemá snad na Zemi obdoby – a přesto ji neodsuzuju. Jen tiše smekám před všemi, jichž se dotkla, třebaže, až na výjimky, to nebyli sedláci, ševci, kováři, pekaři – i havíři – ale původní Bauern, Schuster, Schmiede, Bäcker – und Häuer. Velká část jich z kraje, o něž se od středověku tahali čeští panovníci s německými (nebo si jej alespoň sem tam zastavovali), byla „odejita“ po roce 1945, takže se jich zánik rodných gruntů možná ani nedotkl.

My všichni jsme je projedli, protopili a prosvítili.

Mostecko, to staré, je možná zničené. Nebo je jiné, než bývalo. Jenomže: čeho byste se chtěli vzdát? Benzínu do auta? Ledničky, rozhlasového nebo TV přijímače? Vždyť jen k tomu, aby se k vám dostalo mé slovo je potřeba jen na jediném vysílači 2 kW za minutu. Fotbalový přenos tak přijde skoro na 200 kW, na středovlnném vysílači (třeba 639 m) i několikrát víc. Ani s 10 liščími ohony (už vidím ten vztyčený prst ochránců zvířat a přírody) a 11 ebonitovými tyčemi byste se nedozvěděli o zlaté Katky Neumannové ve stejné chvíli, kdy prolétla cílem! Abyste ji mohli sledovat, musela roztočit aspoň jedna lopata mosteckého uhlí třeba turbinu Tušimické nebo Počeradské elektrárny.

Na Kreibichově kopii – sekce č. 37 z map vojenského mapování je zachyceno okolí zbytků Komořanského jezera koncem 18. století. Autor: Stanislav Krčka, <http://krcka.cz>, 1st (2nd) Military Survey, Section No. xy, Austrian State Archive/Military Archive, Vienn

Bořen. Autor: Karel.basta – Vlastní dílo, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=18777569>

Staré Komořany. Autor: Wikipedia, volné dílo

Ten kraj do původní podoby už vrátit nelze. Ale máme možnost jej vybudovat z gruntu tak, jako Rožmberkové Třeboňsko. A před těmi, kteří se o to na Mostecku nejen pokusili, ale také to provedli, smekám také.

Onomastické a jazykové extempore.

Pro českou krajinu jsou příznačná krásná, někdy i trochu tajemná místní a pomístní jména. Tu odvozená z převládajícího porostu, jako třeba Dubí, Habří, Lípí nebo V lipkách U doubku, jindy, jako třeba v případě jihočeských rybníků tak poetická jako Víra, Naděje a Láska (to jsou, prosím, opravdu jména rybníků), Nevděk, Klec, Vdovec, Ženich... Ani na starších mapách Podkrušnohorské či Mostecké pánve už taková jména nenajdete. Dokonce se neudržela ani v hlavách pamětníků. Mostecko je zem po staletí tak přehrabovaná, že na dně jam, dolů a lomů zůstala i pomístní jména. Zůstala jen někdejší sopečným výchozům, jako je Zlatník, Hněvín, Ressler, Špičák.

Nové terénní útvary, výsypky, zatím nesou svá technická jména. Ve většině je dokonce zachováno jméno někdejší obce, na jejímž katastru nová terénní vlna, výsypka, leží. Kopistská, Růžodolská, Střimická. Nebo se jmenují po šachtě (Barbora). Postupně, tak jak se vrací k životu nebo začínají svůj život nový, dostávají i nová pomístní jména: „Nad vinicí“... Na nových terénech vyrostly i dnes už známý autodrom, dostihová dráha či spíš komplexní hipodrom, mostecké letiště. A kde to jen šlo, vinice. A stojí tu i rodinné domky.

S nově vznikajícími vodními plochami a jezery to je obdobné: Zatím se všude jezero ve zbytkovém lomu nazývá podle názvu horního díla, šachty nebo lomu: Matylda, Vrbenský, Márinka, Chabařovice. Jedno z největších jezer, vzniklé na místě zbytkového lomu Most se bude jednoduše jmenovat také Most. Mně by se ovšem víc líbilo třeba Mostecké jezero. Jako Máchovo – a ne Máchač nebo Mácha. To je ale na místních, co vyberou, na co si zvyknou, případně co po desetiletích zkomolí... třeba tak jako jihočeskou Frahelz (Frei Hals) nebo středočeské Čtyřkoly (Věradý – Vierrad – Vierrat – Čtyřkoly).

Možná se do takového místopisu za čas zapíší i dřeviny, které v první etapě zazelenily někdejší výsypky: používány byly stromy a keře spíš podle své tolerance k prostředí, takže se tu uplatnil severoamerický trnovník bílý, akát, stejně jako středoasijská hlošina úzkolistá a jihoevropská borovice černá, svahy zpevňoval odnožující pámelník, na výslunných stráních rostou svídy a ptačí zoby (ty už jsou naše) a dnes tu už výborně prosperují i další naše dřeviny, jasany, duby i všechny tři javory: klen, mlč a babyka. Na volná místa spontánně nalétávají šípkové růže a v zapojených porostech se vytváří vlastní podrostové keřové patro. Velký kus „práce“ tu udělaly naše i severoamerické topoly: nejen, že jsou tolerantní a rychle rostou, ale bohatým opadem rychle se rozkládajícího listí přispívají k tvorbě povrchové vrstvy humusu. Rostlinná společenstva se tu teprve utvářejí. Do někdejších dubohabrových hájů sice ještě nějaký krok i rok chybí, ale našlápnuto mají. Do mosteckých lesů se už chodí na houby....

Zastavení třinácté – Jezeří

Víte, kde u nás poprvé byla vysazena jedle arizonská? Nebo ta nejnámější severoamerická jedle ojíňená, populární konkolorka? Nebo jedle Mariesova, sachalinská a jedna z nejhezčích, Veitchova? Kde a kdy byl u nás zasazen první čínský hlavotis? Nebo modřín západní, smrk ajanský a nejnámější ze všech cizích smrků, smrk pichlavý alis „stříbrný smrk“ či severoamerická sitka (to je taky smrk)? První zmínka o úspěšném pěstování sedmi severoamerických a o 4 asijských jehličnanů na našem území je z roku 1910. To místo, na kterém rostly u nás poprvé leží na hraně úpatí masivu Krušných hor. Zdaleka je prozrazuje svítivá silueta proslulého zámku. Říká se tam od nepaměti Eisenberg, Železný vrch. Ale tak, jak je u nás zvykem s komolením jmen, do dnešních dnů se tamní zámek s parkem zachoval pod jménem Jezeří. Zachoval se jen zámek a jméno, s parkem už to je horší. K tomu Jezeří se Eisenberg dostal zvláštní oklikou a musím proto sestoupit z nadhledu krušnohorského úpatí k běhům někdejšího Komořanského jezera. Jednou ze slovanských rybářských osad tam byly Rvenice, pozdější městečko Ervěnice, po německu Seestadt či spíš Seestadt l a někdy jen See či v latinských spisech Lacus. Lacus i See znamená jezero, Seestadt je Jezerní město. Mělo či jeho držitelé měli málem botanický erb: na stříbrném štítu vrbu i s kořeny. Vlastníci Rvenic vybudovali na hranicích svého panství ve 14. století hrad Eisenberg a začali se psát z Rvenic a Eisenberka – a někdy jen von See. A právě toto jezerní jméno se přeneslo i na hrad, později zámek Jezeř, či Jezeří. Zmínky o okrasných zahradách či parku u zámku Jezeří pocházejí z baroka, konkrétně z roku 1713. Rozsáhlejší úpravy byly provedeny koncem 18. století a v polovině 19. století byl park přeměněn na přírodně krajinářský, anglický. Do okolních lobbkovických lesů byly od konce 18. století patrně jako na prvních místech zaváděny cizokrajné dřeviny: americká borovice vejmutovka již v roce 1799, později borovice limba a třetí vzadu, jak se sluší, v roce 1839 borovice černá. Kolem roku 1880 byly založeny věhlasné *Eisenbergské školky stromové*, orientované převážně na jehličnany. Řídili je výborní zahradníci ze známé zahradnické rodiny Ordnungů. Jejich katalog mám ještě schovanej.

I školky i park nakonec ustoupily těžbě: jáma dolu ČSA sahala až k úpatí svahu, na němž stojí zámek, a když jsem tam naposledy procházel, uklouzl jsem, a málem sjel až dolů. Zámek ale stojí a jeho další osud je tak trochu horkým kaštanem, přehazovaným z ruky do ruky. I anglický princ Charles se na něj dojel podívat.

Rozloučení

10. prosince 2004 převzala Nobelovu cenu za mír paní Wangari Maathainová z Keni, kde pak zastávala funkci náměstkyně ministra životního prostředí. Založila hnutí zeleného pásu, vysazovaného napříč Afrikou. Měl by být vysazen napříč Afrikou jako jeden z prvků, bránících změnám klimatu a desertizaci černého kontinentu. Rozšiřování pouští. V čase, kdy jí byla Nobelova cena udělena bylo již vysazeno asi 40 milionů stromů.

Při rekultivaci Severočeského hnědouhelného revíru bylo od roku 1952, kdy byly rekultivace zahájeny, vysazeno až dosud 100 milionů sazenic dřevin.

Paní Wangari Maathainové říkají Matka stromů.

Jak budeme říkat Ing. Stanislavu Štýsovi a desítkám dalších odborníků a stovkám těch, kteří stromky vysazovali a v prvních letech života hýčkali – nebo alespoň ošlapávali?

Dnes jsem společně s vámi postál v krátkém zamyšlení nad několika tvářemi Mostecká, krajiny, již se začíná říkat *Zelené plíce černého severu*. Možná, že jsem vás alespoň trochu přesvědčil, že nic není úplně černé nebo černobílé.

Mějte se rádi, žijte a nechte žít.

Václav Větvíčka

Volně upraveno podle publikace „Poutník okouzlený rodnou zemí“ (nakl. Jan Vašut 2010).

Jezeří. Autor: SchiDD – Vlastní dílo, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=57715667>

Člověk a prostředí – věčný boj

V souvislosti s aktuálními tématy, jakými jsou útlum těžby uhlí či ekonomické a společenské změny v celé Evropě, se znovu obracíme k minulosti regionu, v níž hledáme odpovědi na otázky po jeho budoucnosti. Zejména v oblasti studia krajiny Mostecka se mnohé aktivity v posledních letech daří skloubit dohromady a vzniká i širší spolupráce nastolující myšlenky, více či méně oproštěné od emocí. A tak jako se i letošní jubilant Stanislav Štýs ohlédl za desítkami let rekultivací svou rozměrově největší knihou, tak i my lehce pohlédneme zpět ke kořenům průmyslového Mostecka.

V případě širšího regionu bychom mohli začít už v mladší době kamenné (neolitu), před sedmi až osmi tisíci lety, kdy tzv. cyklické zemědělství způsobilo v krajině malou ekologickou katastrofu. Noví osadníci totiž vypálili lesy a založili na nich pole. Tak, jak přicházeli další a další, se postupně podařilo vykloučít téměř celou oblast Mostecké pánve, utvářenou původně lesními porosty a různě velkými jezery, a krajinný ráz se zcela změnil. V neolitu se také poprvé objevuje těžba nerostných surovin, konkrétně křemenců, které se používaly pro výrobu kamenných nástrojů. Nej kvalitnější se nacházely v okolí Skršína, Bečova anebo Tušimic. V dalších historických epochách se kromě zemědělství rozvinul ještě chov domestikovaných zvířat, díky kterému se mnohé zemědělsky méně atraktivní polohy změnila na pastviny a louky. Doba bronzová a železná s sebou zároveň přinesla další významný rozvoj těžby nerostných surovin. Klíčovým krušnohorským nalezištěm byl v pravěku Měděnec – kde se dobývala měď. Stopy těžby cínu – druhé klíčové suroviny potřebné pro výrobu bronzu – pak nacházíme v okolí Krupky na Teplicku. Kromě toho se začaly využívat i další zdroje kamene – na příkrovy pohřebních mohyl lidu s tzv. únětickou kulturou se shromažďovaly různé velké kusy znelce, takového, jako se nachází například

Přebal knihy Stanislava Štýse, vydané v letošním roce.

na Červeném vrchu u Braňan. K výrobě odlévacích forem na bronzové šperky či nástroje pak

posloužil prokřemenělý pískovec, dobývaný povrchově v okolí Salesiovy výšiny u Oseka. Do krajiny se otiskly snad už jen cesty, po kterých zbyly terénní vlny či jiné neznatelné útvary v terénu, většinou ovšem překryté či zcela zničené v průběhu dalších staletí. Však také většina cest už od počátku volila pro své trasy nejvýhodnější terény, což vedlo k jejich opakovanému využívání. Zásahy do krajiny byly tedy v pravěku jen nárazové a ta se nakonec po odchodu lidí vždy vracela k původnímu stavu. Stopy se rychle setřely a jen archeologové dnes nacházejí drobné relikty v podobě náznaků či téměř neviditelných pozůstatků.

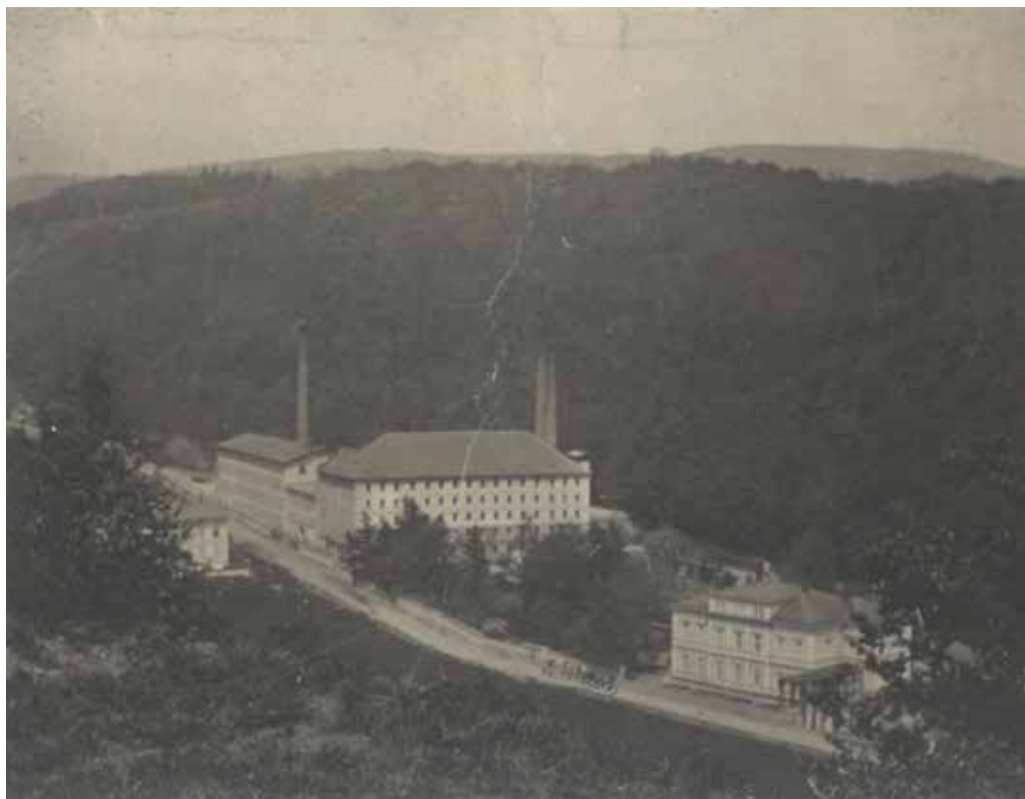
Viditelnější zásahy přicházejí až s vrcholným středověkem, přibližně od 13. století. Tehdy se naplno rozvíjí intenzivní využívání lesů v Krušných horách a částečně i v České středohoří, kudy pravidelně procházeli výrobci dřevěného uhlí, dehtu anebo skla. Krátkodobě osídlovali zalesněné polohy, kde postupně spotřebovali veškeré dřevo v dostupné vzdálenosti. Poté se přesunuli jinam a celý cyklus se pak opakoval mnohokrát, podobně jako předtím v neolitu, dole pod horami.

Výroba dřevěného uhlí se v horských lesích na Mostecku ojedinele udržela až do počátku 20. století; snímek ze sbírek Oblastního muzea a galerie v Mostě.

Do hor v té době také přicházejí první prospektori hledající rudy kovů. Na mnoha místech byli úspěšní, což vedlo k zahájení hlubinné těžby stříbra, cínu, mědi, olova či železa. Okolo nových dolů vznikala hornická městečka či vsi, na které se postupně navázala síť dálkových cest, překonávajících horský masiv mezi Českou kotlinou a Saskem. Většina krušnohorských hornických městeček přežila dodnes – příkladem mohou být například Hora Svaté Kateřiny, Krupka, Hrob či Hora Svatého Šebestiána – hornictví už je ale neživí. Prosperita těžby totiž netrvala dlouho a většina horských obcí se po jejím odeznění v 16. – 18. století musela soustředit na jiné zdroje obživy. Mnohá území v horách začala být využívána více zemědělsky, byť ve vysoké nadmořské výšce ne všechny plodiny dozrají. Do Krušných hor se částečně vrátily lesy a na středověké či raně novověké hornictví upomínají jen zbytky starých štol či pinek, které však necvičenému zraku snadnou uniknou.

Obdělávání půdy u Hory Svaté Kateřiny na počátku 20. století; snímek ze sbírek Oblastního muzea a galerie v Mostě.

Dálkový pohled na textilní továrnu Rico v Šumné u Litvínova (konec 19. století); snímek ze sbírek Oblastního muzea a galerie v Mostě.

V oblasti Mostecké pánve krajinu ještě ve středověku kromě obdělávání půdy ovlivnilo rybníkářství. Dostatek vody, přítékající potoky z Krušných hor k tomu ostatně vybízelo, podobně jako příhodná konfigurace terénu. Tak již ve 14. století například tvář Duchcovska změnila soustava několika desítek rybníků, z nichž nejméně čtyři dosahovaly rozlohy přesahující 18 hektarů. Chov ryb byl mimořádně výnosný, zejména díky tomu, že řadu prací kolem rybníků vykonávali poddaní zdarma v rámci povinné roboty.

Rybníkářství původní krajinu změnilo velice významně. Kromě vlastních rybníčních ploch tu byla masivní tělesa hrází, dlouhých i několik desítek či stovek metrů anebo vodní kanály. Ještě 150 let po zániku rybníků tak stále dokážeme v terénu snadno rozpoznat stopy po jejich existenci. Pokud se samozřejmě původní terén dochoval – což je v kontextu dalšího vývoje důvodná připomínka. Raný novověk totiž díky prudkému technologickému rozvoji, založenému na výsledcích práce prvních skutečných vědců, pomohl odhalit další nerostné zdroje, kterými Mostecko oplývalo. A tak se, po relativně nesmělých začátcích v 17. století, začalo v průběhu století osmnáctého intenzivně těžit hnědé uhlí. Stalo se fenoménem, který postupně smazával z tváře krajiny její předchozí výraz, až jej definitivně změnil. Sever Čech se ale ve stejné době proslavil i nejstaršími textilními manufakturami (zárodky pozdější tradice), jako byly ty v Oseku nebo v Horním Litvínově, anebo coby dodavatel vysoce kvalitních pískovců, ze kterých se vyráběly mlýnské kameny, brusy i sochy.

Uhlí vdechlo život nejen novým dolům, ale de facto stálo i u zrodu velkých továren, zaměřených na chemické výrobky anebo železáren, strojíren apod. Snad jen průmysl sklářský se oproti nim mohl pochlubit tradicí sahající až na přelom 13. a 14. století, byť je ještě otázkou dalšího výzkumu, nakolik je tato tradice kontinuální.

Těžba hnědého uhlí vytlačila z krajiny rysy a jevy, které pro ni byly po staletí typické. Například Komořanské jezero – přirozenou vodní plochu, která zabírala území o rozloze 25 čtverečních kilometrů. Zmizely rozsáhlé úseky pevného terénu, který byl obdařen vysoce kvalitní hnědozemí, zmizely rybníky i celé vesnice a městečka, zmizely téměř všechny prastaré cesty a zmizely rovněž vodní toky, které nyní sledují zcela umělé trasy. Rozmach průmyslu s sebou samozřejmě přinesl pracovní příležitosti pro obyvatele chudých oblastí, kteří po tisících odcházeli na Mostecko už v devatenáctém století. Po jistou dobu měla těžba tak

velkou setrvačnost, že smetla prakticky cokoli, co jí stálo v cestě. Jednoznačným symbolem této akcelerace je ničím neomluvitelná zkáza Starého Mostu, která nám nyní, bohužel s „křížkem po funuse“, vhnání slzy do očí.

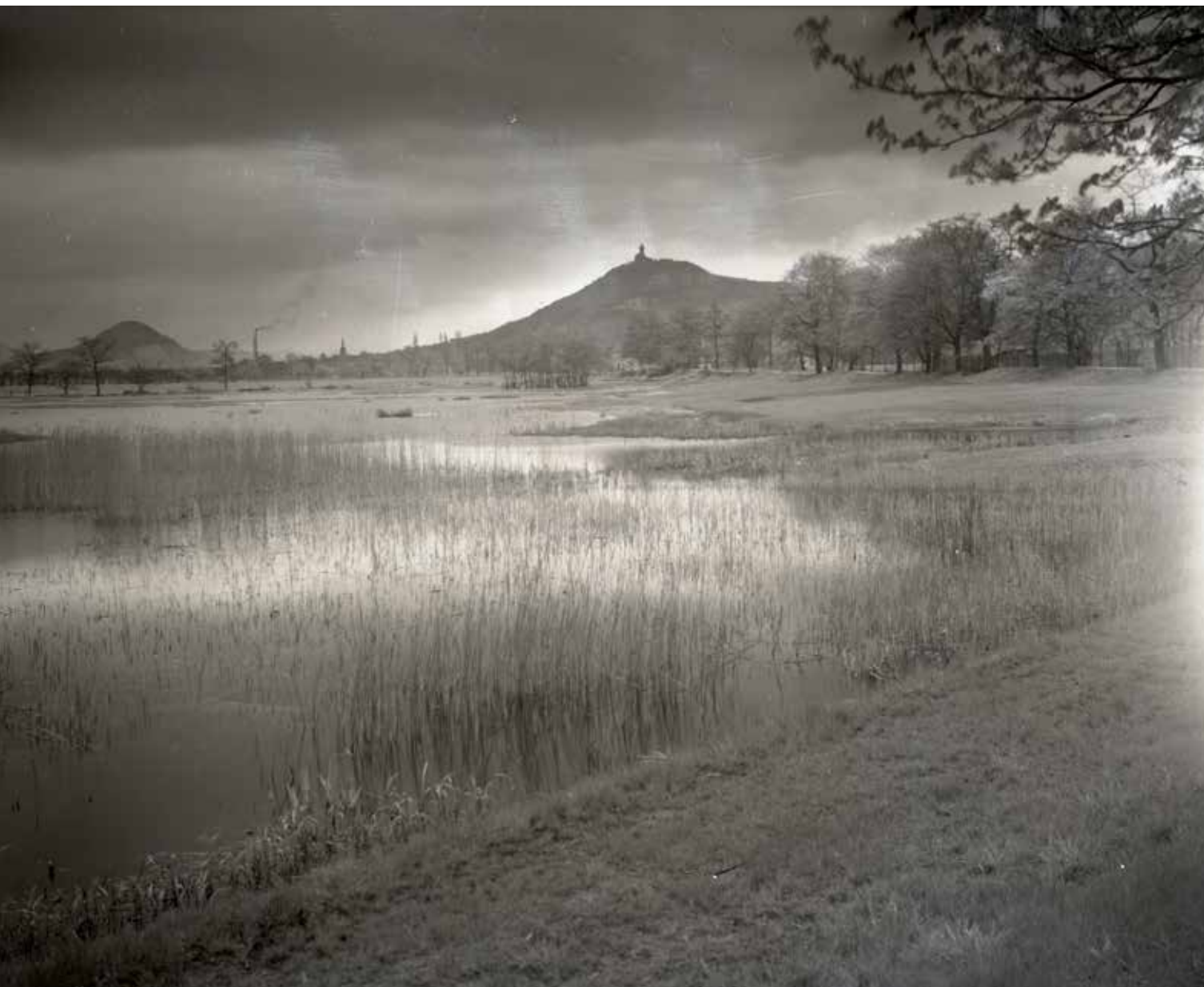
Pokud se ohlédneme zpět, pak nelze než konstatovat, že jen málokterá oblast má za sebou tak dynamický vývoj jako právě Mostecko. Je to jako mnohokrát přetržená a pak znovu uzlíky svázaná nit. Přesto každá oblast lidských aktivit, které naším regionem prošly, zaslouží plnou pozornost historiků či archeologů. Čím důsledněji budeme minulost zkoumat a připomínat, tím lépe se z ní poučíme.

Jestliže Mostecko za dávných časů bývalo jednou z „obilnic“ starých Čech, dodávalo dřevo a kovy z Krušných hor, žilo z ryb, lovených rybáři z Ervěnic, Dřínova, Dolního Jiřetína či Souše, pak dnes všechny tyto činnosti i mnohé další patří jen historii. Změněná krajina je dnes především prostorem pro jiné příležitosti a pro nový život.

Mgr. Michal Soukup
ředitel Oblastního muzea a galerie v Mostě

Tento snímek ze 30. let 20. století snad může být příkladem toho, jak bude jednou krajina Mostecka opět vypadat; ze sbírek Oblastního muzea a galerie v Mostě.

Procestujte zimní Česko

České Budějovice, Liberec,
Olomouc, Ostrava,
Františkovy Lázně, Praha,
Brno a Ústí nad Labem

1 noc se snídaní od
1090 Kč pro dvě osoby

CPIHotels.com

+420 778 888 139

reservation@cpihotels.com

První téma „TEMA“ mimo hlavní téma pro Františka Jochmana

Co se děje se 40 miliardami pro uhelné regiony?

Ing. František Jochman, LL.M.

Co se již událo?

Na pomoc při eliminaci negativních dopadů odklonu od uhlí směrem k novým zdrojům energie vyčlenila pro ČR Evropská unie cca 40 miliard korun. Náš kraj je jedním z hlavních uhelných regionů České republiky a pro místní ekonomiku se jedná o vážný proces transformace. V minulých měsících proto byly firmy v Ústeckém kraji osloveny a předaly Ústeckému kraji a MMR informace o svých investičních záměrech až v desetiletém horizontu. Tyto podklady nyní slouží k tomu, aby se posoudilo, jaké potřeby a jaký nový růstový potenciál má Ústecký kraj v procesu přechodu od uhelného průmyslu k jiným činnostem a zdrojům. Pro představu významnosti tohoto procesu uvádím, že na uhlí je vázáno jen v Ústeckém kraji přes 20 tis. pracovních míst a tato ekonomická změna vynucená Bruslem bude mít hluboký dopad na hospodářskou situaci kraje. Rozvojové investiční plány firem se tedy posuzují z pohledu vlivu na dekarbonizaci krajské ekonomiky a z pohledu možné podpory z Fondu spravedlivé transformace, Modernizačního fondu, Operačních programů, a dalších. Sleduje se, jaký dopad mají tyto záměry na tvorbu nových pracovních míst pro propuštěné pracovníky z uhelného průmyslu, jaký mají dopad na snižování emisí CO₂ a jak přispívají k transformaci průmyslu. Až poté, co budou vyhodnocené jako vhodné k podpoře, se v roce 2022 budou moci firmy a samozřejmě i jiné subjekty ucházet o dotace v otevřených dotačních výzvách (soutěžích).

Dnes tedy nikdo nedává žádným firmám miliardy, jak již zazněly titulky, je to nepochopení rozdílu mezi seznamem investičních plánů firem v kraji a přípravou dotačního programu. Pro malé a střední podnikatele není nyní potřeba zpracovávat projektové záměry, protože podpora pro ně bude realizována jedním balíkem peněz do dotačního programu speciálně určeného pro MSP. U velkých firem musí každou dotaci schválit Evropská komise. Současně v projektových námětech nejsou uvedené např. nemocnice, silnice, apod., protože tyto nejsou uznatelné projekty pro Fond spravedlivé transformace, ten je určen pouze na projekty transformace regionu od zpracování uhlí k jiným ekonomickým činnostem.

Kolik miliard dostane náš kraj?

Peníze z tohoto fondu budou rozdělovány formou samostatného operačního programu řízeného MŽP a zprostředkující subjekt bude SFŽP. Program bude mít tři priority dle krajů (Karlovarský kraj, Ústecký kraj, Moravskoslezský kraj). Rozdělení peněz mezi kraje není ještě jasné, ale pro představu uvádíme několik parametrů, které by se při posuzování míry pomoci v procesu odchodu od uhlí měly zohlednit. Osobně očekávám nelibostný souboj mezi kraji o alokaci a doufám v politickou pomoc nového vedení Ústeckého kraje.

V čem je pomoc z Fondu spravedlivé transformace odlišná od jiných dotací?

Podpora z FST má pomoci financovat taková opatření, která by byla z jiných zdrojů obtížně realizovatelná. Jedná se o:

- Bílá místa – některé typy opatření nebude podporovat žádný operační program nebo jiný program podpory.

- Strategické projekty – proces úspěšné transformace regionu může záviset na několika projektech strategického významu.
- Komplexní řešení – řadu opatření lze dílčím způsobem podporovat i v jiných programech. Některé projekty ale není vhodné nebo možné rozdělit na části.
- Nedostatek alokace – je možné zařadit i opatření běžně podporované z jiných programů, u kterých ale řídicí orgány avizují nedostatečnou alokaci.

Na co lze peníze využít?

Projekty se musí zařadit do níže uvedených oblastí, které lze dle nařízení EK z fondu v uhelných regionech platit:

- a) produktivní investice do malých a středních podniků, včetně začínajících podniků, které vedou k hospodářské diverzifikaci a přeměně;
- b) investice do zakládání nových podniků, mimo jiné prostřednictvím podnikatelských inkubátorů a poradenských služeb;
- c) investice do výzkumu a inovací a podpora přenosu pokročilých technologií;
- d) investice do zavádění technologií a infrastruktur pro cenově dostupnou čistou energii, do snižování emisí skleníkových plynů, energetické účinnosti a energie z obnovitelných zdrojů;**
- e) investice do digitalizace a digitálního propojení;
- f) investice do obnovy a dekontaminace lokalit, rekultivace půdy a projektů pro nové využití;
- g) investice do posílení oběhového hospodářství mimo jiné předcházením vzniku odpadů, jejich snižováním, účinným využíváním zdrojů, opětovným používáním a recyklací;
- h) zvyšování kvalifikace a rekvalifikace pracovníků;

PARAMETR	kraje			
	ÚK	MSK	KK	CELKEM
výkon z tepelných elektráren (MW)	5 841	1 792	1 032	8 665
podíly mezi kraji	67%	21%	12%	
Zaměstnanost v: B – Těžba a dobývání (tis. osob)	9,4	10,4	4,8	24,6
podíly mezi kraji	38%	42%	20%	
Zaměstnanost v: D – Výroba a rozvod elektřiny, tepla... (tis. osob)	5	5,5	1,2	11,7
podíly mezi kraji	43%	47%	10%	
Zaměstnanost v: B a D společně v tis. osob	14,4	15,9	6	36,3
podíly mezi kraji	40%	44%	17%	
Tržby těžebních společností v mld. Kč	17	11	7	35,0
podíly mezi kraji	49%	31%	20%	
Objem těžby uhlí v tis. tun	32	3,6	6	41,4
podíly mezi kraji	77%	9%	14%	

- i) pomoc uchazečům o zaměstnání při hledání zaměstnání;
- j) aktivní začleňování uchazečů o zaměstnání;
- k) investice do udržitelné místní mobility včetně dekarbonizace sektoru místní dopravy.

Nelze tedy realizovat investice do silnic, nemocnic, apod.

Projektové náměty z našeho kraje již byly předběžně posouzené ze strany MŽP. Většina projektů zaměřených pouze na nové ekologické energetické

„Většina projektů zaměřených pouze na nové ekologické energetické zdroje jsou ze strany MŽP doporučené spíše do Modernizačního fondu, který má celorepublikový charakter a je úzce zaměřený na ekologizaci energetiky v EU.“

„Projekty se v Bruselu nebudou cíleně vybírat, bude to pouze jakási notifikace projektů a potvrzení jejich vhodnosti následně se ucházet o podporu v otevřené soutěži.“

zdroje jsou ze strany MŽP doporučené spíše do Modernizačního fondu, který má celorepublikový charakter a je úzce zaměřený na ekologizaci energetiky v EU. Pro podporu z FST musí projekty prokázat i další dopady na úspěšnou transformaci ekonomiky a proto nyní kraj tvoří tzv. „transformační příběh kraje“, do kterého musí být projekty zasazené. Na tento „příběh“ potom musí navazovat navržené priority a opatření v obecné rovině a vedle toho musí být uvedené také seznam konkrétních projektů velkých firem a nových energetických zdrojů. Na Evropskou komisi se totiž musí již poslat jako součást Územního plánu spravedlivé transformace také vyčerpávající seznam operací a podniků a odůvodnění nezbytnosti této podpory pro oblast velkých firem a nových energetických

zdrojů. Projekty se v Bruselu nebudou cíleně vybírat, bude to pouze jakási notifikace projektů a potvrzení jejich vhodnosti následně se ucházet o podporu v otevřené soutěži. Bude to tedy nutná podmínka pro financování konkrétního projektu, nikoliv jediná. Po schválení celého plánu transformace Evropskou komisí bude ze strany SFŽP otevřená soutěž mezi projekty formou klasických dotačních výzev dle kritérií:

- Realizovatelnost (váha kategorie – 25%)
- Transformační potenciál (váha kategorie – 35%)
- Příspěvek k naplňování energeticko-klimatických plánů (20%)
- Zaměstnanost (20%)

Kdy peníze do kraje přijdou?

První výzvy a příjem žádostí o dotace se spustí až od začátku roku 2022. I přes toto zpoždění je ze strany Evropské komise velký tlak na rychlé čerpání, takže prioritou budou mít projekty s horizontem realizace 2024–2027. Současně je velký důraz kladen na tzv. měkké projekty pro rozvoj lidských zdrojů (vzdělávání, rekvalifikace, tvorba nových míst).

Ing. František Jochman, LL.M.
první místopředseda Krajské hospodářské komory ÚK

inzerce

Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung. Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.

Ahoy souosedé. Hallo Nachbar. Interreg V A / 2014 – 2020

Vodamin II

SN-CZ

V rámci přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2014–2010 jsme obdrželi finanční prostředky z dotačních prostředků Evropské unie na realizaci projektu Vodamin II – Potenciály nebezpečí a využití důlních vod pro zkvalitnění přeshraniční ochrany vod v severních Čechách a Krušnohoří v povodí řeky Labe.

Cílem společného programu je zachovat zdravé životní prostředí v česko-saském příhraničí zajištěním opatření v oblasti ochrany kvality podzemních a povrchových vod v přeshraničních povodích. V rámci této aktivity jsou realizovány hydrogeologické vrty, které umožní monitorování hladin a stavu důlních vod a informace z těchto aktivit získané poslouží jako podklad pro zpracování informační databáze. Databáze bude sloužit při rozhodování o využití podzemních vod například při územním a investičním plánování.

Vytvořená databáze parametrů důlních vod v oblasti mostecké pánve a podzemních vod výsypek v revíru Freiberg přispěje ke zlepšení spolupráce při zpracování společných plánů povodí a programů opatření. Testováním možných redukcí průsaků škodlivin z výsypek někdejšího dobývání v lokalitě Freiberg, monitoringem a shrnutím dosavadních zjištění dojde ke zkvalitnění přeshraniční kontroly úspěšnosti sanačních opatření. V neposlední řadě zpracování manuálu energetického využití vod pomůže při dalším rozhodování o využití těchto vod při územním nebo investičním plánování.

TECHNISCHE UNIVERSITÄT BERGAKADEMIE FREIBERG
The University of Resources. Since 1763

Hochschule Zittau/Görlitz
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Druhé téma „TEMA“ mimo hlavní téma pro Michaela Dreschera

Důsledky brexitu pro Českou republiku a Německo

Michael Drescher

V době vzniku tohoto článku (polovina listopadu 2020) ještě pořád není jasné, zda se Velká Británie a Evropská unie shodnou na nějaké obchodní dohodě. Proto není ještě bohužel možné se detailně seznámit s budoucími pravidly a rámcovými podmínkami. Ale nebezpečí tvrdého brexitu bez dohody je den ode dne větší.

Jedno je ale stále jasnější: brexit znamená od 1. ledna 2021 jistý předěl, na který se české i německé podniky musí připravit.

Po USA bylo Spojené království v roce 2019 svým podílem 14,9 procent druhým největším exportním trhem sedmadvacátky EU. Naopak 10 procent tvořil import Spojeného království do členských zemí Evropské unie. Tím byla Velká Británie po USA a Číně pro členské země EU třetí nejdůležitější importní zemí. Británie sice formálně od 1. února 2020 již nepatří do EU, ale přesto neměla dosud dohodnutá přechodná opatření na ekonomiku přímé dopady. To se ale začátkem příštího roku v každém případě změní. Velká Británie už nebude na vnitřním trhu EU s jeho čtyřmi základními svobodami, kterými jsou volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu.

Některé změny, které přinese brexit od 1. ledna 2021:

1) Celní odbavování: Výměna zboží s velkou Británií bude napříště podléhat pravidlům pro třetí země. K tomu musí odpovídat celní

prohlášení a žádosti o povolení k vývozu a dovozu. Nadto se mohou ještě přidat cla.

- 2) Preferenční pravidla: Pokud nedojde k obchodní dohodě, ztratí zboží z Británie zřejmě svůj preferenční status původu. Britská přidaná hodnota by třetími státy už nebyla uznávána v preferenční kalkulaci jako země s původem v EU.
- 3) Služební cesty: Cestování do Velké Británie je nadále termínově limitované a je možné tam cestovat bez víza. Vyslání pracovníků do oblasti služeb ale již nepodléhá směrnici EU o vysílání pracovníků. Směrnice pro potřebný pobyt nejsou dosud s konečnou platností vyjasněny.
- 4) Montážní práce: Pro převoz pracovního vybavení, vzorků zboží a zboží na výstavy do Velké Británie bude do budoucna, zřejmě asi jako do Švýcarska či Norska, zapotřebí Carnet A.T.A.
- 5) Pracovní právo a právo pobytu: Britové jsou podle současného stavu právně od konce přechodného období občany třetí země, co se týče práva pobytu. Zaměstnání a pobyt budou povoleny, pokud to povolí statut pobytu. Pro usedlé britské státní občany před 31. 12. 2020 platí v EU status quo.
- 6) Právní formy: Britské společnosti „Limited“ s administrativním sídlem v Německu či v ČR se transformují na společnosti s ručením neomezeným.
- 7) Značení: Spojené království může do budoucna vytvořit vlastní regulaci, odchýlnou od členských států EU ohledně norem a standardů produktů (UKCA-značka (UK Conformity Assessed) místo CE-označení).
- 8) REACH: Podle ustanovení REACH se ve Velké Británii uskuteční registrace chemických látek, která zřejmě ztratí za určitých okolností svou platnost.
- 9) Doprava: Podnikatelé v oblasti dopravy, kteří poskytují dopravní služby v rámci EU budou muset zajistit, že jejich řidiči budou vlastnit doklad způsobilosti, který bude vystaven v EU, a nikoliv ve Spojeném království.

Co se změní v přepravě zboží?

Zatím přeprava zboží do Velké Británie i z ní na základě přechodných opatření probíhá bez daní, jako vnitrozemská doprava, ale v budoucnu se dodávky britským podnikatelům budou posuzovat jako export do zahraničí. Zatím je export za určitých předpokladů oproštěn od daně z přidané hodnoty, nezávisle na výsledku jednání o dohodě ohledně volného

obchodu musí však akceptovat celní formalities pro vývoz zboží. Odpovídajícím způsobem musí být vystaveno celní prohlášení a popřípadě se bude požadovat doklad o původu zboží a povolení k vývozu či dovozu.

Byrokratická zátěž bude značná, především pro podniky, které zatím měly jen obchodní partnery na vnitřním trhu a s těmito procedurami neměly žádné zkušenosti. Navíc se ještě neví, jak bude fyzicky probíhat celní odbavování na hranicích a zda bude dostatek celníků, aby se to dalo zvládnout. Hrozí tak zácpy a prostoje na hlavních dodavatelských trasách, minimálně v prvních měsících. Také téma „clo“ může vést k problémům a může prodatit obchody s Velkou Británií. Spojené království sice již zveřejnilo budoucí globální celní podmínky, podle kterých bude 60 procent zboží i poté bez cel, ale na některé produkty v agrární oblasti či pro automobilový průmysl budou uvaleny vysoké celní tarify. Evropská komise počítá v případě neuzavření dohody (no-deal) s průměrnými odvody na zboží z EU ve výši 5,4 procenta. To by se týkalo ve velkém rozsahu významného českého automobilového sektoru a také výrobních zařízení.

Bez dohody o volném obchodu budou naopak produkty z Velké Británie z pohledu podnikatelů v EU v budoucnu považovány za výrobky ze třetích zemí. To znamená, že budou uplatněna cla podle nařízení světové obchodní organizace WTO. Produkty z Británie nebudou mít poté preference původu zboží. To může mít dopad na preferenční kalkulaci cen, např. také v automobilovém průmyslu. V horším případě to může mít negativní vliv na dodávky zákazníkům ve třetích zemích.

Podle časopisu Handelsblatt varuje britský softwarový svaz AFSS, že nový IT program pro celní odbavování nebude včas připraven k použití, tedy nebude do konce roku. A protože není uzavřena dosud dohoda o volném obchodu, chybí programátorům důležité informace.

Všechny tyto příklady ukazují na nutnost kritické analýzy v těch podnicích, které mají obchodní kontakty s Velkou Británií, nezávisle na výsledku jednání.

Dobrym pomocníkem na to je katalog Are you ready for Brexit? (Jsi připraven na brexit), který zpracovala IHK-Organisation (Průmyslová a obchodní komora) (www.ihk.de/brexit).

Výhled – důsledky v Bruselu a Štrasburku

Brexitem dochází k zásadním změnám v rovnováze v EU. Evropská unie ztrácí silného politického

aktéra, druhou největší ekonomiku a druhého největšího čistého plátce do unijního rozpočtu. ČR ztrácí s vystoupením Velké Británie svého společníka, který pro ni byl spolehlivým partnerem pro upevnování funkčního a liberalizovaného vnitřního trhu a pro zachování postoje vůči eurozóně. Česká republika jako čistý příjemce bude postížena odpadnutím britského příspěvku do rozpočtu EU ve velké míře.

Pro Českou republiku, jako pro menší členský stát, bude na druhé straně znamenat vystoupení Británie posílení jejího vlivu v EU.

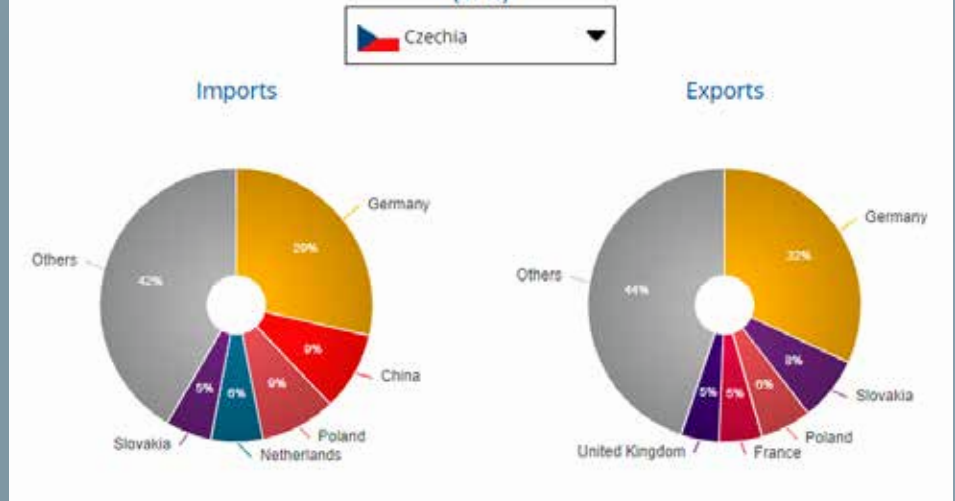
K tomu přispívá i relativně příznivé postavení České republiky, která je poměrně málo zapojena do integrace (eurozóny) a díky své geografické poloze je také poměrně málo zasažena aktuálními problémy (uprchlická krize).

Bez Velké Británie je skupina zemí, která nepřijala Euro, oslabena, a ztratila svého největšího aktéra, který se energicky bral za jejich zájmy. Eurozóna disponuje ale pohodlnou kvalifikovanou většinou v radě, což její význam nadále posiluje, především z pohledu na prosazování vlastních zájmů v EU. Dokud ČR nezavede Euro, může sice s jádrem EU v mnoha oblastech spolupracovat (a později se stejně může kdykoliv připojit), ale bez Eura k němu nebude nikdy náležet. Chybějící silný britský hlas přinutí Českou republiku a další ekonomicky liberální členské státy EU ve Střední Evropě k užší spolupráci, aby se mohly společně lépe prosadit.

Velká Británie byla dosud pátým nejdůležitějším odbytištěm pro výrobky z ČR. Byl to především průmysl, exportující automobily a součástky.

Trade in goods by top 5 partners, Czechia, 2019

(in %)

Obchod se zbožím s nejnázvanějšími 5 partnery, ČR, 2019

Quelle: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/trade/trade_2019/

Důležití exportéři jsou Škoda Auto Mladá Boleslav, TPCA Kolín, Panasonic AVC Networks Czech Plzeň, Linet Železčice, Johnson Controls Automobilové Součástky Česká Lípa, Barum Continental Otrokovice, Foxconn CZ Pardubice, Moravia Steel Třinec, IMI International Humpolec, Automotive Lighting Jihlava, Siemens VDO Automotive Brandýs nad Labem, Masterfoods Poříčí nad Sázavou, Tanex Plasty Jaroměř.

Nejdůležitější dovozy do ČR ze Spojeného království byly reaktory, kotle, mechanické nástroje, elektrické přístroje, telekomunikační technika,

ozvučení, automobily a farmaceutické výrobky. (Zdroj: ONS, 2019).

CzechInvest zaznamenal v roce 2019 více než 100 britských podniků, které mají pobočku v České republice.

Michael Drescher
Referent Geschäftsfeld International
IHK Halle-Dessau

Domeček u jezera, sen s rizikem...

Motto: *Občas vážně nevím,
jestli svět řídí chytrí lidé, kteří si z nás utahují
nebo imbecilové, kteří to myslí vážně.*

Mark Twain

Ing. František Kružík

Beverly Hills u jezera Most

Boj o pozemky v okolí projektovaného jezera Most byl zahájen dávno předtím, než byl do zbytkové jámy bývalého lomu Most napuštěn první krychlový metr vody. Motivace zájemců o ně byly, jak už to v takových případech bývá, velmi různorodé – od zcela přirozených – postavit si domeček s výhledem na jezero, po zcela utilitární sázku na budoucí vzestup ceny po zrušení dobývacího prostoru Most a vložení spekulativní investice do pozemků. Již tehdy se mezi informovanými začalo přilehlým pozemkům v okolí jezera, s mírně pejorativním nádechem, říkat *„Beverly Hills“*.

V listopadovém čísle zpravodaje *„Krušnohor“* je toto posměšné přirovnání připomenuto reportáží P. Prokeše z jednání zastupitelstva města Mostu [12].

Vnější i vnitřní výsyvky jsou po vytěžení suroviny rekultivovány standardizovanými postupy technické zemědělské nebo lesnické rekultivace, v posledních letech se prosazuje spontánní sukcese. V územních genech bylo od počátku předpokládáno postupné revitalizování území výsypek, zapojení do intra – nebo extravilánu měst a obcí, a navrácení buď do původních nebo

nových forem využití (rekreace, příměstská parková zezeň, zemědělské využití, stavební parcely pro rodinné domy nebo průmyslové brownfieldy). V posledních 25 letech dominuje v generelu rekultivačních projektů metoda zatápní zbytkových jam povrchových lomů vodou. Pro tento způsob řešení se stále častěji prosazují pojmy **„hydrická rekultivace“** nebo **„hydrologická rekultivace“**, viz např. [14],[15],[16],[18].

V podmínkách SHP a jejich geografických a klimatických specifik, je to způsob nesoucí celou řadu pozitivních očekávání. Mezi ně rozhodně patří revitalizační efekt nevylučující lidi z využívání okolí jezer k rekreaci a zájmové činnosti, přirozené zapojení přírodních nik a refugií do extravilánu obcí a navrácení charakteru původní jezerní krajiny, příznivý vliv na mikroklima i všeobecně na ekologii území.

Poněkud tak ustupují do pozadí nebo jsou úmyslně zanedbávána rizika, která s tímto způsobem rekultivace, vzhledem k daným podmínkám, při ukončení těžby jednotlivých lomů – nezřídka vzájemně velmi odlišným, existují. Prakticky všechna jezera, která mají vzniknout v příštích padesáti letech, jsou plánovaná jako neprůtočná, s potenciálem kaskádového propojení jezer v centrální (mostecké) části pánve – po ukončení těžby a napuštění zbytkové jámy lomu Bílina (jezero Maxim). Každý z těchto lomů má vnější a vnitřní výsypek nebo výsypek smíšenou, tj. po napuštění zbytkové jámy vodou se vnitřní, případně smíšená výsypek, stane součástí břehů a svahů jezera až po jeho dno nebo dosahující pod jeho úroveň a převyšující úroveň nadřazení hladiny jezera minimálně o desítky metrů. Specifika výsypek, jako antropogenních těles velkých rozměrů, kde každá z nich se v řadě parametrů naprosto liší od ostatních výsypek, je zdrojem četných neplánovaných aspektů vývoje v čase, jak v pozitivním, tak i negativním smyslu. Na některé z negativních či rizikových aspektů je zaměřen tento shrnující článek.

Výsypek je aktivní součástí jezera

V článku, zveřejněném ve sborníku VI. konference Ekomonitoru, jsou shrnuty obecné charakteristiky

budování výsypek, včetně příkladů skutečných výsypek v SHP, podle typu, kde byly vyzdviženy především pozitivní stránky vlivu výsypek na omlazení reliéfu a významu rekultivovaných výsypek. Konstatuje se také, že (cit.):

„Výsypek jako výsledek výsypkových prací, je stavbou v plném slova smyslu, jejímž stavebním materiálem jsou skrývkové hmoty v objemu několika stovek milionů m³.“

a dále:

„Fakticky každá výsypek představuje jedinečnou (originální) antropogenní strukturu velkých rozměrů, jejíž morfologie a další procesy v nitru výsypky nejsou ani po ukončení sypání konečné.“ [3]

Avšak už když se zakládá libovolná výsypek, je nutné mít dokonale připravenou její podložku (podzákladí), protože výchozím předpokladem je, že na ní budovaná výsypek bude trvalou stavbou, budovanou desítky let a vystavenou vnějším vlivům – především klimatickým, se střídáním ročních období a pochopitelně také, jak bude výsypek narůstat do výšky, zvyšujícím se litostatickým tlakem na podloží. Teoretickou výchozí podmínkou je, že podzákladí bude důsledně odvodněno a jeho trvalá únosnost bude dimenzována na projektovanou výšku výsypky v celém generálním obrysu, včetně sklonu svahů, respektující fyzikálně mechanické vlastnosti ukládaných zemín a hornin. Je nutno zdůraznit, že podložka (podzákladí) výsypky **se vždy navrhuje s mírným úklonem, vnitřní výsypek pak zásadně směrem do lomu, aby se usnadnilo odtékání vody z nitra výsypky.**

Dalším nepominutelným faktorem stability a dlouhodobé odolnosti výsypky k vnějším vlivům, je způsob sypání jednotlivých etází a vnitřní uspořádání výsypky, podle charakteru ukládaných skrývkových nebo výklizových hmot. Všichni autoři zabývající se problematikou povrchové těžby a ukládání těžných hmot na výsypkách se na shora uvedených principech shodují a liší se pouze v detailech, popřípadě v rozdílném

akcentu kladeném na některé postupy – lze srovnat ve starší i novější literatuře [1],[5],[6],[8],[11].

Šedá je teorie zelený strom života

Obecně, shora popsané postupy, pochopitelně platí, avšak v každém výsypném prostoru jsou výsypkové práce nastaveny jiným způsobem, z objektivních i subjektivních příčin. Báze některých výsypek vznikaly na konci 19. stol. nebo počátkem 20. stol. (např. Hedvika /ČSA/, Richard /Ležáky/). O jejich založení, odvodnění a sklonu nejsou dostupné žádné nebo jen velmi povšechné informace. Obvykle se jedná o výsypky budované diskontinuálním kolejovým bočním zakládáním na plnou mocnost, buď přímým kipováním vozíků se zeminou – způsob dnes již nepoužívaný, nebo s využitím kolesového zakládače – po rozšíření moderních technologických dobývacích celků (TC), kde je kolejová doprava nahrazena dálkovou pásovou dopravou (DPD).

Kritická výška sypané etáže a generální sklon svahu výsypky

Vzhledem k trvalému nedostatku ploch pro vnější výsypky a rychlému vyčerpání kapacit vnitřních výsypek, byly takto založené starší výsypné prostory dále využívány, často bez důslednějších úprav plošiny (podzákladí) výsypky, nebo byly navyšovány o další etáže (výsypkové stupně).

Definice: *Kritická výška výsypky (výsypkového stupně, etáže) je taková výška, při které dochází, u konkrétní sypané zeminy, k porušení rovnovážného stavu, následkem je skluz části svahu výsypkového stupně, popřípadě celé výsypky.*

Vynuceně tak dochází ke změnám generálního sklonu svahů výsypky, a zvyšování výšky etáží až ke kritickým výškám výsypkového stupně (nebo jejich překročení) a změnám osového napětí na rozhraní podložka – báze výsypky, aniž je dostatečně zohledněn stav konsolidace výsypky, saturace výsypky vodou a možný další vývoj změn v tělese výsypky. Vzhledem k heterogenitě a anizotropii v tělese výsypky to obvykle ani nelze zpětně objektivně posoudit – v mezích ekonomicky únosných nákladů za vrtné a laboratorní práce, nemluvě o interpretaci získaných dat, jejichž platnost je omezena na malý prostor v okolí průzkumného bodu. Kritické výšky jednotlivých etáží se mohou lišit v čase, na základě rozdílných fyzikálně-mechanických vlastností sypaných zemin v okamžiku projektování a po reálném uložení výsypkových zemin a hornin.

Zeminy a horniny v původním rostlém stavu se rozpojením dobývacími stroji při těžbě mění ve směsici hornin a zemin různého mineralogického a petrografického složení, stejně jako ve směs zrn různých velikostí, tvarů a různých fyzikálně-mechanických vlastností, jejichž celkový objem je až o 35 % větší než původní objem v rostlém stavu, v závislosti na kusovitosti

při skrývání a případném zařazení drtiče na odtažové trase DPD.

Platí též, že nejvyšší výsypné stupně, zakládané dovrchním způsobem, by měly být urovnávány zemními stroji, aby se zamezilo infiltraci atmosférických srážek do tělesa výsypky, ke snížení nebo eliminaci jejich vlivu na stabilitní podmínky. Zároveň se snižují náklady na následnou báňsko-technickou etapu rekultivací.

Uložení odklizových hmot do tělesa výsypky je teoreticky zahájen proces konsolidace, při kterém se, podle teorie konsolidace, „...*diametrálně mění technické vlastnosti sypaniny a tím celé výsypky proti původním rostlým těženým horninám.*“

Konsolidace výsypky – teorie nebo realita?

Teoreticky je od prvního okamžiku sypaní výsypky zahájen komplexní proces, který je souhrnně nazýván **konsolidace výsypky**. Předpokládá se, že je **jistou paralelou procesu diagenese**, který v geologii, speciálně v sedimentologii, vysvětluje v nekonečném množství variant, přeměnu sedimentu ve zpevněnou horninu. V souvislosti s diagenetickými procesy, je jako **nepominutelný parametr vždy zdůrazněn čas**, např. [8], [9]. **Pro výsypky a jejich vývoj, je časový faktor stejně nepominutelný.** [3]

Definice: Konsolidace bývá v mechanice zemin obvykle vysvětlována velmi obecně jako: „*Deformace vícefázového prostředí vlivem konstantního (gravitace) nebo proměnného zatížení.*“

Dochází ke změně objemu sypaných hmot vlivem postupného vytlačování pórového vzduchu a vody a dále působením reologických procesů ve skeletu zeminy. (Pozn.: Reologie je disciplína, která se zabývá prouděním viskózních kapalin a přetvárností reálných materiálů. Cílem je poznat závislost mezi napětím a deformací, tuto závislost matematicky vyjádřit).

Prostředí tělesa výsypky je nehomogenní a anizotropní, proto má průběh konsolidace partikulární charakter ve vertikálním i horizontálním směru či v jednotlivých částech (etážích, mezi etážemi, dílčích úsecích etáží) výsypkového tělesa. Jinak řečeno, v libovolné části výsypky se chování konsolidovaných zemin může významně lišit, v čase i prostoru, v daném místě měnit, včetně vratných procesů. Ještě jinak řečeno, zdánlivě konsolidovaná část výsypky se může stát nestabilní a naopak.

Chování zemin během konsolidace významně ovlivňují další charakteristiky sypaniny (podrobnější vysvětlení jejich vlivu a působení na vlastnosti i chování výsypky je v [4]):

- kusovitost;
- zrnitost;
- vytrřídění;
- zvětrávání;
- mineralogie a geochemie.

Rozsah a trvání těchto procesů nebyl v minulosti nijak sledován, a detaily nejsou známy, kromě dedukcí, na základě některých projevů na povrchu výsypek. Také o průběhu rekrystalizace jílových minerálů, resp. zda vůbec může ve výsypkách probíhat, není prokazatelně známo nic.

Význam kaolinitu ve výsypkových zeminách

Dominance kaolinitu v sedimentech SHP je dobře známá, illit a montmorillonit jsou až na lokální výjimky, minerály vedlejší s obsahy do 5 hm. %, ale jsou vždy v proměnlivém podílu zastoupeny. Montmorillonit převládá na některých lokalitách v blízkosti vystupujících vulkanitů, typicky oblast v okolí Braňan – MK nebo MK1 jíly.

Méně známá je skutečnost, že kaolinit, tak výrazně zastoupený v monotónních šedých až tmavošedých jílech, tvořících hlavní část vrstevního sledu nadložních hornin, má jen zřídka idiomorfni habitus. Malkovský to popisuje následovně (cit.): „*V litologické charakteristice převažují monotónní šedé až tmavošedé jíly (podle zrnitostních rozborů z centrální části pánve jde většinou o jílový prach až prachový jíl, obsahující 50–70 hm. % částic menších než 0,005 mm a 30–45 hm. % částic 0,005–0,063 mm). Jejich vrstevnatost je začerstva nezřetelná, teprve po snížení napětí a při vysychání se projevuje horizontální odlučnost, až nakonec se střípkovitým rozpadem. Jílová složka je tvořena směsí kaolinitu, illitu a často i montmorillonitu, jílové minerály nenesou znaky rekrystalizace. V prachové složce převažuje křemen.*“ [10]

Výzkumem jílových minerálů v souvislosti s programy „dobyvatelnost“ a „stabilita“, ale i dalšími výzkumnými úkoly, se zabývali petrologové a další výzkumníci Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí. Na základě RTG difraktometrie, DTA a chemických analýz byly identifikovány tři základní polytypní modifikace kaolinitu (chemický vzorec: $Al_2Si_2O_5(OH)_4$; tvrdost: 1,0; hustota: 2100 až 2600 $kg.m^{-3}$):

Typ I. – triklinický kaolinit (kaolinit T) s idiomorfni habitem – typické jsou zvrstvené pseudohexagonální tabulky. V sedimentech SHP je vzácný.

Typ II. – pseudomonoklinický kaolinit s hypidiomorfni habitem, s porušenou krystalografickou strukturou a vakancemi ve strukturní mřížce, je nejčastěji se vyskytujícím typem.

Typ III – pseudomonoklinický kaolinit s alomorfni habitem (kaolinit M, bývá také označován jako pseudomontmorillonit). Obsahuje vakance v krystalické síti – kombinace oktaedrické a tetraedrické sítě. **Spolu s typem II se vyskytuje nejčastěji ve svrchních částech nadložních vrstev** a proto i v sypanině výsypek.

V prostředí jezerní sedimentace byly pelity vícenásobně redeponovány, fyzikálně-chemicky rozrušovány – procesy interkalace a exfoliace jílových minerálů. Ani v jezerním prostředí

a po ukončení sedimentace, kdy původní mocnost nadložních sedimentů dosahovala, podle odhadů různých autorů, dvoj- až trojnásobek současných maximálních mocností nadložních vrstev, nedošlo k rekrystalizaci kaolinitu ani dalších doprovodných jílových minerálů.

Nelze proto očekávat, že by to bylo možné v prostředí výsypkového tělesa, kde litostatický tlak daný mocností výsypky nedosahuje ani zlomku hodnot původního litostatického tlaku v přírodním sedimentačním prostředí pánevního komplexu sedimentů, nemluvě o dalších faktorech, jako je teplota a doba uložení.

Už během projektování minerálního těsnění dna budoucího jezera bylo provedeno několik víceméně náhodně situovaných penetračních vrtů, které potvrdily rozsáhlé polohy saturovaných plastifikovaných až interkalovaných jílu, které z hlediska klasifikace základových zemín jsou vždy v kategorii ‚rizikové‘ až ‚velmi rizikové‘.

Výsypka ještě desítky let po ukončení těžební činnosti a úpravě jejího povrchu některou z metod rekultivace je pohyblivým tělesem s neukončeným vývojem a proměnlivou stabilitou. Může se proto vlivem i jen nepatrně změněných vnějších nebo vnitřních podmínek změnit v sesuvné území...

Mapové podklady výsypek

I v odborných publikacích a projektech rekultivací nacházíme situační plány, které lze jen s jistou dávkou eufemismu označit jako kvalitní topografické podklady.

V minulosti existovala řada směrnic a revírních vyhlášek, kterými se nařizovala a upřesňovala metodika vedení evidence ukládaných hmot na výsypkách i způsoby jejich archivace, které předjímalý současný stav, kdy je zapotřebí zjistit kam a jaké zeminy byly do výsypky ukládány, v jakém množství, případně došlo-li k provozním incidentům, jaký byl jejich rozsah, následky, sanace. V zásadě je možno konstatovat, že zpětná rekonstrukce budování výsypky je dnes nadlidský úkol, právě z důvodů nekompletní nebo zcela chybějící dokumentace (např. záznamy o poškození odvodňovacích per v podzákladí sesuvem sypané etáže nebo svahu výsypky jsou vesměs nedohledatelné).

Ačkoli dnes existují moderní metody levného laserového skenování, mnohokrát kvalitnějšího nežli klasické letecké snímkování, experimentuje se s ním na těžebních stranách lomů, ale výsypky zůstávají stranou pozornosti.

Právě snadnost a opakovatelnost skenování povrchu výsypek může být důležitou informací o deformačních procesech odehrávajících se na jejich povrchu a částečně v jejich nitru – např. při sledování projevů diferenciální kompakce, erozních jevů aj.

Na nedostačující stav mapových podkladů upozorňovali autoři v článku [3] (cit):

„V souvislosti s dílčími výzkumy na některých lokalitách, mohou autoři pouze konstatovat, že veřejně dostupná mapová díla, právě v oblastech výsypek, vykazují závažné nedostatky a nepřesnosti. Při zpracování rekonstrukce terénního reliéfu dotčeného těžbou nerostných surovin bývá často využíváno mapového díla SMO 5 (Státní mapa odvozená v měřítku 1:5000). Na základě zkušeností s využitím tohoto mapového díla pro řešení úloh v oblastech, kde v průběhu času docházelo k intenzivnímu přesunu hmot, bylo zjištěno, že na těchto místech jsou mapové podklady často značně nespolehlivé.“

Nádrž Benedikt – výjimka nebo pravidlo?

Lom Benedikt byl otevřen v roce 1957 v separátní pánvičce v blízkosti obce Vtelno. Navázal na předchozí historickou těžbu v hlubinných selských dobývkách. Lom byl provozován do roku 1963. Protože skrývka byla ukládána na vnější výsypku – dnes Na Skřivánčí a V sadech – zůstala na okraji obce zbytkové jáma značných rozměrů. Podle plánu z roku 1962 měla být zavezena výsypkovými hmotami z lomu Ležáky a následně využita k panelové zástavbě. Nějaký čas přetrvávala také snaha využít zbytkovou jámu jako deponii pro městské odpady. Po složitých jednáních a na základě studie Báňských projektů Teplice byly nabídnuty dvě varianty – buď území o výměře 37,3 ha zalesnit, nebo založit v hlubší části vodní nádrž o celkové ploše 18,8 ha, a zbytek parkově upravit a zalesnit. I přes odpor hydrogeologů byla přijata varianta s nádrží. Přípravné práce byly dokončeny v roce 1967. Konečná projektovaná výměra nádrže však byla menší – 15,9 ha (včetně ostrůvku), plocha hladiny 14,6 ha, s kótou nadřazení 300 m n.m. Realizační projekt zpracoval Hydroprojekt Praha a výstavba začala v roce 1970. Klíčovou stavbou byla těsnící hydrogeologická stěna dlouhá 613 m, o tloušťce 0,7 m a hluboká až 25 m, zapuštěná do podložních jílu. Nadřazení na kótu 300 m n.m. bylo dosaženo, díky průmyslovému přivaděči vody z Ohře, v roce 1973. Voda z nádrže však začala s narůstající intenzitou prosakovat a zplavovat kanalizaci Vtelna. Bylo proto nutno dotovat nádrž vodou z přivaděče. Jenom za roky 1989–1995 bylo údajně do nádrže doplněno 1,5 mil. m³ vody. Situace byla při rostoucích cenách užitkové vody ekonomicky neúnosná. Ani sanační zásahy vodní bilanci nádrže podstatně nezlepšily. V roce 1999 se z původní nádrže stal sportovní areál, kde z původní plochy nádrže zbyly dvě vodní plochy o výměře 1,3 a 2,6 ha. Areál byl k užívání předán v roce 2000. [17] Ačkoli je historie nádrže Benedikt prezentována jako rekultivační úspěch, lze ji interpretovat také zcela jinak...

Závěr

Jakkoli může být hodnoceno zaměření tohoto textu jako pesimistické, nebylo to jeho cílem

ani snahou fabulovat katastrofické vize. Naopak, jak již bylo v úvodu napsáno, je usilování o hydroickou rekultivaci zbytkových jam ukončených povrchových dolů bezpochyby chvályhodné a účelné. Jen by svatě nadšení nemělo zakrývat reálné problémy a rizika nezdaru u tak rozsáhlých investičních staveb, v řádech desítek miliard Kč, jakým zakládání jezer bezpochybně je.

Celá řada rizik není zcela přesně definována, třebaže existují nespochybnitelné indicie jejich reálné existence. Shrňme si:

- každé z plánovaných jezer přímo sousedí s výsypkami nejméně v polovině jeho obvodu – pro jezero Most to platí v plné míře;
- vnitřní výsypky jsou (nebo budou) součástí břehu jezer a to až po jejich dna (nebo i pod úroveň dna), jezero Most opět splňuje ve všech ohledech;
- o aktuálním stavu podzákladí (podložky) většiny výsypek nejsou k dispozici téměř žádné relevantní údaje;
- u starších výsypek není známo, zda byla plošina upravena a jak;
- dosud žádná výsypka nebyla zakládána a budována s výhledem, že její svahy se stanou součástí rozsáhlé vodní nádrže, jejími břehy a jejím dnem;
- každá z vnitřních výsypek má podložku uklopenou do jezera;
- nejsou známy průběhy saturace výsypky vodou z nádrže a dopady na vodní bilanci nádrže;
- není známo prakticky nic o probíhajících reologických procesech uvnitř těchto výsypek;
- není pochyb, že každá z vnitřních výsypek je schopna akumulovat vodu, a že se jedná o stále se zvyšující zásobu v řádu desítek milionů m³;
- chemismus a oběh vod v nitru výsypky je zatím černou skříňkou s velmi sporadickými výstupy.

S ohledem na probíhající přípravy zaplavování dalších zbytkových jam na všech dosud činných lomech po jejich ukončení je nutné se k již existujícím výsypkám vrátit a zodpovědět mnohé dosud nezodpovězené otázky, objektivně ocenit hrozby a rizika a zvažovat, **zda lze do procesů ve výsypkách aktivně zasáhnout s vědomím, že ukončení sypání neukončuje vývoj výsypky samotné, jak na povrchu, tak v jejím nitru.**

Aby se tak skutečně stalo, bude nutno vyřešit řadu dosud málo prozkoumaných procesů, které se ve výsypkách v reálném čase a v kontextu meteorologických a dalších vlivů odehrávají. To se týká dlouhodobého vývoje morfologie, hydrologie, pedogeneze v povrchových částech výsypky a hydrogeologie, mechaniky zemín, geochemie a dalších aspektů vnitřních částí výsypky, které jsou zatím prakticky neznámé. Tento text se zcela záměrně vyhnul neméně důležité problematice hydrologie, klimatických

podmínek a hydrogeologických rizik po ukončení ochranného čerpání vod v Mariánských Radčicích na bývalém hlubinném dole Kohinoor, představujících rozsáhlá samostatná a velmi závažná riziková témata.

Pro veškeré činnosti na výsypkách jsou nezbytné dokonale zpracované podrobné mapové

podklady na úrovni dnešních možností, protože bez kvalitních mapových podkladů je jakékoli zkoumání a pozorování vývoje na výsypce pouhou turistikou a nikoli vážně míněnou odbornou prací.

Unáhlená výstavba „domečků s výhledem na jezero“ je zatížená řadou rizik, např. z domečku

na svahu výsypky se snadno může stát hausboat přímo na jezeře...

Ing. František Kružík

Pozn.: Seznam zdrojů a použité literatury je z důvodu nedostatku místa k dispozici v elektronické verzi na webu OHK Most.

Vítáme nové členy v OHK Most

ANTHOZA Reinigung s. r. o.

www.anthoza.eu

Telefon: 777 532 007

E-mail: anthoza.provoz@post.cz

PRO LITVÍNOV, o.p.s.

www.prolitvinov.cz

Telefon: 777 412 751

E-mail: info@prolitvinov.cz

SEVEROTISK s.r.o

www.severotisk.cz

Telefon: 472 767 362

E-mail: info@severotisk.cz

Tenisový klub JIRKOV, z. s.

www.tkjirkov.cz

Telefon: 776 776 666

E-mail: enodesova@email.cz

WomenNet z.s.

www.womenet.cz

E-mail: 608 448 884

Telefon: info@womenet.cz

Robert Rössler

www.alkalis.cz

Telefon: 603 487 526

E-mail: r.rossler@alkalis.cz

Ing. Jan Kodet

www.e-konzultace.cz

Telefon: 774 661 055

E-mail: info@themostconsult.cz

Květuše Hellmichová

E-mail: kvetahellmichova@seznam.cz

Usnadňujeme
podnikatelům jejich
každodenní byznys

www.pruvodcepodnikanim.cz

inzerce

Náš webový portál pruvodcepodnikanim.cz je plný rad, které podnikatelům pomohou úspěšně posunout jejich byznys dál.

**PRŮVODCE
PODNIKÁNÍM**
pruvodcepodnikanim.cz

DRZÝ SMAJLÍK

Vážně? – spíše nevázně a s komentářem...

Je u nás vůbec možné, že:

- ? kontrolori NKÚ zjistili, že v roce 2018 Česko poslalo 2,98 miliardy korun jako povinné členské příspěvky a další 1,5 miliardy jako dary nebo účelové platby (kromě EU) 477 mezinárodním organizacím, přičemž těch, které mají zásadní zahraničněpolitický význam, je podle NKÚ jen asi 21? (Slyšeli jste někdy o pojmu „Evropská síť znalostí městských záležitostí, Evropské fórum úředních věstníků, Mezinárodní asociace profesionálů v oblasti soukromí anebo Mezinárodní centrum pro standardní číslování seriálových publikací“? Tak i tam jsme nezbytní a vítání příspěvatelů!)
- ? občané, kteří se letos dožívají alespoň 60 let, dostanou od státu Českou poštou jeden respirátor (živ. max. 12 hod.) v ceně do 120 korun a pět roušek (životnost 4 hod. v ceně do 5 korun, a to ještě se sporem ČP a SUKL o dodržení pravidel, při nákladech ČP asi 15 mil korun? (Jeden senior, který se již stejně sám vybavil, dostal od státu darem v ceně do 150 korun prostředky, které jsou dostupné již v každé lékárně a jakousi ochranu v celkové době cca 32 hodin. To seniory jistě vytrhne z nouze, ale když už, co takhle poslat každému seniorovi oněch 150 Kč s důchodem a pro ty miliony na distribuci najít gramotnější využití.)
- ? jeden, buh ví čím, a kým osvěcený politolog se skupinou vysokoškolských studentů a pedagogů z akademické půdy Ústavu politologie FF Univerzity Karlovy, v sobotu 12. 9. 2020 v rámci Týdne Afriky, představili „Manifest dekolonizace“, s tím, že i u nás musíme provést dekolonizaci myšlení a pokud si totiž myslíme, že se nás netýká koloniální minulost, za kterou se dnes omlouvá celý Západ, tak se prý velmi mylíme? (I otitulovaný idiot zůstane idiotem, ovšem naskytá se otázka, zda naše vysokoškolské školství předmětného směru, je tím, co potřebujeme. Nicméně je tu i k nalezení odpověď na otázku, proč je tolik populární netechnické studium?)
- ? ministryně koaliční vlády při pořizování rozhovoru s Českou televizí ve chvíli, kdy si myslela, že je kamera už vypnutá, prohlásila, že její premiér udělal bordel a že je debil? (No, my Češi i na toto máme mudrosloví „podle sebe, soudím tebe“, takže asi nic nového v našich luzích a hájích, ale který rodič by svému spratkovu za taková slova alespoň pár facek, nebo na holou, či v jiném případě veleholou nedal?)
- ? pan ministr školství nedocenil pozitivní přínos distanční výuky na základních školách, spočívající v tom, že zřejmě dojde k výrazné intelektuálnímu nároku, protože překvapení rodiče jsou nuceni zopakovat si učivo ze základních škol, což mnohým, jako již absolventům novodobých porevolučních vzdělávacích trendů, na škodu není? (V době, kdy covid-19 přináší řadu potíží a stresů, je trestuhodné nedat národu pozitivní myšlenku a pan ministr by to měl ruče napravit.)
- ? koncem října lídr největší opoziční strany navrhuje vládě, aby požádala po skončení či zvládnutí epidemie o důvěru, a to v době nouzového stavu a divoce se šířící nákazy s tím, že pokud tak neučiní, bude mezi poslanci hledat podporu pro vyslovení nedůvěry? (Sláva, zmíněná strana pro národ „taky něco dělá“ a „maka“, ale možná chce takto zakrýt svůj podíl na letním zlehčování covidu-19.)
- ? jeden opoziční, nicméně vládu tolerující poslanec podal návrh, podle něhož by domácnosti mohly platbu poplatků veřejnoprávním médiím odmítnout. (No vypadá to pěkně, ale je to občanský neprosaditelné, protože nejviditelnější předností veřejnoprávní televize je minimum otravných reklam v jejích programech.)
- ? stát, který „pomáhá“ malým podnikatelům přežít koronavirovou krizi, vyžaduje vrácení všech prostředků v plné výši vyplacených v programu Antivirus kvůli formálním pochybením? (Autorům nejen tohoto, by do budoucna bylo dobré zařídit před nástupem do funkce na čas formou stáže řídit alespoň trafiku, nebo zkusit nějakou rukodělnou živnost a třeba i pod dozorem!)
- ? v době vrcholící pandemie v České republice, vedení Prahy povolí demonstraci na Staromáku, která se podle očekávání těch, co mají alespoň nějaký rozum, zvrhne v bitku s policií a aby se to nepletlo, tak také farmářské trhy na náplavce? (Pan primátor Prahy je prý v Čechách vystudovaný lékař, ale v lékařských kruzích se snad bývalé praktiky Plzeňských práv nevyskytly, tak tedy, že by láska k viroví, který se na těchto akcích pomněl měrou nebývalou?)
- ? tři roky měl Ústavní soud na stole poslanecký návrh na zrušení části školského zákona o povinné maturitě z matematiky, až se norma změnila, a další zkoumání ústavnosti tak ztratilo smysl, protože studenti si totiž nyní podle novely zákona mohou při zkoušce dospělosti vybírat mezi matematikou a cizím jazykem? (Ústavní soudci nejsou žádní joudové a vědí, že „co se vleče neuteče“ a čurat proti větru se nemusí vyplatit, tedy politicky – jinak věcná podstata věcí kolem matematiky je tragédie.)
- ? náš Zákoník práce, kromě logického zákazu požívání alkoholu na pracovišti a povinnosti pravidelné kontroly případných nezvedců, kteří tento zákaz porušují, ukládá mít na pracovišti i neotevřenou láhev, jako dar a prezent, na určeném zabezpečeném místě s uvedením zaměstnance pověřeného kontrolou výdeje? (Když blbnout, tak se vši důsledností, ovšem naskytá se otázka jak s poctivými rumovými pralinkami, nebo oblíbenými višněmi v likéru a čokoládě – a co francovka?)

! Je to možné!
■ a kdo nevěří, ať k nám běží.

ČEZ ENERGETICKÉ PRODUKTY, s.r.o.

DATECH-PRO
s.r.o.

FIRELAY®

 PRODECO®QWERT
RUBBER

*Vážení obchodní partneři a spolupracovníci,
přejeme Vám mnoho pracovních
i osobních úspěchů ve Vašem životě.*

Otázka jen tak mimochodem

pro Ing. Ludřka Formana, gestora představenstva KHK ÚK
pro oblast životního prostředí

Poslanecká sněmovna v nedávných dnech nepodpořila návrh zákona o zálohování PET lahví – jak se na tuto problematiku díváte Vy?

Při procházce po kterémkoli lese v ČR je na prostou výjimkou, když nenajdete zahozenou plastovou PET láhev od nejrůznějších nápojů – nejčastěji od piva. Tedy jedná se o obaly, které

nejdou zálohované. Na rozdíl od zálohovaných skleněných lahví od piva. Tyto láhve nenaleznete, ani kdybyste prstíkem hrabali. Podle statistiky agentury „Uklidme Česko“ připadá na každých ►

► sebraných 2.000 ks PET lahví pouze 7 ks odhodených zálohovaných pivních lahví. Přitom na životní prostředí zahozené PET láhve, na rozdíl od skleněných pivních, mají dopad přímo tragický. Lékaři z ARIZONA STATE UNIVERSITY v USA popsali v srpnu 2020 jak se zaplavení životního prostředí plasty podepsalo už i na lidských tělech. Kontaminace tzv. mikroplasty našli lékaři ve velkých „filtračních“ orgánech lidského těla. Jmenovitě jsou to plíce, játra, ledviny a slinivka. Toto je důkaz infiltrace do hlubších struktur vnitřních orgánů člověka. Lékaři zkoumali tyto orgány u 47 náhodně vybraných zemřelých. Hledali, jak sdělil Dr. Rolf Halden, vedoucí týmu badatelů, nejen chemické látky prokazující zamoření plasty, ale také i samotné mikročástice. A našli zde VŽDY obojí! Nejčastěji to byly částice **PET** a dále to byl nebezpečný bifenol A – zdroj: *Marek Schwarzmann dne 18.08.2020, E 15.*

Jak dlouho ještě budeme čekat na to, až se přestanou upřednostňovat zájmy zpracovatelů PET

odpadu před zdravím obyvatelstva? Vždyť v sousední SRN i dalších zemích EU toto zálohování spolehlivě funguje. U nás rozdíl mezi množstvím vyrobených PET lahví a petkami vrácenými do zpětného zpracování činí **ročně 18 000 tun PET-materiálu**. 18 000 tun materiálu, který zůstane ležet v přírodě a je tak časovanou útočnou bombou proti našemu zdraví. Odpůrcům zálohování vadí, že se do systému zpracování odpadních plastů bude vracet menší množství „potřebné suroviny“, tedy že se jim sníží zisky z této činnosti. Dá se ale zařadit do tabulek zisku vliv usazených plastových škodlivin v našich tělech? Určitě budou náklady na „vyčištění“ našich těl a jejich orgánů mnohonásobně vyšší a bohužel prakticky téměř nemožné. Bude to do budoucna zapláceno i negativním vlivem na délku a komfort našeho života. Je až s podivem, jak se v Česku rychle zapomíná: ještě před několika málo lety jsme řešili nejhorší ekologickou katastrofu způsobenou člověkem na území

Evropy. V 70. letech v důsledku stejně přehlíženého postoje k exhalacím do životního prostředí jsme byli svědky hromadného odumření 100 mil stromů v lesích Krušných hor – tedy pokud opomineme zhoubný vliv na zdraví lidí v těchto oblastech žijících. A stejnými „exhalacemi“, tedy „odkládaním“ nepotřebných PET-lahví nyní zamoujeme nejen Krušné hory, ale celou naši vlast. Je skutečně nutné čekat na obdobnou tragickou bilanci ataku plastů na nás všechny?

Určitě jsem přesvědčen, že tak jako systém zálohování je účinný jinde, bude fungovat i u nás. Jen je potřeba postavit se problému správně čelem a neskrývat se za zisky zpracovatelů plastového odpadu. I tak jim toho plastového odpadu zbyde dost.

Ing. Luděk Forman
člen představenstva KHK ÚK s gesci
za oblast životního prostředí

Otázka na závěr pro viceprezidenta HK ČR Tomáše Prouzu

Jedním z diskutovaných problémů v poslední době je také otázka, co s použitými PET lahvemi? Objevuje se návrh na jejich zálohování s povinností obchodu toto následně technicky a logisticky zajistit. Reakce nejen z podnikatelského prostředí jsou rozporuplné a protože v případě realizace, což zatím Poslanecká sněmovna nepodpořila, by to zatížilo další povinností podnikatele v oblasti obchodu, zeptali jsme se gescního viceprezidenta HK ČR a prezidenta Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR.

Pane viceprezidente, jak se díváte Vy a členové Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR na tento, na první pohled bohulibý záměr?

Redakce TEMA

Jsem zastáncem racionálních řešení namísto těch líbivých. Musím bohužel říct, že diskuze na téma zálohování PET lahví někdy racionalita chybí. Proč? Když se zeptáte člověka na ulici, zda souhlasí se zavedením zálohování PET lahví, nejspíš dostanete kladnou odpověď. Ale když mu představíte i stinné stránky systému, je docela možné, že svůj názor změní. Jsem proto toho názoru, že k odpovědnosti a důvěře patří i schopnost komunikovat pravdivě, nikoli jen ty na první pohled pozitivní argumenty. A to s faktem, že je naprosto nutné podporovat ekologická řešení, nemá nic společného.

To, v čem jsme v České republice opravdu dobří, je systém recyklace odpadu. Patříme v tom dokonce ke špičce Evropy. Zálohování PET lahví ale může tento vztah hodně narušit a celkově tak snížit objem recyklovaného odpadu. PET lahve

totiž patří mezi nejvíce tříděné, takže pokud ty odkloníme od komunálního sběru, snížíme zájem obyvatel o recyklaci méně atraktivního plastového odpadu. A dokonce nejen plastového. Sníží se počet popelnic, prodlouží se vzdálenosti, a tudíž i ochota lidí je zdolávat. Zálohované PET láhve se přitom znovu nepoužijí, ale mají být semlety na vločky za účelem další výroby různých plastových výrobků.

S ohledem na to může být dotčena ekonomika dotřídovacích linek a hlavně obcí, kde by mohly stoupnout poplatky za odpad nebo být snížen počet sběrných nádob. Pokud se namátkou podíváme k našim sousedům do Německa, tak tam po zavedení zálohování PET lahví došlo k poklesu celkového třídění plastů o 11 procent. Do problémů by se s touto povinností dostaly i malé vesnické obchody. V mnohdy stísněných prostorách by tito obchodníci museli skladovat kromě čerstvých potravin také plastový odpad, který nebude vždy čistý. A pokud by lidé z obce odváželi lahve do obchodu ve větším městě,

vznášil se nad vesnickými obchodníky hrozba existenčních problémů a ztráty na tržbách.

Jsem zastáncem racionálních řešení. V tomto případě se proto přikláním k ekonomickému zvyhodnění způsobů balení, která jsou šetrnější k životnímu prostředí. To znamená, že budou lépe využitelná nebo budou mít delší životnost. Možné následky zboření dobře fungujícího systému recyklace jsou totiž pro mě příliš nebezpečné.

Samotné Ministerstvo životního prostředí o plošném systému zálohování PET lahví neuvazuje. Podle něj jde o riskantní a zbytečný krok, jehož realizace by stát vyšla na několik miliard korun. Ministr Richard Brabec se letos vyjádřil v tom smyslu, že současný systém sběru je funkční a díky němu Česká republika plní evropské cíle. A to je i pro mě dobrá zpráva.

Tomáš Prouza
viceprezident Hospodářské komory ČR

Hledáte školení? **Výborně!** Děláme je

Hodnocení školení: **1,12**

Ročně více než: **100 akcí**

4.500 účastníků

Podívejte se na kompletní nabídku: www.komora.cz/kurzy

společně, jako jeden tým, dodáváme

Teplo *z Komůřan*

www.ue.cz

www.setep.cz